

Hilde van Mullekom – Public Administration – Public Safety

W a a r h e i d s v i n d i n g

Prestatie-indicatoren voor het vakgebied zeden in de Achterhoek

Afstudeerscriptie Universiteit Twente

27 augustus 2009

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

In opdracht van:

Politie Noord- en Oost-Gelderland

Europaweg 79

Postbus 618

7300 AP Apeldoorn

« waakzaam en dienstbaar »

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Inleiding	9
1.1 Het vakgebied zeden in de Achterhoek	9
1.2 Vraagstelling	10
1.3 Belang van het onderzoek	10
1.3.1 Wetenschappelijk	10
1.3.2 Maatschappelijk	11
1.4 Aanpak	11
1.5 Leeswijzer	11
2. Theoretisch kader	13
2.1 De street-level bureaucracy	13
2.1.1 De street-level bureaucrat	14
2.1.2 Vraag en aanbod	14
2.1.3 De relatie tussen SLB en cliënt	14
2.1.4 Tegenstrijdige doelen	15
2.1.5 Beschikbaarheid van middelen	15
2.1.6 Beperken van de vraag	15
2.1.7 Resultaten meten	16
2.2 De Human Service Organization	16
2.2.1 De relatie tussen medewerker en cliënt	17
2.2.2 Tegenstrijdige doelen	17
2.2.3 De turbulente omgeving	18
2.2.4 Loosely coupled system	18
2.2.5 Prestaties van de HSO	18
2.3 Betekenis van de SLB en de HSO voor dit onderzoek	19
2.3.1 Hoofdpijnen en overeenkomsten	19
2.3.2 Is het meten van prestaties onmogelijk?	20
3. Onderzoeksofzet	21
3.1 Onderzoeksvragen	21
3.2 Dataverzameling	22
3.2.1 Observeren	22
3.2.2 Interviews	22
3.2.3 Documentenanalyse	23
3.3 Definitie 'prestatie-indicator'	24
3.4 Betrouwbaarheid	24

4.	Zedenzaken en het werkproces	25
	4.1 De rechercheur en het recherchewerk	25
	4.2 Het verloop van zedenzaken	26
	4.2.1 Melding	26
	4.2.1.1 Werkzaamheden en middelen	26
	4.2.1.2 Product	27
	4.2.1.3 Doel	27
	4.2.2 Eventueel sporenonderzoek	28
	4.2.2.1 Werkzaamheden en middelen	28
	4.2.2.2 Product	29
	4.2.2.3 Doel	29
	4.2.3 Intakegesprek	29
	4.2.3.1 Werkzaamheden en middelen	29
	4.2.3.2 Product	29
	4.2.3.3 Doel	30
	4.2.4 Aangifte	30
	4.2.4.1 Werkzaamheden en middelen	30
	4.2.4.2 Product	30
	4.2.4.3 Doel	30
	4.2.5 Vervolgtraject onderzoek	31
	4.2.5.1 Werkzaamheden en middelen	31
	4.2.5.2 Product	32
	4.2.5.3 Doel	32
	4.2.6 Verhoor verdachte	32
	4.2.6.1 Werkzaamheden en middelen	33
	4.2.6.2 Product	33
	4.2.6.3 Doel	33
	4.2.7 Vervolg verdachte	34
	4.2.7.1 Werkzaamheden en middelen	34
	4.2.7.2 Product	34
	4.2.7.3 Doel	34
	4.2.8 Overzicht doelen, middelen en producten per fase van het opsporingsonderzoek	35
	4.2.9 Afdoeningsmodaliteiten	36
	4.3 Het verloop van eenvoudige zedenzaken	37
5.	Stakeholders en het vakgebied zeden	39
	5.1 Zedenrechercheurs	39
	5.1.1 De relatie met het vakgebied zeden	40
	5.1.2 Beoordeling	40
	5.2 Teamchef Recherche	40
	5.2.1 De relatie met het vakgebied zeden	40
	5.2.2 Beoordeling	41
	5.3 Proceseigenaar Opsporing	41
	5.3.1 De relatie met het vakgebied zeden	41
	5.3.2 Beoordeling	41

5.4	Parket-secretaris	42
5.4.1	De relatie met het vakgebied zeden	42
5.4.2	Beoordeling	42
5.5	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	43
5.5.1	De relatie met het vakgebied zeden	43
5.5.2	Beoordeling	44
5.6	Bureau Jeugdzorg	44
5.6.1	De relatie met het vakgebied zeden	44
5.6.2	Beoordeling	44
5.7	Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers (LANZS)	45
5.7.1	De relatie met het vakgebied zeden	45
5.7.2	Beoordeling	45
5.8	Slachtofferhulp Nederland	45
5.8.1	De relatie met het vakgebied zeden	45
5.8.2	Beoordeling	46
5.9	Wensen voor de toekomst	46
6.	De meetmethoden ingevuld	47
6.1	Prestaties van de recherche meten	47
6.1.1	Prestaties meten	49
6.1.2	Kaders voor het meten van prestaties	49
6.2	PI's vanuit het werkproces	49
6.2.1	Melding	49
6.2.2	Eventueel sporenonderzoek	50
6.2.3	Intakegesprek	51
6.2.4	Aangifte	51
6.2.5	Vervolgtraject onderzoek	52
6.2.6	Verhoor verdachte	52
6.2.7	Vervolging verdachte	53
6.3	PI's vanuit de stakeholders	53
6.3.1	Kwaliteit	53
6.3.2	Communicatie	54
6.3.3	Professionele houding	55
6.3.4	Proces	55
6.4	PI's vanuit eigen ervaringen	55
6.5	Overzicht van alle PI's	56
7.	Tot slot: conclusies, discussie en aanbevelingen	61
7.1	Conclusies	61
7.2	Bevindingen bezien vanuit het theoretisch kader	65
7.2.1	Street-level bureaucracy	65
7.2.2	Human Service Organization	66
7.2.3	Prestaties meten	67
7.3	Aanbevelingen	68
7.3.1	Voor implementatie in de praktijk	68
7.3.2	Voor verder onderzoek	68

Summary	69
Referenties	79
Bijlagen	81
A. Overzicht van onderscheiden opsporingsmethoden en opsporingsclusters	
B. Prioritering zedenzaken	
C. 'Wat er aan de orde moet komen in een informatief gesprek'	
D. 'Wat er aan de orde moet komen bij het bespreken van de consequenties van een aangifte'	
E. Vragenlijsten interviews	

Voorwoord

Als je aan mij, voordat ik aan mijn master Public Safety aan de Universiteit Twente begon, had gevraagd wat de politie doet, had ik waarschijnlijk iets geantwoord in de trant van ‘zorgen voor veiligheid’ of ‘de wet handhaven’. Op zich geen verkeerde antwoorden, maar wat mij met het doen van dit onderzoek duidelijk is geworden dat de politie, en meer specifiek de recherche, doet aan waarheidsvinding! Iedere rechercheur heeft te allen tijde het doel om er achter de waarheid te komen, dit geldt zeker ook voor zedenrechercheurs. In zedenzaken is bewezen dat het misdrijf heeft plaatsgevonden vaak lastig. Aangeefster¹ en verdachte staan tegenover elkaar met elk een verhaal over wat er gebeurd is, er zijn geen of weinig bewijsmiddelen.

Mijn afstudeerscriptie heeft ook met waarheidsvinding te maken. In deze scriptie wordt dan wel geen misdrijf opgelost, maar er wordt onderzocht welke prestatie-indicatoren bruikbaar zijn voor het inzichtelijk maken van de prestaties van het vakgebied zeden. Het gebruik van deze prestatie-indicatoren moet in de toekomst een goed beeld van de werkelijkheid laten zien, de waarheid. Natuurlijk heeft het tot stand komen van het onderzoek de nodige spreekwoordelijke bloed, zweet en tranen (en een auto) gekost, maar ik heb er vooral met veel plezier aan gewerkt.

Het voorwoord van een scriptie is natuurlijk dé plek om mensen te bedanken, dus dat wil ik hier dan ook graag doen. Ik ben heel veel mensen dankbaar voor het mogelijk maken van dit onderzoek, eigenlijk zijn het er te veel om op te noemen. Toch wil ik er een aantal in het bijzonder noemen. Het vakgebied zeden in de Achterhoek (Marcel, André, Hanneke, Ingeborg, Sylvia, Marjan en Gerrie) ben ik dankbaar voor de fijne werkplek, de gezelligheid en het (ogenschijnlijk) onvermoeibaar beantwoorden van mijn vele vragen. Bert Schriek wil ik bedanken voor ‘de nacht op stap met een Officier van Dienst’ en het lezen van mijn stukken (evenals Shirley Nieuwkamp die dat soms stiekem voor me deed). Uiteraard wil ik ook mijn begeleiders vanuit de Universiteit Twente, Guus Meershoek en Marsha de Vries, hartelijk danken voor het kritisch lezen van mijn stukken en het geven van feedback. Ook wil ik mijn dank uitspreken aan alle mensen die allemaal zonder enig probleem tijd hebben vrijgemaakt voor een interview met mij.

Tot slot speciale dank aan Barry en mijn ouders: jullie hebben mij tijdens mijn hele studietijd op allerlei gebieden gesteund, geweldig. Dankjulliewel!

Enschede, 3 augustus 2009

Hilde van Mullekom

---

¹ In deze scriptie zal ik spreken over ‘aangeefster’, dit is niet omdat alleen vrouwen slachtoffer kunnen zijn van een zedenmisdrijf en mannen altijd de dader zijn. Echter is dit in het grootste gedeelte van de zedenmisdrijven wel het geval en heb ik ten behoeve van de leesbaarheid voor deze vormen gekozen.

Hoofdstuk 1

Inleiding

Bedrijfsmatig denken heeft al lange tijd invloed op de publieke sector. De afgelopen tien tot vijftien jaar heeft ook de Nederlandse politie te maken gekregen met deze managementmethode. Een bekend voorbeeld is de invoering van prestatiecontracten (Terpstra&Trommel, 2006: 11). Het bedrijfsmatig denken is er niet alleen op leidinggevend niveau, ook afdelingen binnen de politiekorpsen krijgen hier mee te maken. Zo ook het vakgebied zeden in de Achterhoek van het politiekorps Noord- en Oost-Gelderland. De Officier van Justitie (OvJ) meet de prestaties van het vakgebied zeden naar het aantal verdachten dat wordt aangebracht bij het Openbaar Ministerie (OM).

1.1 Het vakgebied zeden in de Achterhoek

Het politiekorps Noord- en Oost Gelderland bestaat uit vier verschillende districten: Noordwest- Veluwe, Apeldoorn, IJsselstreek en Achterhoek (Politie, 2007). De teams binnen de districten werken veelal gebiedsgebonden, het team recherche opereert niet gebiedsgebonden maar in het hele district. Onderdeel van de recherche is het vakgebied zeden.

Het vakgebied zeden bestaat in de Achterhoek uit zeven zedenrechercheurs, van wie één een coördinerende taak heeft. De teamchef recherche geeft op tactisch niveau leiding aan het opsporingsproces in de Achterhoek, hier valt het vakgebied zeden ook onder. Daarnaast is de teamchef recherche voor het vakgebied zeden ook personeel verantwoordelijk en bekleedt ook de functie van 'producthouder zeden'. Het producthouderschap zeden houdt in dat er sprake is van een doorzettingsmacht waarmee keuzes en prioritering van zedenzaken van coördinatoren in de vier districten kan worden overstemd. Daarnaast is op korpsniveau de 'proceseigenaar

opsporing' verantwoordelijk voor de kwaliteit van het opsporingsproces in het hele korps, waaronder dus ook het vakgebied zeden in de Achterhoek valt.

Het vakgebied zeden behandelt alle meldingen die binnenkomen met betrekking tot seksueel misbruik. 'Seksueel misbruik zijn seksuele handelingen die iemand gedwongen wordt uit te voeren, te ondergaan of daar getuige van te zijn' (Verhoef, 2008). Na het doen van aangifte starten de zedenrechercheurs het onderzoek. De OvJ geeft leiding aan dit onderzoek. Hoe het onderzoek precies verloopt, hangt natuurlijk sterk af van het misdrijf. Is de verdachte een (on)bekende? Zijn er getuigen? Hoe lang geleden heeft het misdrijf plaatsgevonden?

Het OM in Zutphen stelt elk jaar opnieuw vast, in overleg met de politie, hoeveel verdachten het vakgebied zeden in de Achterhoek bij het OM moet aanbrengen. Met 'aanbrengen' wordt bedoeld: wanneer een verdachte is aangehouden en er een proces-verbaal van opsporing is opgemaakt. Het proces-verbaal wordt naar het OM verstuurd dat aan elke verdachte een zogenaamd parketnummer toekent (Wiebrens, 2002: 902). Wanneer het parketnummer is toegekend is een verdachte 'aangebracht'. De OvJ besluit vervolgens of het proces-verbaal daadwerkelijk tot de vervolging van de verdachte leidt.

Volgens de politie is het aantal aangebrachte zedenverdachten geen adequate prestatie-indicator (PI) voor de prestaties van het vakgebied zeden. Ook valse aangiften maken onderdeel uit van de (onderzoeks)werkzaamheden van de afdeling en er zijn ook aangiften die niet tot vervolging kunnen leiden. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de dader niet wordt gevonden of het slachtoffer besluit na het intakegesprek toch geen aangifte te doen. De OvJ stelt, in samenspraak met de politie, een doel: in 2008 moesten er, door het vakgebied zeden in de Achterhoek, vijftig verdachten worden aangebracht bij het OM, in werkelijkheid waren dit er 28. Voor 2009 is het doel bijgesteld op veertig. Vanwege de adequate activiteiten die het vakgebied zeden uitvoert die niet (direct) leiden tot een verdachte die wordt aangebracht bij het OM, is het aantal aangebrachte verdachte bij het OM geen juiste manier van het meten van de prestaties. De proceseigenaar opsporing heeft daarom verzocht te onderzoeken hoe de prestaties van het vakgebied zeden inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

1.2 Vraagstelling

Het in paragraaf 1.1 beschreven verzoek van de proceseigenaar opsporing leidt tot de volgende vraagstelling:

Op welke wijzen en met welke prestatie-indicatoren kunnen de prestaties van het vakgebied zeden worden gemeten?

1.3 Belang van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is inzichtelijk te maken op welke manieren de prestaties van het vakgebied zeden kunnen worden gemeten. De proceseigenaar opsporing kan op basis van dit onderzoek een goed onderbouwde keuze maken voor een meetmethode en bijbehorende prestatie-indicatoren (PI's).

1.3.1 Wetenschappelijk

Wetenschappelijke relevantie van een onderzoek 'is het nut van de resultaten van het onderzoek voor de wetenschap' (Geurts, 1999, p.133).

De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek wordt gevonden in het feit dat er tot op heden nog geen algemeen geaccepteerde methode is ontwikkeld voor het meten van de effectiviteit van publieke diensten. Rechercheurs hebben veel vrijheid en verwacht wordt dat zij professioneel zijn en dus zelf beslissen op welke manier het werk het beste kan worden uitgevoerd. Het werk dat zij verrichten is niet eenduidig; ieder onderzoek is anders en vereist een andere benadering. Dit maakt het meten van prestaties lastig. Dit onderzoek laat zien hoe de PI's in deze situatie tot stand komen en levert een wetenschappelijke bijdrage voor ander onderzoek naar prestaties en PI's bij (andere) publieke instellingen.

1.3.2 Maatschappelijk

'De maatschappelijke relevantie van een onderzoek laat het nut zien dat het onderzoek heeft voor de opdrachtgever en eventueel ook het nut voor de mens in zijn algemeenheid' (Geurts, 1999, p.133).

De teamchef recherche wordt afgerekend op de resultaten die worden geboekt. Voor hem is het belangrijk te weten hoe er wordt gepresteerd, op welke punten (PI's) zijn de prestaties goed en waar zijn de prestaties minder? Hierdoor is duidelijk waar er verbetering kan/moet plaatsvinden. Uiteraard is de proceseigenaar opsporing die de kwaliteit van processen bewaakt hier ook in geïnteresseerd.

Er is duidelijk een breder nut dan alleen het nut voor de proceseigenaar en de teamchef recherche. Voor de OvJ is het onderzoek interessant; zij stuurt het onderzoek van de politie aan. Ook voor het vakgebied zeden is het prettig dat dit onderzoek wordt uitgevoerd, met de nieuwe PI's wordt het vakgebied zeden eerlijk(er) beoordeeld.

Ook voor een breder publiek is dit onderzoek nuttig, namelijk de bevolking van het politiedistrict. Mocht zij ooit slachtoffer, getuige of dader van een zedenmisdrijf zijn, dan krijgt zij contact met de zedenrechercheurs. Zij krijgt dan te maken met de werkzaamheden van de zedenrechercheurs en mogelijk zijn deze werkzaamheden anders ingericht wanneer de prestaties met nieuwe PI's worden gemeten. Dit kan natuurlijk ook gelden voor de gehele Nederlandse bevolking als de resultaten van dit onderzoek ook bij andere korpsen worden geïmplementeerd.

Uit eerder onderzoek naar de politie (CPB, 2004: 23) blijkt dat prestatieprikkels de aandacht kunnen verleggen naar kleine makkelijk oplosbare zaken. Deze gedachte onderstreept de relevantie van dit onderzoek nog eens extra: het afrekenen op alleen het aantal aangebrachte verdachten kan ongewenste situaties veroorzaken, er zou een focus van de zedenrechercheurs op eenvoudig op te lossen zaken kunnen ontstaan als slechts gemeten wordt op het aantal aangebrachte verdachten.

1.4 Aanpak

Dit onderzoek is uitgevoerd bij het vakgebied zeden in het district Achterhoek van het korps Noord- en Oost-Gelderland. Om antwoord op de vraagstelling (paragraaf 1.2) te geven is er eerst een voorstudie gedaan. Het doel van deze studie was kennis te maken met, en inzicht te krijgen in, het vakgebied zeden (de rechercheurs, de zedenzaken, werkwijze etc.). Dit is gedaan door het observeren van de rechercheurs op de afdeling waar zij werkzaam zijn. Met deze kennis is de rest van het onderzoek ontworpen. In hoofdstuk 3 is meer over het ontwerp van het onderzoek geschreven.

1.5 Leeswijzer

In dit eerste hoofdstuk zijn de aanleiding, vraagstelling, relevantie en de aanpak van het onderzoek uiteengezet. Hoofdstuk 2 beslaat het theoretisch kader waarbinnen dit onderzoek plaats vindt. De begrippen Human Service Organization en Street-Level Bureaucrat worden daarin behandeld en vertaald naar dit

onderzoek. Hoofdstuk 3 begint met de onderzoeksvragen die voortvloeien uit het theoretisch kader en er is aandacht voor de gebruikte onderzoeksmethoden. De hoofdstukken 4 en 5 laten de uitkomsten zien van de interviews met de zedenrechercheurs en stakeholders van het vakgebied zeden. In hoofdstuk 6 worden deze resultaten verder uitgewerkt naar PI's. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 geconcludeerd welke PI's ook daadwerkelijk bruikbaar zijn voor een meting van de prestaties van het vakgebied zeden. Bovendien wordt er gereflecteerd op het theoretisch kader en worden er enkele aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 2

Theoretisch kader

Kijken naar de politie en het vakgebied zeden is één ding, de organisatie begrijpen een tweede. Met behulp van literatuur wordt naar de organisatie gekeken om op die manier de organisatie te begrijpen. Begrippen die hierbij veel betekenis hebben zijn: Street-Level Bureaucrat (Lipsky, 1980) en Human Service Organization (Hasenfeld, 2007). In dit hoofdstuk worden deze begrippen verduidelijkt en in verband gebracht met het vakgebied zeden in de Achterhoek.

2.1 De street-level bureaucracy

Een street-level bureaucracy is een organisatie in de publieke sector die diensten verleent aan personen. Lipsky geeft voor dit organisatietype de volgende definitie:

‘Public service workers who interact directly with citizens in the course of their jobs, and who have substantial discretion in the execution of their work are called street-level bureaucrats. Public service agencies that employ a significant number of street-level bureaucrats in proportion to their workforce are called street-level bureaucracies’ (1980: 3).

Een belangrijk kenmerk van dit type organisatie is dat het contact tussen de medewerker en de cliënt centraal staat. Bekende voorbeelden van een street-level bureaucracy zijn ziekenhuizen, scholen en ook de politie. Een tweede belangrijk kenmerk is dat de street-level bureaucracy de enige aanbieder van de betreffende dienst is die voor iedereen toegankelijk is. Voor de producten ‘veiligheid’ en ‘opsporing’ is het ook mogelijk om diensten te kopen van een particulier beveiligingsbedrijf, echter heeft niet iedereen deze mogelijkheid. Bovendien kan noodhulp alleen door de politie worden verleend.

2.1.1 De street-level bureaucrat

De medewerker van een street-level bureaucracy wordt een Street-Level Bureaucrat (SLB) genoemd. Zoals al in de vorige paragraaf is gesteld levert de SLB persoonlijk en direct diensten aan een cliënt. De SLB werkt dus op uitvoerend niveau binnen de organisatie. Bovendien heeft de SLB veel vrijheid bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden en is dus niet aan veel specifieke regels gebonden. In de organisatie zijn wel degelijk regels aanwezig, zelfs in groten getale. Deze regels spreken elkaar soms tegen en veranderen vaak (Lipsky, 1980: 14). Hierdoor is de SLB gedwongen de regels selectief toe te passen en is het mogelijk om het werk naar eigen inzicht in te vullen.

De vrijheid die de SLB heeft in het uitvoeren van zijn werkzaamheden ontstaat niet alleen doordat de regels selectief kunnen worden toegepast. Vrijheid ontstaat doordat er geen sprake is van direct toezicht op de werkzaamheden vanuit een hoger niveau. Lipsky zegt hierover:

'One can expect a distinct degree of noncompliance if lowerlevel workers' interests differ from the interests of those at higher levels, and the incentives and sanctions available to higher levels are not sufficient to prevail' (1980: 17).

De SLB heeft in veel gevallen een moeilijke baan; het is niet altijd eenvoudig om met mensen te werken, bovendien moeten beslissingen vaak snel worden genomen (Lipsky, 1980: 29). Daarbij komt dat de SLB over onvoldoende hulpbronnen beschikt die nodig zijn om de gevraagde diensten te kunnen leveren (meer hierover in paragraaf 2.1.5).

2.1.2 Vraag en aanbod

De vraag naar diensten van een street-level bureaucracy overstijgt vrijwel altijd het aanbod van diensten. Wanneer er extra middelen beschikbaar zijn ontstaat er druk om meer diensten te verlenen (Lipsky, 1980: 33). Voor een street-level bureaucracy is het moeilijk om de vraag naar diensten exact te voorspellen. De hoeveelheid diensten die moet worden geleverd is namelijk ondermeer afhankelijk van de overheid. De overheid moet de diensten namelijk wel kunnen en willen leveren (Lipsky, 1980: 35). Bovendien kampen deze organisaties nog met een ander bijzonder probleem.

'The essence of adequacy is the capacity to deal with the unexpected' (Lipsky, 1980: 37).

Dit geldt in grote mate ook voor de politie. Over het algemeen gebeuren er geen grote rampen in een stad, maar mocht dit wel voorvallen dan wordt er van de politie verwacht dat zij over voldoende mankracht beschikt om de situatie aan te pakken. De vraag naar diensten is dus iedere dag opnieuw onvoorspelbaar.

2.1.3 De relatie tussen SLB en cliënt

De relatie tussen SLB en cliënt is niet gelijkwaardig. Dit komt voort uit het gegeven dat de street-level bureaucracy een monopolie heeft op de diensten die worden geleverd, de cliënt kan zich private diensten niet veroorloven of heeft er geen toegang toe (Lipsky, 1980: 54-56). Omdat cliënten geen alternatief hebben is de relatie moeilijk 'vrijwillig' te noemen. De SLB heeft dan ook weinig te verliezen en dus is de noodzaak om de cliënt tevreden te stellen gering. Bovendien is het uitvallen van een cliënt eenvoudig aan een karaktereigenschap van de cliënt toe te schrijven in plaats van aan het eigen handelen.

Het contact tussen medewerker en cliënt staat onder invloed van verschillende factoren waardoor de kwaliteit van dit contact minder kan worden. In veel gevallen heeft de SLB onvoldoende kennis en/of opleiding om zijn werkzaamheden adequaat uit te voeren. Daar komt bij dat dit type baan niet perfect uitgevoerd kan worden (er zijn bijvoorbeeld geen vaste regels hoe je een crimineel moet benaderen om recidive te voorkomen). Hierdoor kan een gevoel van tekortschieten ontstaan bij de SLB (Lipsky, 1980: 31). Daarnaast is er vaak sprake

van dreiging van fysiek geweld, hier is zeker sprake van bij politieagenten, deze dreiging veroorzaakt stress (Lipsky, 1980: 32).

2.1.4 Tegenstrijdige doelen

‘Street-level bureaucrats characteristically work in jobs with conflicting and ambiguous goals. Is the role of the police to maintain order or to enforce the law?’ (Lipsky, 1980: 40).

Het bewaken van de openbare orde gaat niet in alle gevallen samen met het handhaven van de wet. Andersom geldt hetzelfde: het handhaven van de wet kan in sommige gevallen de openbare orde juist verstoren. Naast het feit dat organisatiedoelen vaak strijdig zijn, hebben zij in veel gevallen een ideologisch karakter, bijvoorbeeld ‘een veilige binnenstad’. Het is onduidelijk wat dit doel precies inhoudt en dus ook hoe het bereikt en gemeten kan worden. Als de organisatiedoelen echter wel helder zijn geformuleerd kunnen deze nog steeds tegenstrijdig zijn, Lipsky noemt drie bronnen van deze tegenstrijdige doelen (1980: 41-44):

1. ‘Client centered goals vs. social-engineering goals’

Handelen in het belang van de cliënt is in strijd met het algemene belang dat de organisatie moet dienen. Bij de politie komt dit bijvoorbeeld tot uiting wanneer de politie de orde handhaaft en de samenleving eist dat iedereen gelijk behandeld wordt.

2. ‘Client centered goals vs. organizational goals’

De SLB zou het liefst iedere cliënt op een persoonlijke manier benaderen met op de cliënt persoonlijk afgestemde middelen. Deze benadering staat op gespannen voet met het doel van de organisatie om zo veel mogelijk cliënten zo snel mogelijk te bedienen.

3. ‘Goal conflicts and role expectations’

Verschillende groepen (‘peers’, ‘reference groups’ en ‘public expectations’) hebben verschillende verwachtingen van de SLB en de doelen die de organisatie stelt.

2.1.5 Beschikbaarheid van middelen

Een belangrijke vraag omtrent de SLB is hoe hij zijn werkzaamheden zo goed mogelijk kan uitvoeren met onvoldoende en/of ontoereikende hulpbronnen, een paar beheersingsmethoden en onbepaalde doelen. De SLB kan op drie verschillende manieren reageren op deze omstandigheden (Lipsky, 1980: 83):

- Er voor zorgen dat de vraag naar zijn diensten zo veel mogelijk wordt beperkt, het gebruik van beschikbare middelen wordt gemaximaliseerd en zorgen dat de medewerking van de cliënt zo groot mogelijk wordt.
- De werkzaamheden een nieuwe invulling geven. Op deze manier kunnen doelen worden bijgesteld en wordt het gat tussen beschikbare middelen en doelbereiking kleiner.
- De cliënten waarmee wordt gewerkt een nieuwe invulling geven. Op deze manier kan het gat tussen de gestelde doelen en de daadwerkelijke realisatie van doelen worden verkleind.

2.1.6 Beperken van de vraag

De vraag naar diensten van een street-level bureaucracy is groot. De street-level bureaucracy probeert deze vraag naar diensten zelf op verschillende manieren te beperken. Dit gebeurt aller eerst door de cliënten kosten op te leggen. Deze ‘kosten’ zien er als volgt uit (Lipsky, 1980: 88-104):

- *Financieel*, wanneer een cliënt relatief veel geld tot zijn beschikking heeft kan voor de dienstverlening van een SLB een hoger tarief worden gevraagd.
- Reizen naar de locatie van de street-level bureaucracy kost *tijd* evenals het wachten op de dienstverlening. Cliënten die over onvoldoende tijd beschikken maken geen gebruik van de diensten.
- De *informatie* die een SLB aan een cliënt geeft kan voor de cliënt voelen als een privilege, maar kan ook verwarrend werken.

- *Psychische kosten* bestaan uit het wachten op diensten (zeker als het wordt ervaren als een gebrek aan respect) en psychische barrières die overwonnen moeten worden (bijvoorbeeld bij het doen van aangifte van een zedenmisdrijf).
- De middelen van een street-level bureaucracy staan grotendeels vast. Wanneer deze onvoldoende voor handen zijn ontstaat er een *wachttijd* voor de cliënt.
- Door op iedere cliënt flexibel en responsief te reageren verdwijnt de flexibiliteit van de SLB in zijn geheel. Daarom wordt er gebruik gemaakt van *routineprocedures* (die bovendien zorgen voor een gelijke behandeling van verschillende cliënten).

Een andere mogelijkheid voor de SLB om met de grote vraag naar diensten om te gaan is door middel van 'creaming'. Creaming betekent dat de cliënten waarbij de kans op succes het grootst wordt geacht als eerste worden geholpen (Lipsky, 1980: 106). De SLB wordt door de organisatie beloofd voor behaald succes, naar risico's die worden genomen om doelen te bereiken wordt in de meeste gevallen niet gekeken. Wanneer onderscheid kan worden gemaakt is het reguleren en beperken van de vraag naar diensten eenvoudiger.

2.1.7 Resultaten meten

Het meten van de prestaties van een street-level bureaucracy is erg ingewikkeld. De output kan niet gemeten worden door het aantal transacties op de markt te bepalen zoals dat in het bedrijfsleven gebeurt.

'When the output consists of services provided or the validity of discretionary decisions made, it is extremely difficult to oversee or scrutinize these decisions if standards of quality are at issue' (Lipsky, 1980: 49).

De onduidelijkheid die bestaat over de doelen van de organisatie maakt het meten van de prestaties ingewikkeld. Bovendien zijn er zo veel variabelen die moeten meewegen in een evaluatie dat de prestatiemeting onrealistisch is (Lipsky, 1980: 49). Zo moet ook bepaald kunnen worden wat er met de cliënt zou zijn gebeurd wanneer deze geen gebruik had gemaakt van de diensten die zijn aangeboden door de SLB. De variabele leeftijd is hier misschien op van invloed, maar misschien ook wel de variabelen geslacht, opleiding, woonplaats, familiesituatie etc.

Het is niet zo dat street-level bureaucracies de prestaties maar helemaal niet meten. In de meeste gevallen worden standaarden ontwikkeld waar prestaties aan worden afgemeten (Lipsky, 1980: 50). Bij de politie is hier een berucht voorbeeld van te vinden, namelijk het aantal boetes dat een agent uitschrijft. Echter: er worden meer boetes uitgeschreven, maar betekent dit dat de politie beter werk doet of dat het aantal overtredingen juist is toegenomen (en dat de politie misschien wel iets te verwijten valt)?

Cliënten beschikken tenslotte over onvoldoende informatie om iets te kunnen zeggen over de prestaties van de SLB (Lipsky, 1980: 52). Het is voor hen immers onmogelijk de behandeling te vergelijken met de behandeling die een andere SLB geeft of de behandeling die andere cliënten in andere jaren hebben ontvangen.

2.2 De Human Service Organization

Een Human Service Organization (HSO) is een bijzondere organisatie. In dit type organisatie worden geen producten ontwikkeld, maar is er sprake van dienstverlening aan personen. Het 'materiaal' waarmee gewerkt wordt zijn dan ook personen. Het doel van een HSO is:

'to protect, maintain or enhance the personal well-being of individuals by defining, shaping or altering their personal attributes' (Hasenfeld, 2007: 1).

De bekendste voorbeelden van dit type organisatie zijn scholen, ziekenhuizen en, voor dit onderzoek erg belangrijk, de politie. Deze organisaties lijken op het eerste gezicht misschien vooral te verschillen, maar hebben gemeen dat er met mensen wordt gewerkt en dat er een bijdrage wordt geleverd aan het welzijn of de welvaart van deze mensen. Andere belangrijke overeenkomsten/karakteristieken van dit type organisatie zijn (Hasenfeld, 2007: 9-10):

- De belangrijkste activiteit van de HSO bestaat uit het contact dat de medewerker met de cliënt heeft.
- De doelen van de organisatie zijn vaag, meerduidig en problematisch.
Het is eenvoudiger overeenstemming te vinden over de doelen die moeten worden bereikt in termen van gewenste welvaart en welzijn, maar het is moeilijk deze doelen te formuleren in objectieve (en meetbare) doelen.
- De organisatie functioneert in een turbulente omgeving.
- De middelen waarmee wordt gewerkt zijn onbepaald.
Ieder persoon met wie gewerkt wordt binnen de HSO heeft andere behoeften en dus zullen ook andere middelen moeten worden ingezet om de doelen te bereiken. Welke middelen moeten worden ingezet verschilt per situatie. Bovendien is het onzeker welke middelen tot het beste resultaat leiden.
- Er zijn onvoldoende betrouwbare meetmethoden beschikbaar voor het meten van de effectiviteit van de HSO en dus is de HSO hierdoor mogelijk beter bestand tegen verandering en innovatie.

2.2.1 De relatie tussen medewerker en cliënt

Één van de kenmerken van een HSO is dat de belangrijkste activiteit van een HSO het contact tussen de medewerker en de cliënt is. Het contact zorgt er voor dat de medewerker informatie krijgt over de cliënt, de medewerker kan op die manier bepalen wat er nodig is om de cliënt te helpen (welke diensten moeten worden verleend). Bovendien kan de medewerker medewerking van de cliënt krijgen en feedback ontvangen van de cliënt (Hasenfeld, 1992: 17). De kwaliteit van de relatie wordt belangrijker naarmate de relatie meer aan de volgende voorwaarden voldoet (Hasenfeld, 1992: 17-18):

- Cliënten hebben een voortdurend contact met de organisatie.
- De middelen die door de organisatie worden ingezet om de cliënt te helpen vragen veel tijd en ruimte van de cliënt.
- Het contact tussen medewerker en cliënt op zich is een onderdeel van de toegepaste middelen.
- De toegepaste middelen hebben een zeer grote invloed op het leven van de cliënt.

De beste samenwerking tussen cliënt en medewerker ontstaat op basis van vertrouwen (Hasenfeld, 1992: 18). Deze basis zorgt voor een stabiele samenwerking die bovendien efficiënt is.

2.2.2 Tegenstrijdige doelen

Twee typen organisatiedoelen kunnen worden onderscheiden: 'official' en 'operative'. Officiële doelen zijn de doelen die terug zijn te vinden in bijvoorbeeld jaarverslagen en statuten. Operatieve doelen hebben betrekking op het actieve beleid zoals het door de organisatie wordt uitgevoerd. Operatieve doelen laten zien wat de organisatie daadwerkelijk doet, ondanks de doelen die door het management worden genoemd (Hasenfeld, 2007: 86). Veel gehoorde kritiek op een HSO is dan ook dat er een verschil is tussen de officiële doelen en dat wat er daadwerkelijk wordt gepresteerd. Hasenfeld zegt hierover:

'Some students point out that these organizations were not really established to fully meet their purported goals, but rather to fulfill functions that are not or cannot be acknowledged publicly' (2007: 84).

In een pluralistische samenleving staat de HSO voortdurend onder druk van verschillende groepen met elk eigen normen en waarden. Op die manier wordt de organisatie gedwongen verschillende doelen op te nemen, terwijl deze ook conflicterend zijn. Een simpel voorbeeld is te vinden in het huidige zorgstelsel in Nederland. Patiënten vragen een ziekenhuis om kwalitatief hoogstaande zorg, de zorgverzekeraars vragen om behandelingen met een lage prijs. Het is aannemelijk dat het ziekenhuis de wensen van beide partijen als doelstellingen overneemt, maar dat deze in werkelijkheid strijdig zijn.

Het zijn niet alleen maatschappelijke groeperingen die de politie onder druk zetten om bepaalde doelstellingen na te streven. Ook de cliënten van de politie kunnen andere doelen hebben. Een slachtoffer van een zedenmisdrijf wil misschien dat de dader direct wordt opgespoord en bestraft terwijl een ander slachtoffer de voorkeur geeft aan een rustigere aanpak met eerst wat bedenktijd voordat ze aangifte doet. Deze individuele verschillen van cliënten ontstaan uit persoonskenmerken, overtuigingen en normen en waarden.

2.2.3 De turbulente omgeving

'The environment is both a set of resources that the organization must mobilize to survive and carry out its activities and a set of constraints to which it must adapt when operationalizing service objectives' (Hasenfeld, 2007: 51).

De omgeving van de HSO kan worden onderverdeeld in twee verschillende typen: de algemene- en de taakomgeving. De algemene omgeving heeft invloed op alle organisaties in het systeem en kan als 'gegeven' worden beschouwd. Voor de individuele HSO is het onmogelijk deze omgeving te beïnvloeden. De algemene omgeving bestaat uit economische, demografische, culturele, politiekwettelijke en technologische condities (Hasenfeld, 2007: 51).

De taakomgeving is een specifieke groep organisaties, die groep verschilt dan ook per HSO. Met de onderdelen van deze omgeving wisselt de HSO hulpbronnen uit (Hasenfeld, 2007: 51). In dit geval is er sprake van een zekere *afhankelijkheid*. Bovendien kan worden gesteld dat de taakomgeving turbulent is. Hiermee wordt bedoeld dat de verschillende organisaties in de taakomgeving invloed proberen uit te oefenen op de HSO. De HSO probeert zich aan te passen aan de omgeving door verschillende doelen na te streven en de beschikbare middelen op verschillende niveaus binnen de organisatie in te zetten. Scott maakt de algemene omgeving nog iets specifiek, deze bestaat volgens hem uit klanten, aanbieders, concurrenten en regelgevende groepen (Hasenfeld, 1992: 68). Deze vier groepen hebben elk op een eigen manier invloed op de HSO.

2.2.4 Loosely coupled system

'A more appropriate image of the internal structure of human service organizations depicts a "loosely coupled system" in which work units preserve considerable autonomy and identity, and respond to each other in a circumscribed, infrequent, slow, or unimportant manner' (Hasenfeld, 2007: 150).

De HSO kan gekarakteriseerd worden als loosely coupled system. Dit betekent dat de activiteiten binnen de organisatie niet sterk met elkaar verbonden zijn en dat er weinig sprake is van coördinatie. Het gevolg is dat er geen sprake is van een uniforme werkmethode en dus heeft de individuele medewerker de mogelijkheid zijn werkzaamheden zelf in te vullen. Controle op het uitvoerende niveau is dus slechts in beperkte mate aanwezig. Andere belangrijke kenmerken zijn de al eerder genoemde turbulente omgeving, zwakke technologie (door onduidelijk geformuleerde doelstellingen), moeilijk kunnen meten van prestaties (zie hiervoor paragraaf 2.2.5) en het contact met cliënten als belangrijkste middel dat kan worden ingezet.

2.2.5 Prestaties van de HSO

Het is niet eenvoudig om een HSO te evalueren, volgens Hasenfeld om de volgende vijf redenen (2007: 205):

1. De doelen van de organisatie zijn complex en kunnen moeilijk vertaald worden in simpele prestatie-indicatoren.
2. De middelen die worden ingezet om een doel te bereiken verschillen per cliënt. Het is onduidelijk wanneer welke middelen het beste kunnen worden ingezet. Dit bemoeilijkt het meten van prestaties.
3. Het is moeilijk om te bepalen of de resultaten die de cliënten bereiken daadwerkelijk voortkomen uit de activiteiten van de HSO en niet door andere factoren worden veroorzaakt.
4. De resultaten van de cliënten zijn niet kwantitatief.
5. De resultaten die voortkomen uit de evaluatie kunnen vaak op verschillende manieren worden geïnterpreteerd.

Wanneer er naar de prestaties van een HSO wordt gekeken, worden in de meeste gevallen de volgende vragen gesteld (Hasenfeld, 2007: 204):

- Bereikt de organisatie daadwerkelijk de beoogde populatie?
- Worden daadwerkelijk de gemandateerde diensten verleend?
- Zijn de diensten die worden verleend effectief?
- Zijn de diensten die worden verleend efficiënt?

Helaas bestaat er geen consensus in de literatuur over de definities van de begrippen 'effectiviteit' en 'efficiëntie'. Een van de vele zienswijzen is 'the political economy perspective', dit perspectief neemt aan dat het vermogen van de HSO om bronnen te verwerven afhangt van de mate waarin deze in staat is aan de (evaluatie)criteria van de leveranciers van deze bronnen te voldoen (Hasenfeld, 2007: 207-208). In dat geval wordt met effectiviteit bedoeld: de mate waaraan de HSO aan de criteria van de leverancier kan voldoen. Efficiëntie heeft betrekking op de kosten die de HSO moet maken om te kunnen voldoen aan deze criteria.

2.3 Betekenis van de SLB en HSO voor dit onderzoek

In deze paragraaf wordt duidelijk wat de theorieën die in de vorige twee paragrafen besproken zijn betekenen voor dit onderzoek. Allereerst wordt beschreven wat de hoofdlijnen zijn van beide theorieën en welke overeenkomsten er zijn. De hoofdlijnen vormen de input voor de interviews die later worden gehouden (zie hiervoor hoofdstuk 3). Vervolgens wordt er ingegaan op prestatie-meten vanuit de literatuur en de betekenis hiervan voor dit onderzoek.

2.3.1 Hoofdlijnen en overeenkomsten

Één van de belangrijkste kenmerken van een street-level bureaucracy is dat het contact tussen de medewerker en de cliënt centraal staat. Daar komt bij dat de street-level bureaucracy de enige aanbieder is van de diensten die door de organisatie worden geleverd. Hierdoor zijn medewerker en cliënt niet gelijkwaardig, maar is er sprake van afhankelijkheid. Dit betekent bovendien dat de vraag groter is dan de hoeveelheid middelen die de SLB tot zijn beschikking heeft om aan de vraag te voldoen. De vraag naar diensten kan beperkt worden door de cliënt kosten op te leggen van allerlei aard. Een ander mogelijk gevolg van de grote vraag is creaming. Voor de SLB is de noodzaak om de cliënt tevreden te stellen en het volledige hulpaanbod te laten doorlopen niet erg groot. Wanneer een cliënt uitvalt, is dit namelijk makkelijk aan karaktereigenschappen van de cliënt toe te schrijven. Een belangrijk laatste kenmerk van de street-level bureaucracy is dat de SLB veel vrijheid heeft in het uitvoeren van zijn werkzaamheden: regels worden naar eigen inzicht toegepast en er is weinig toezicht op de werkzaamheden van bovenaf.

Doelen van de organisatie zijn vaak vaag geformuleerd zodat niet duidelijk is wat het doel exact inhoudt en hoe dit bereikt en gemeten kan worden. Doelen gericht op de cliënt kunnen in strijd zijn met het algemene belang

dat de street-level bureaucracy dient of met doelen van de street-level bureaucracy zelf. Daarnaast hebben verschillende groepen buiten de street-level bureaucracy verschillende verwachtingen van de SLB en de organisatie.

De kenmerken van een street-level bureaucracy, zoals deze zijn beschreven in de eerste alinea van deze paragraaf, komen deels overeen met de HSO van Hasenfeld. Zo is de belangrijkste activiteit van een HSO het contact tussen medewerker en cliënt. Hoewel Hasenfeld minder nadruk legt op de exclusiviteit van de te leveren diensten, is ook bij de HSO sprake van dienstverlening als product dat door de organisatie wordt geleverd.

Ook de HSO heeft te maken met tegenstrijdige doelen, deze zijn echter anders van aard dan bij de street-level bureaucracy. Bij de HSO is er een discrepantie tussen officiële en operationele doelen. Wel wordt door Hasenfeld de druk van buiten de organisatie genoemd om doelstellingen over te nemen. Invloeden van buiten de organisatie worden door Hasenfeld verder uitgewerkt op basis van de algemene- en de taakomgeving. De medewerker van de HSO heeft dezelfde vrijheid als de SLB: regels worden selectief toegepast en controle van bovenaf is nauwelijks aanwezig.

2.3.2 Is het meten van prestaties onmogelijk?

Lipsky waarschuwt bij het meten van prestaties van een SLB vooral voor de oneindige hoeveelheid variabelen die van invloed (kunnen) zijn op de prestatie. Het is praktisch onmogelijk om al deze variabelen te onderzoeken. Bovendien zijn cliënten zelf niet in staat om de prestaties van de SLB te beoordelen, omdat zij de ontvangen behandeling niet kunnen vergelijken met de behandeling van een andere SLB.

Ook Hasenfeld waarschuwt voor moeilijkheden rond het meten van prestaties van de organisatie. Er bestaat onduidelijkheid over doelen en middelen die moeten worden ingezet. In veel gevallen is het onduidelijk welke variabelen van invloed zijn op het resultaat, dit argument wordt ook door Lipsky genoemd. Bovendien zijn resultaten van een cliënt niet kwantitatief en zijn deze op verschillende manieren te interpreteren.

Prestaties meten van een organisatie als de politie lijkt ingewikkeld en misschien wel onmogelijk. Toch is het belangrijk dit wel te doen (zie de wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie in hoofdstuk 1) én het kan ook mits er aandacht is voor de waarschuwingen van Lipsky en Hasenfeld. In dit onderzoek betekent dat:

- Het niet de bedoeling is alle variabelen te benoemen die mogelijk van invloed zijn op de prestatie van het vakgebied zeden. Onderzocht wordt welke PI's de prestaties van het vakgebied meten.
- Het beoordelen van de prestaties van het vakgebied zeden door slachtoffers maakt slechts onderdeel uit van een groter geheel van PI's van verschillende stakeholders.
- De werkzaamheden, middelen, doelen en producten van het vakgebied zeden eerst nader worden onderzocht.

Hoofdstuk 3

Onderzoeksofzet

In hoofdstuk 1 is er een begin gemaakt met het beschrijven van de opzet van dit onderzoek. Dit hoofdstuk bouwt daar op voort en is de ‘ruggengraat’ van het onderzoek.

3.1 Onderzoeksvragen

De vraagstelling die in dit onderzoek centraal staat is:

Op welke wijzen en met welke prestatie-indicatoren kunnen de prestaties van het vakgebied zeden worden gemeten?

Om de probleemstelling te beantwoorden zijn er drie onderzoeksvragen geformuleerd. Deze onderzoeksvragen zijn:

1. Hoe verlopen zedenzaken, waaruit bestaan de werkzaamheden, middelen, doelen en producten van het vakgebied zeden?
2. Waarop beoordelen stakeholders en de zedenrechercheurs zelf de werkzaamheden van het vakgebied zeden, en waarop beoordelen zij de geschiktheid van de door het vakgebied zeden geleverde producten?

3. Welke prestatie-indicatoren zijn zinvol voor het vakgebied zeden en welke voor- en nadelen hebben de verschillende meetmethoden?

Ad 1) De zedenzaken die binnenkomen bij het vakgebied zeden verlopen op verschillende manieren. Zo leidt een intakegesprek niet in alle gevallen tot aangifte, verschillende mensen moeten gehoord worden, of de verdachte is bekend en de zaak is snel 'rond'. De werkzaamheden van de zedenrechercheurs bepalen mede de prestaties van het vakgebied zeden. Bij de uiteindelijke prestatie van het vakgebied zeden spelen ook middelen (die kunnen worden ingezet in het onderzoek), doelen en producten een belangrijke rol. Zo heeft de politie naast het opsporen van misdrijven ook niet justitiële taken zoals hulp- en dienstverlening, slachtofferzorg en algemene bereikbaarheid (Wiebrens, 2002: 904). Dit geldt ook voor het vakgebied zeden, deze doelen moeten worden onderzocht en in beeld worden gebracht. Met 'producten' wordt het resultaat van een onderzoek bedoeld dat geleverd wordt aan diverse stakeholders (deelvraag 2).

Ad 2) Voor het formuleren van PI's is het belangrijk te inventariseren welke stakeholders het vakgebied zeden heeft en waarop zij de prestaties van het vakgebied zeden beoordelen. De beoordelingscriteria zullen voor de stakeholders verschillen, omdat zij te maken hebben met verschillende producten die door het vakgebied zeden aan hen worden geleverd. De theorie van Hasenfeld met betrekking tot de omgeving van de HSO (hoofdstuk 2) ligt ten grondslag aan de selectie van stakeholders. Waarop de stakeholders de werkzaamheden en de geschiktheid van producten van het vakgebied zeden exact beoordelen wordt onderzocht door middel van interviews (paragraaf 3.2.2).

Ad 3) De prestaties van het vakgebied zeden moet worden bepaald met behulp van PI's. De formulering van deze PI's komt voort uit de informatie die is verkregen bij het beantwoorden van de vorige deelvraag. Volgens Bayley (paragraaf 6.1.1) zijn de PI's voor de verschillende meetmethoden niet uniform en worden daarom per meetmethode geformuleerd. Hierbij wordt ook aandacht geschonken aan de verhouding tussen verschillende PI's en dilemma's die kunnen ontstaan. De voor- en nadelen die hieruit voortvloeien worden besproken. De proceseigenaar opsporing kan dan, gebaseerd op dit onderzoek, een keuze maken voor PI's die in de toekomst worden gebruikt.

Het antwoord op de onderzoeksvraag is een goed beargumenteerd pakket van PI's voor het meten van de prestaties van het vakgebied zeden in de Achterhoek.

3.2 Dataverzameling

Om juiste PI's voor de meetmethoden te formuleren is er literatuuronderzoek gedaan, maar er moet ook data worden verzameld. Dit moet op een transparante manier gebeuren zodat er duidelijkheid is over de betrouwbaarheid (stabiliteit van het onderzoek wanneer het herhaald zou worden).

3.2.1 Observeren

Een eerste beeld van zedenzaken en de werkzaamheden van de zedenrechercheurs wordt verkregen middels een observatie. Mijn werkplek voor dit onderzoek is op het kantoor van het vakgebied zeden in Doetinchem. Door tijdens dit onderzoek letterlijk 'tussen' de zedenrechercheurs te werken kan ik de rechercheurs goed observeren. Lopende zaken worden openlijk besproken. Op deze manier krijg ik een goed beeld van de werkzaamheden die worden uitgevoerd. Door notities te maken van zaken die opvallen of die niet helemaal duidelijk zijn, is het makkelijker om later in het onderzoek inhoudelijke vragen te stellen.

3.2.2 Interviews

Uiteraard is een eerste beeld onvoldoende voor het onderzoek. Om de nodige specifieke en gedetailleerde informatie te krijgen is het noodzakelijk de zedenrechercheurs te interviewen. In elk geval wordt de zedenrechercheur met coördinerende taken gevraagd mee te werken. Deze zedenrechercheur houdt overzicht

over de zedenzaken en de werkzaamheden van het vakgebied zeden. Bovendien bespreekt hij regelmatig de zedenzaken met de OvJ. Daarnaast worden twee zedenrechercheurs geïnterviewd over zedenzaken, de werkzaamheden die zij uitvoeren, de beschikbare middelen en de producten die zij afleveren. Deze twee zedenrechercheurs worden op pragmatische gronden geselecteerd, namelijk degenen die het meeste aantal uren per week werken. Bovendien hebben deze twee personen ook de meeste jaren werkervaring in het vakgebied zeden, dus verwacht wordt dat zij de meeste informatie kunnen geven over de werkprocessen.

Onderwerpen waar naar gevraagd wordt in de interviews met de drie zedenrechercheurs zijn:

- Het verloop van zedenzaken;
- Doelen;
- Het werkproces: werkzaamheden, middelen en producten;
- Stakeholders van het vakgebied zeden.

Naast de zedenrechercheurs worden ook de stakeholders van het vakgebied zeden geïnterviewd. Een stakeholder is een belanghebbende die onder invloed staat of invloed uitoefent op een organisatie. De stakeholders worden geselecteerd op basis van afhankelijkheid en de omgeving volgens de literatuur over de HSO. In de interviews staat centraal op welke criteria zij de producten van het vakgebied zeden beoordelen. De stakeholders waarvan het vakgebied zeden afhankelijk is zijn:

- Teamchef recherche/producthouder zeden;
- Proceseigenaar opsporing;
- OvJ;
- Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK);
- Bureau Jeugdzorg;
- Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers (LANZS);
- Slachtofferhulp Nederland.

Slachtoffers van een zedenmisdrijf zijn een belangrijke stakeholder voor het vakgebied zeden. Deze groep is echter uit privacyoverwegingen en de psychische druk die dit contact mogelijk voor het slachtoffer met zich meebrengt niet benaderd voor dit onderzoek. Bovendien is de naar verwachting de respons erg laag. Daarom is er voor gekozen om LANZS en Slachtofferhulp Nederland niet alleen vanuit hun ervaringen vanuit hun functie te spreken, maar ook namens slachtoffers. Beide organisaties hebben immers een intensief contact met slachtoffers en kunnen spreken namens een grote groep slachtoffers.

Twee andere groepen belangrijke stakeholders voor het vakgebied zeden zijn getuigen en verdachten. Deze twee groepen zijn echter niet betrokken in het onderzoek, omdat ook deze groepen moeilijk benaderbaar zijn. Ook hier spelen privacyoverwegingen een belangrijke rol. Bovendien is de mening/ervaring van slechts enkele verdachten of getuigen weinig representatief voor de hele populatie, dit geldt overigens ook voor slachtoffers. Voor de groep verdachten zou eventueel Reclassering Nederland benaderd kunnen worden. Echter omwille van het tijdsbestek van het onderzoek en de verwachting dat dit weinig andere resultaten oplevert dan de gesprekken met andere hulpverleningsinstanties is er voor gekozen om dit niet te doen.

3.2.3 Documentenanalyse

Een derde bron van informatie zijn documenten die al bestaan. Documenten van het internet en het intranet, geven meer informatie over de organisatie en specifiek over het vakgebied zeden. Bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag wordt hier gebruik van gemaakt. Mogelijk kunnen formele interne publicaties aanwijzingen geven over de doelstellingen van het vakgebied zeden. Een ander document dat hier meer informatie over

geeft is afkomstig van het College van Procureurs-Generaal 'Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik'.

3.3 Definitie 'prestatie-indicator'

Een veelgenoemd begrip in dit onderzoek is 'prestatie-indicator'. Het is daarom belangrijk een heldere definitie voor dit begrip vast te stellen. 'Een prestatie-indicator geeft een indicatie van de kwantiteit en kwaliteit van prestaties die worden vooropgesteld (ex ante) of werden gerealiseerd (ex post)' (De Bruijn, 2006: 71).

3.4 Betrouwbaarheid

Speciale aandacht is er voor de betrouwbaarheid van dit onderzoek. Betrouwbaarheid heeft betrekking op de vraag of, wanneer het onderzoek meerdere malen herhaald wordt het dezelfde uitkomsten laat zien, kortom de nauwkeurigheid van het onderzoek (Babbie, 2004: 141).

De grootste bedreiging voor de betrouwbaarheid van het onderzoek is het aantal respondenten dat meewerkt aan de interviews. Dit onderzoek moet binnen een niet al te lange tijd worden uitgevoerd, hierdoor is het onmogelijk alle zedenrechercheurs te vragen om mee te werken aan een interview. Hetzelfde geldt voor de stakeholders. Voor organisaties die als stakeholder zijn aangemerkt geldt namelijk dat slechts één medewerker wordt geïnterviewd.

Om de bovengenoemde bedreigingen van de betrouwbaarheid te verkleinen worden een aantal maatregelen genomen. Allereerst geldt dat wanneer respondenten vragen moeten beantwoorden in sociaalwetenschappelijk onderzoek het belangrijk is respondenten te vragen naar zaken waar zij verstand van hebben. Bovendien moeten de vragen zo worden geformuleerd dat de vraag duidelijk is en er dus geen twijfel bestaat over wat er gevraagd wordt (Babbie, 2004: 142). In dit onderzoek worden beide zaken zo goed mogelijk gewaarborgd. De respondenten van de interviews wordt naar hun eigen werkzaamheden gevraagd, kennis van zaken kan dus worden verondersteld. De vragen in de interviews worden van te voren voorbereid, met extra aandacht voor duidelijkheid van de vraagstelling. Bovendien wordt vooraf aan het interview aangegeven dat wanneer er iets onduidelijk mocht zijn dit gevraagd kan worden. Ook bij de selectie van respondenten is hier zo veel mogelijk rekening mee gehouden. Indien mogelijk is er steeds gekozen voor een respondent met veel ervaring in/met het vakgebied zeden.

Hoofdstuk 4

Zedenzaken en het werkproces

In dit hoofdstuk wordt de eerste deelvraag van het onderzoek beantwoord. Deze vraag is: ‘Hoe verlopen zedenzaken, waaruit bestaan de werkzaamheden, ingezette middelen, doelen en producten van het vakgebied zeden?’. ‘Zedenzaken’ is een verzamelnaam voor schennis, aanranding/ontucht, poging tot verkrachting/seksueel binnendringen, verkrachting/seksueel binnen dringen en overig (bijvoorbeeld het verspreiden van foto’s). Eerst wordt er gekeken naar het researchewerk op basis van wetenschappelijke kennis. Vervolgens wordt in dit hoofdstuk onderscheid gemaakt in twee typen zedenzaken: ‘zedenzaken’ en ‘eenvoudige zedenzaken’. Het eerste type komt verreweg het meeste voor, dit wordt dan ook uitgebreid beschreven. Deze beschrijvingen zijn tot stand gekomen met de informatie die de interviews opleverden. Vervolgens wordt in een aparte paragraaf kort ingegaan op eenvoudige zedenzaken.

4.1 De rechercheur en het researchewerk

Het politiewerk bestaat uit verschillende taken. De grootste taak is toezicht houden, daarna komt het researchewerk (+/- 15% van de totale werkzaamheden). In Noord- en Oost-Gelderland is de grootste taak inderdaad toezicht houden samen met het verlenen van noodhulp. Rechercheurs besluiten of een onderzoek gestart moet worden op basis van (1) of er een dader kan worden geïdentificeerd en (2) of het misdrijf ernstig is (‘het soort dat de aandacht van het publiek vraagt’) (Bayley, 1994: 26).

Het beroep van rechercheur is een specialisatie waarvoor ervaren agenten worden geselecteerd. Privileges die het vak met zich mee brengt zijn onder andere dat er burgerkleding gedragen mag worden en dat het basissalaris, in sommige gevallen, hoger is (Bayley, 1994: 57). Het uiteindelijke salaris van een

zederechercheur is echter niet hoger dan dat van een agent, omdat er weinig onregelmatige diensten worden gedraaid.

'Detectives are managed more like professionals than are line officers. For example, they are given more control over their work hours, setting them in accordance with the needs of particular cases. Supervision tends to be looser, and it focuses on results rather than on sheer volume of work processed' (Bayley, 1994: 57).

Het grootste gedeelte van de werkzaamheden van rechercheurs bestaat, in tegenstelling tot wat we vaak op televisie zien, uit praten met mensen. Dit zijn meestal slachtoffers, getuigen en verdachten. Naast het praten met mensen nemen administratieve handelingen een belangrijk deel van de werkzaamheden in. Volgens Bayley is uit onderzoek gebleken dat voor elk uur dat een rechercheur praat met mensen of dat hij op zoek is naar bewijzen, een half uur administratie volgt (1994: 28). Greenwood e.a. zeggen over administratieve handelingen:

'For cases that are solved (i.e. a suspect has been identified), an investigator's average time in post clearance processing is longer than the time spent in identifying the perpetrator' (2005: 253-254).

4.2 Het verloop van zedenzaken

Zedenzaken doorlopen in principe zeven fasen (melding, eventueel sporenonderzoek, intakegesprek, aangifte, vervolgtrajec onderzoek, verhoor verdachte en vervolging van de verdachte) van het politieonderzoek (Politie, 2009: 13 & Poot e.a.), 2004: 5). Elke fase wordt in een aparte paragraaf onderzocht. Vastgesteld wordt wat de werkzaamheden en middelen, doelen en producten, van de zederechercheur zijn in de specifieke fase van het opsporingsonderzoek.

4.2.1 Melding

Melding van een seksueel misdrijf kan op verschillende manieren worden gedaan bij de politie. In de meeste gevallen maakt het slachtoffer zelf melding van het misdrijf. Dit kan door naar het politiebureau te komen, telefonisch contact op te nemen met de politie via het Politie Service Centrum (0900-8844) of de Regionale Meldkamer (112), op straat of het plaats delict (Vaags, 2008: 33). Daarnaast is het mogelijk dat derden zoals bezorgde ouders, getuigen of hulpverleningsinstanties melding maken van een misdrijf.

Over het algemeen komt een melding eerst bij de meldkamer binnen. De medewerker van de meldkamer beslist vervolgens om de melding direct door te geven aan het vakgebied zeden of aan een blauw team. In het laatste geval neemt de medewerker van het blauwe team vervolgens weer contact op met het vakgebied zeden. Vanaf dat moment gaat het vakgebied zeden een rol spelen in het onderzoek.

4.2.1.1 Werkzaamheden en middelen

Zodra er bij de politie een melding van een zedenmisdrijf binnenkomt neemt de betreffende politieambtenaar contact op met het vakgebied zeden. Wanneer de melding tijdens kantooruren binnenkomt kan er direct een afspraak worden gemaakt voor een intakegesprek met het vakgebied zeden. Wanneer het een heterdaad zaak betreft wordt er direct actie ondernomen (ondermeer in verband met de tweede fase van het opsporingsonderzoek: het eventuele sporenonderzoek) en is er dus geen intakegesprek (de derde fase in het opsporingsonderzoek). Wat een heterdaad zaak precies is, is vastgelegd in de wet:

Volgens art. 128 vindt ontdekking op heterdaad plaats:

1. wanneer het strafbare feit ontdekt wordt *terwijl het begaan wordt² of terstond nadat het begaan is³*;
2. het geval van ontdekking op heterdaad wordt niet langer aanwezig geacht, dan *kort na het feit dier ontdekking⁴* (lid 2) (Hoekendijk, 2007: 85).

Buiten kantooruren is er altijd een zedenrechercheur beschikbaar voor heterdaad zaken, deze dienst wordt 'piket' genoemd. De zedenrechercheurs in de Achterhoek delen het piket met de zedenrechercheurs van het district IJsselstreek.

De zedenrechercheur die de melding aanneemt kent de melding een prioriteit toe. Deze prioritering geeft aan hoe snel actie moet worden ondernomen (zie bijlage A). De regels voor het stellen van prioriteiten zijn niet erg strikt. Wanneer een onderzoek veel onrust veroorzaakt kan de prioriteit omhoog worden bijgesteld. Het geven van een prioriteit is handig voor een helder administratief overzicht, bovendien kan met behulp van de prioriteit bij andere afdelingen gestuurd worden op snel handelen.

Om zo veel mogelijk informatie te krijgen over wat er precies gebeurd is kan naast het bevragen van de melder gebruik worden gemaakt van het computersysteem Basisvoorziening Handhaving (BVH), voorheen het Bedrijfsprocessen Systeem (BPS). In deze systemen staan onder andere eerdere meldingen en aangiften. Op die manier kan de zedenrechercheur zich een beeld vormen over de betrokkenen. Daarnaast beschikt de zedenrechercheur over technische middelen zoals een dienstauto, pikettelefoon en audio-opnameapparatuur. De zedenrechercheur kan het slachtoffer doorverwijzen naar Slachtofferhulp Nederland voor ondersteuning.

4.2.1.2 Product

De melding wordt door de zedenrechercheur vastgelegd in het computersysteem in een zogeheten mutatie. De mutatie wordt in een map gedaan samen met andere relevante informatie, bijvoorbeeld of iemand al eerder in het computersysteem voorkomt. Daarnaast wordt er een journaal opgestart.

'Het journaal moet je zien als een dagboek van alles wat wij doen, wat er is gebeurd, telefoontjes, alles, alles, alles. Zodat iedereen die alles van de zaak wil weten het journaal leest en dan helemaal bij is. Als je twee jaar later de zaak nog eens boven water moet halen omdat iemand vragen heeft, moet je alles er in hebben staan' (Zedenrechercheur).

In het journaal vindt dus uitgebreide verslaglegging plaats die steeds verder wordt aangevuld. Dit document dient ter informatie voor de zedenrechercheurs zelf en wordt niet in het dossier opgenomen.

4.2.1.3 Doel

Het belangrijkste doel van de zedenrechercheur in deze fase is het verkrijgen van informatie over wat er gebeurd is, wie is het slachtoffer, wie is de dader, wanneer is het gebeurd, is het wel een zedendelict en is het een zaak voor het vakgebied zeden in de Achterhoek? Een misdrijf dat elders plaats heeft gevonden moet door desbetreffende politieregio worden onderzocht. Vervolgens moet er bepaald worden welke acties noodzakelijk zijn. Informatie die hiervoor nodig is kan zowel afkomstig zijn van een collega die de melding aanneemt of eerder aanwezig is op het plaats delict, als het slachtoffer zelf. De informatie moet worden vastgelegd in een

---

² 'Terwijl het begaan wordt: wordt ook wel aangemerkt als *betrapting* op heterdaad.'

³ 'Terstond nadat het begaan is: dit zal per geval beoordeeld moeten worden en is afhankelijk van de ernst van het feit en het tijdsverloop ("hoe minder ernstig een strafbaar feit, hoe eerder de heterdaad situatie voorbij is").'

⁴ 'Kort na het feit dier ontdekking: afhankelijk van de omstandigheden van het geval (waaronder de ernst van het strafbare feit en de moeite die gedaan wordt om de dader te pakken) blijft de heterdaad aanwezig'.

mutatie en het journaal. Wanneer er rechtstreeks contact is met het slachtoffer is er nog een ander doel, namelijk als dat nodig is het gerust stellen van het slachtoffer.

4.2.2 Eventueel sporenonderzoek

Sporenonderzoek naar een zedendelict is tweeledig: enerzijds kan er sprake zijn van lichamelijk onderzoek (medisch forensisch onderzoek), anderzijds van sporenonderzoek op het plaats delict. Mogelijke sporen op het lichaam zijn divers, bijvoorbeeld verwondingen, maar ook haren of sperma. Sporen waarnaar gezocht wordt op het plaats delict kunnen bijvoorbeeld kleding(vezels), vingerafdrukken, bloed etc. zijn. Beide typen sporenonderzoek vinden meestal alleen plaats bij heterdaad zaken.

4.2.2.1 Werkzaamheden en middelen

Poot e.a. geven een overzicht van opsporingsclusters, en bijbehorende methoden, van de recherche. Het volledige overzicht is opgenomen in bijlage B. Deze fase van het opsporingsonderzoek richt zich op het technisch onderzoek.

Opsporingscluster	Afzonderlijke methoden
Technisch onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Vingerafdrukken, handschoensporen • Veilig stellen sporen of goederen, inbeslagname goederen • Foto's van plaats delict, wapens, verwondingen, overig bewijs materiaal • Huiszoeking

Het lichamelijk onderzoek wordt door een GGD-arts uitgevoerd met behulp van een zedenkit waarmee sporen als sperma, bloed en haren kunnen worden afgenomen. Of er sporenonderzoek plaatsvindt hangt af van de tijd die is verstreken tussen het misdrijf en het tijdstip waarop melding wordt gedaan en of het slachtoffer toestemming geeft voor het onderzoek. De verstreken tijd waarin naar een biologisch spoor gezocht kan worden verschilt per biologisch spoor. Over het algemeen gaan de zedenrechercheur en een technisch rechercheur met het slachtoffer mee naar de GGD-arts. Van te voren bereidt de zedenrechercheur het slachtoffer op het onderzoek voor. Tijdens het onderzoek is de zedenrechercheur voornamelijk aanwezig om te kijken of het slachtoffer meer informatie geeft, de technisch rechercheur assisteert de GGD-arts. Een soortgelijk sporenonderzoek aan de verdachte is ook mogelijk.

Voor onderzoek naar sporen op het plaats delict moet, vanwege de complexiteit, het Team Forensische Opsporing (TFO, technische recherche) worden ingeschakeld. Dit team heeft net als het vakgebied zeden zogeheten piketdiensten. De rol van de zedenrechercheur is op dat moment beperkt en is voornamelijk een coördinerende rol: meedenken en overzicht houden door te bepalen wat er al is gebeurd en wat er nog moet gebeuren. Over het algemeen kan er vertrouwd worden op de expertise van de aanwezige collega's. Zedenrechercheurs zeggen over de aanwezigheid op het plaats delict:

'Je bent op het plaats delict ook voor jezelf om te zien hoe dat er uit ziet, dat is voor jezelf wel belangrijk in het verdere onderzoek om daar een beeld van te krijgen. Hetzelfde geldt ook voor het slachtoffer, verwondingen en dat soort dingen, het is wel goed voor jezelf om te zien hoe het dan precies zit'.

‘Wij proberen zo veel mogelijk, als het enigszins mogelijk is om een keer op die plaats delict te zijn geweest, want dat is toch wel erg belangrijk voor het verdere verhoor zodat je een beeld kunt vormen van waar is het gebeurd. Want als je iemand een verhaal hoort vertellen en je kent die plek niet dan ga je toch zelf een beeld vormen van die woning zal er wel zus of zo uit zien. Vaak als je ter plaatse komt is het totaal anders en een aantal dingen kloppen ook wel’.

Een bijzonder type sporenonderzoek is het digitale onderzoek. Het TFO heeft een aparte afdeling die digitaal onderzoek uitvoert, zij onderzoeken computers en andere gegevensdragers naar (sporen van) bijvoorbeeld filmpjes of e-mails. De digitale recherche speelt dus ook een rol in zaken die niet heterdaad zijn, dit is vaak zo bij huiszoekingen.

4.2.2.2 Product

De producten die in deze fase tot stand komen worden niet geleverd door de zedenrechercheur. De technisch rechercheur schrijft een ‘proces verbaal van bevindingen van sporenonderzoek’. De technisch rechercheur die bij het onderzoek van de GGD-arts aanwezig is geweest schrijft hier, net als de GGD-arts zelf, een verslag over. Deze verslagen worden aan het dossier toegevoegd.

4.2.2.3 Doel

Het doel van de zedenrechercheur is dat er zo veel mogelijk sporen worden verzameld en worden veiliggesteld. Hierbij kan grotendeels worden vertrouwd op de expertise van de GGD-arts en het TFO. Daarnaast is het erg belangrijk om het slachtoffer goed voor te bereiden op wat er staat te gebeuren.

‘Mijn doel is eigenlijk om te zorgen dat ik zo veel mogelijk sporen wegzet en dat ik daar geen omkijken naar heb, dat ik gewoon met het verhaal, met de aangifte, met communiceren aan de gang kan gaan’ (Zedenrechercheur).

4.2.3 Intakegesprek

Tijdens het intakegesprek wordt besproken ‘wat er met het slachtoffer gebeurd is, wat hij of zij wil, wat strafrechtelijk mogelijk is en wat het doen van aangifte en het verdere onderzoek inhoudt’ (Verhoef, 2008). Een intakegesprek vindt niet plaats bij zeer eenvoudige gevallen of een heterdaad situatie, in deze gevallen wordt er meteen tot aangifte overgegaan. Na het intakegesprek krijgt de aangeefster bedenktijd om te besluiten wel/geen aangifte te doen.

4.2.3.1 Werkzaamheden en middelen

De zedenrechercheurs voeren het intakegesprek als koppel. Informatie uitwisselen staat centraal: de zedenrechercheur stelt vragen over wat er gebeurd is en vertelt wat de mogelijkheden zijn (melding, bemiddelingsgesprek of aangifte). Ook wordt aan het slachtoffer uitgelegd dat veel onderzoeken eindigen in een sepot (zie hiervoor paragraaf 4.2.8). Voor aanvang van het intakegesprek wordt in het computersysteem BVH en/of BPS gezocht naar relevante informatie.

4.2.3.2 Product

Het product dat door de zedenrechercheur in deze fase wordt afgeleverd bestaat uit twee onderdelen: het journaal en een ambtelijk verslag. Het ambtelijk verslag is een korte en zakelijke weergave van het gesprek, volgens de richtlijnen van justitie mag dit verslag 1-1,5 A4 zijn.

‘Eigenlijk moet je van alle onderzoekshandelingen die je verricht een ambtelijk verslag maken, want je bent niet zelf degene die beslist of het wel of niet relevant is’ (Zedenrechercheur).

4.2.3.3 Doel

Waarheidsvinding staat centraal bij het intakegesprek. Voor zedenrechercheurs is het intakegesprek dan ook het moment om te bepalen of er geen sprake is van een 'valse aangifte' (aangifte van een misdrijf dat niet gepleegd is). Daarnaast bepalen zedenrechercheurs of het gepleegde feit wel strafbaar is. Een ander doel van het intakegesprek is goede en duidelijke informatie aan het slachtoffer te geven: wat is de gang van zaken bij het vakgebied zeden, wat zijn de voor- en nadelen van het doen van aangifte, wat zijn de mogelijkheden voor een melding of bemiddelingsgesprek, wat kan er aan hulpverlening worden aangeboden en wat betekent de gang naar de rechter? Wanneer het feit niet strafbaar is, is het belangrijk dit uit te leggen om zo een moeilijke rechtsgang en teleurstelling te voorkomen.

4.2.4 Aangifte

Aangifte doen van een zedenmisdrijf houdt in dat de aangeefster de politie verzoekt om een onderzoek in te stellen met als doel de verdachte door justitie te laten vervolgen. De aangifte is dan ook het officiële startsein van het onderzoek. Het verzoek is in principe onomkeerbaar, een zedenaangifte kan alleen via de OvJ worden ingetrokken. Bij de aangifte wordt inhoudelijk dieper op het misdrijf ingegaan. Ook de aangifte wordt door twee zedenrechercheurs opgenomen.

4.2.4.1 Werkzaamheden en middelen

Het opnemen van de aangifte houdt in dat het verzoek van de aangeefster op papier wordt gezet. Twee zedenrechercheurs nemen samen de aangifte op, één van hen stelt voornamelijk vragen, de ander legt het gesprek op papier vast. Bij voorkeur wordt dit door het zelfde koppel gedaan dat het intakegesprek met de aangeefster heeft gevoerd. Op die manier hoeven collega's zich niet in te lezen en kan het vertrouwen van de aangeefster worden gewonnen. Er wordt begonnen met vragen als wie ben je, in welke situatie ben je opgegroeid en zo wordt er stap voor stap naar het strafbare feit toegewerkt. De vragen die aan de aangeefster worden gesteld zijn over het algemeen erg kritisch om zo de waarheid te ontdekken. De aangifte wordt uitgeprint en door de aangeefster nagelezen op fouten. Voor het opnemen en afhandelen van een aangifte wordt een hele morgen of middag ingepland.

4.2.4.2 Product

Het belangrijkste product in deze fase is het 'proces verbaal van aangifte' dat getekend wordt door de zedenrechercheurs en de aangeefster. Daarnaast zijn er nog een aantal andere producten (mogelijk):

- Bewijs van aangifte dat aan de aangeefster wordt meegegeven. Dit bewijs wordt standaard door het systeem aangemaakt.
- Toestemming kinderverhoorstudio⁵: een formulier waarop ouders toestemming geven voor het verhoren van hun kind(eren) in een verhoorstudio.
- Verklaring vrijgeven medische gegevens: de aangeefster geeft aan dat haar medische gegevens bij de (huis)arts mogen worden opgevraagd en dat deze de medische gegevens vrij mag geven aan de politie.

4.2.4.3 Doel

Waarheidsvinding staat centraal bij de aangifte: wat is er gebeurd? Het verhaal van de aangeefster moet helder en minutieus op papier worden gezet. Feiten en omstandigheden worden beschreven evenals mogelijke aanwijzingen en daderwetenschap. Voor een zedenrechercheur kan een gesprek een heleboel duidelijk maken,

---

⁵ In de 'kinderverhoorstudio' worden kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar gehoord. Deze ruimte beschikt over audiovisuele middelen, speciale materialen (zoals spelletjes en poppen) en heeft het karakter van een huiskamer. Ook mensen met een ernstige verstandelijke beperking kunnen hier worden gehoord.

maar dit moet ook zo in het dossier komen. Alle ‘open eindjes’ moeten weg zijn. De zedenrechercheurs stellen alle vragen die een advocaat van de verdachte, een rechter of een OvJ kan hebben.

4.2.5 Vervolgtraject onderzoek

Er kan onderscheid worden gemaakt in twee typen zedenzaken, de ‘verificatiezaak’ en de ‘opsporingszaak’. Bij een verificatiezaak is er een verhaal en een bekende verdachte (2004: 53). Dit type zaak vereist minder opsporingsactiviteiten dan opsporingszaken waarbij er wel een verhaal is van een slachtoffer maar de dader onbekend is. Gekeken wordt na de aangifte wat er in het vervolgtraject onderzoek gedaan kan worden: zijn er getuigen, met wie heeft het slachtoffer kort voor of kort na het misdrijf gesproken?

4.2.5.1 Werkzaamheden en middelen

In deze fase wordt meer gebruik gemaakt van de opsporingsmethoden volgens Poot e.a. (2004: 68) dan bij het sporenonderzoek. ‘Getuigenonderzoek, technisch onderzoek, politiekennis (gericht zoeken naar politiekennis en informatie in bestanden), acties politie (eigen waarnemingen en technische acties die worden uitgevoerd door de politie), herkenningmethoden en informatie afkomstig van het slachtoffer maken hier allemaal onderdeel van uit. Het volledige overzicht van opsporingsclusters en afzonderlijke methoden is te vinden in bijlage B. Het vakgebied zeden maakt gebruik van deze verschillende opsporingsmethoden van de algemene recherche, maar lang niet altijd. De methoden die zij het meest gebruiken in deze fase van het onderzoek zijn:

Opsporingsclusters	Afzonderlijke methoden
Getuigenonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Horen getuigen (getuigen in de brede zin des woords, dus niet alleen ooggetuigen) • Signalement van de dader gegeven door getuigen • Naam verdachte gegeven door getuigen
Technisch onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Huiszoeking
Politiekennis (gericht zoeken naar politiekennis en informatie in bestanden)	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale politiekennis; verdachte herkend door politie • Raadplegen (politie)bestanden
Informatie afkomstig van het slachtoffer	<ul style="list-style-type: none"> • Verkrijgen van signalement via slachtoffer • Verkrijgen van overige informatie met opsporingsindicatie via slachtoffer • Verkrijgen van de naam van de dader via het slachtoffer
Horen verdachte	<ul style="list-style-type: none"> • Verdachte wordt aangehouden • Verdacht wordt verhoord

De methoden die veel gebruikt worden die onder het cluster getuigenonderzoek vallen worden door de zedenrechercheurs zelf uitgevoerd/behandeld, zedenrechercheurs horen de getuigen zelf. Bij voorkeur wordt dit wederom gedaan door zedenrechercheurs die ook het intakegesprek hebben gevoerd en de aangifte

opgenomen. Huiszoeken betreft het bij het vakgebied zeden vooral zaken met een verdenking van het bezit of vervaardigen van kinderporno. In dat geval verlenen de digitale recherche en bureau kinderporno assistentie bij de huiszoeking. Ook agenten van een blauw team kunnen als ‘zoeker’ worden ingezet. Voor de methoden die horen bij politiekennis, dus het zoeken naar informatie in computersystemen wordt de hulp van de informatieafdeling I&I (Informatie & Intelligence) ingeschakeld. Deze afdeling beschikt technisch gezien over meer zoekmogelijkheden en kan ook in de landelijke systemen zoeken.

‘Blueview is een systeem daar kun je zoekwoorden in aangeven die [blueview] kan zoeken in landelijke politiebesteden. Als een slachtoffer zegt van “hij heeft gebruik gemaakt van dat mobiele telefoonnummer” dan kunnen wij in ons eigen systeem wel kijken of dat nummer bij ons bekend is, maar je kunt het ook door blueview laten halen. Stel dat een dergelijk iemand in Groningen al een keer aangifte heeft gedaan van diefstal en heeft daar zijn mobiele nummer gegeven, dan vraag je aan hen trek dat nummer even door blueview’ (Zedenrechercheur).

Eenvoudige informatie over iemand uit de regio kunnen zedenrechercheurs zelf opzoeken in BVH en/of BPS. Het horen van slachtoffers van een zedenmisdrijf is natuurlijk het werk van een zedenrechercheur bij uitstek, dit geldt ook voor het horen van de verdachte (en getuigen). Het aanhouden van de verdachte behoeft wat extra uitleg.

Een verdachte kan op verschillende plaatsen worden aangehouden waaronder op het politiebureau of thuis. In de eerste situatie wordt de verdachte op het politiebureau ‘uitgenodigd’ en wordt van te voren gezegd dat hij zal worden aangehouden. In dit geval doen de zedenrechercheurs de aanhouding zelf. Wanneer iemand thuis wordt aangehouden wordt dat door agenten van het blauwe team gedaan. Op deze manier worden de zedenrechercheurs buiten een vervelende confrontatie gehouden en kan het verhoor zonder smet beginnen. De OvJ beslist op welke manier iemand aangehouden moet worden. Belangrijke afwegingen hierin zijn de ernst van de zaak en of er mogelijk nog sporen zijn (in het huis van de verdachte). In slechts enkele gevallen wordt de verdachte op heterdaad aangehouden.

4.2.5.2 Product

Het vervolgtraject onderzoek levert diverse producten op. Van elke onderzoekshandeling maakt een zedenrechercheur een proces-verbaal van bevindingen op of wanneer werkzaamheden worden uitbesteed wordt dat door de betreffende afdeling gedaan. Deze processen-verbaal worden opgenomen in het dossier dat uiteindelijk aan de OvJ wordt verzonden. Daarnaast wordt het journaal bijgehouden.

4.2.5.3 Doel

Volgens de proceseigenaar opsporing is er sprake van een verificatie- of falsificatie traject met betrekking tot de aangifte. Klopt datgene wat er door de aangeefster gezegd wordt?

‘Doel van het vervolgtraject is feiten verzamelen, waarheidsvinding. Als je kijkt naar het hele traject lijkt vervolging het doel van het onderzoek, dat is niet waar. Het doel van het onderzoek is altijd waarheidsvinding’ (Teamchef recherche/producthouder zeden).

4.2.6 Verhoor verdachte

De OvJ besluit zodra er een verdachte is of deze aangehouden moet worden. Wanneer de OvJ inderdaad besluit dat de verdachte aangehouden moet worden, dan kan dit op twee manieren zoals deze in paragraaf 4.2.5.1 zijn beschreven.

In eerste instantie kan een verdachte zes uur worden vastgehouden op het politiebureau en worden gehoord. In overleg met de OvJ kan deze periode met maximaal drie keer 24 uur worden verlengd. Daarna moet de verdachte worden voorgeleid aan de rechter-commissaris (RC). De RC is bevoegd om te bepalen of iemand langer vast moet worden gehouden, er is dan sprake van voorlopige hechtenis, dit kan maximaal veertien dagen duren. Hierna kan de raadkamer van de rechtbank, wanneer de OvJ om een bevel tot gevangenhouding vraagt, besluiten tot gevangenhouding van maximaal negentig dagen. Binnen deze termijn moet de zaak behandeld zijn, dit hoeft echter niet inhoudelijk te zijn. In een pro-formazitting kan de zaak worden aangehouden en wordt de hechtenis automatisch verlengd.

4.2.6.1 Werkzaamheden en middelen

Wanneer de verdachte is aangehouden begint het verhoren, dit wordt wederom door twee personen gedaan. Het heeft de voorkeur om, wanneer de verdachte meerdere keren wordt verhoord, steeds hetzelfde verhoorkoppel in te zetten. Bovendien is het bevorderlijk wanneer het verhoorkoppel ook het intakegesprek, de aangifte en getuigenverhoren heeft gedaan. Op die manier hoeven andere zedenrechercheurs het opgebouwde dossier niet tot in detail in te lezen. Om de verdachte zo ver te krijgen dat hij met de zedenrechercheurs over de zaak wil praten, is in veel gevallen vertrouwen in de zedenrechercheurs noodzakelijk. Dit vertrouwen wordt opgebouwd door uit te leggen te geven: wie zijn de zedenrechercheurs en welke regels gelden er (zoals wanneer mag er gelucht worden, wanneer mag er gerookt worden). Ook wordt er aan de verdachte gevraagd of iemand in kennis moet worden gesteld van de aanhouding.

Het verhoor begint met een sociale verklaring van de verdachte. Vervolgens stellen de zedenrechercheurs zaakinhoudelijke vragen. Over de inhoudelijke vragen zegt een zedenrechercheur:

‘Daar hoop je eigenlijk al bepaalde daderwetenschap naar voren te gaan halen, ook als hij niet bekent kan hij dingen zeggen waarmee hij zich verraadt’.

De verdachte krijgt de kans om zijn kant van het verhaal te laten horen, ook al is hij niet tot antwoorden verplicht. De verdachte moet stap voor stap met alle feiten (de aangifte en eventuele bewijsmiddelen) die het eerdere onderzoek heeft opgeleverd geconfronteerd worden. Dit gebeurt dan ook vaak in meerdere verhoren. Tussentijds hebben de zedenrechercheurs regelmatig overleg met de OvJ over de inhoud van de verklaring van de verdachte.

Een belangrijk hulpmiddel dat in deze fase wordt ingezet is de arrestantenwacht. De arrestantenwacht zorgt voor de verdachten die zijn aangehouden. Zij dragen zowel zorg voor de in beslag genomen goederen die de verdachte op het moment van aanhouding bij zich heeft als het bellen van een advocaat, reclassering of arts. Doordat dit uit handen van de zedenrechercheurs wordt genomen kunnen zij zich volledig richten op het verhoor en het op schrift stellen van het verhoor.

4.2.6.2 Product

Wanneer het verhoor is afgerond wordt er een proces-verbaal van verhoor opgemaakt, het verhaal moet zo veel mogelijk in zijn eigen bewoordingen worden weergegeven. Het proces-verbaal wordt door de verdachte gelezen en getekend voor akkoord. Wanneer er fouten in staan worden deze direct aangepast.

4.2.6.3 Doel

Het doel van de zedenrechercheur in deze fase is wederom waarheidsvinding. Wat is er werkelijk voorgevallen tussen de aangeefster en de verdachte?

4.2.7 Vervolging verdachte

Na het horen en eventueel aanvullende opsporingsactiviteiten, wordt het dossier, met daarin alle bevindingen, opgemaakt en verzonden naar de OvJ. In dit geval is er een proces-verbaal opgemaakt. Vervolgens bestudeert de OvJ het dossier en besluit al dan niet tot vervolging over te gaan.

4.2.7.1 Werkzaamheden en middelen

De werkzaamheden van de zedenrechercheur bestaat uit het bundelen van alle processen-verbaal en het opmaken van een bijbehorende inhoudsopgave. Deze inhoudsopgave wordt een 'stamverbaal' genoemd, alle stukken in het dossier staan hierin vermeld. Wanneer er twijfels zijn kan de zedenrechercheur voor het opmaken van het dossier aan de OvJ vragen hoe bepaalde zaken in het dossier moeten worden beschreven. Binnen dertig dagen na het laatste verhoor van de verdachte moet het dossier worden opgestuurd naar de OvJ.

4.2.7.2 Product

Het product dat in deze fase wordt opgeleverd is tevens het eindproduct van het hele proces: een dossier met daarin verslag van alle onderzoekshandelingen. Bovendien moet het dossier voldoen aan de richtlijnen van justitie: een ambtelijk verslag bedraagt maximaal twee pagina's en er is een stamverbaal aanwezig.

4.2.7.3 Doel

Het doel van de zedenrechercheur is om de OvJ zo volledig mogelijk te informeren over wat er tijdens het onderzoek is gebeurd.

'Als het een goed bekende dader is dan hoop je dat je een goed dossier kunt aanleveren zodat justitie daar mee aan de slag kan en dan hoop je dat het tot een veroordeling komt. Aan de andere kant als het niet anders is en we komen er niet verder mee, nou dan wordt het geseponneerd' (Zedenrechercheur).

4.2.8 Overzicht doelen, middelen en producten per fase van het opsporingsonderzoek

Fase in het opsporingsonderzoek	Doel	Middelen	Product
1. Melding	<ul style="list-style-type: none"> Bepalen is dit een zedenzaak voor de Achterhoek Slachtoffer gerust stellen Noodzakelijke acties bepalen 	<ul style="list-style-type: none"> Raadplegen BVH/BPS Prioriteren 	<ul style="list-style-type: none"> Mutatie Journal
2. Eventueel sporenonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Sporen veiligstellen Slachtoffer voorbereiden op het verder onderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek GGD-arts Team Forensische Opsporing Digitale recherche 	<ul style="list-style-type: none"> Verslagen van diverse ingezette middelen Journal
3. Intakegesprek	<ul style="list-style-type: none"> Waarheidsvinding Valse aangifte voorkomen Informatie aan slachtoffer geven 	<ul style="list-style-type: none"> Raadplegen BVH/BPS 	<ul style="list-style-type: none"> Journal Ambtelijk verslag
4. Aangifte	<ul style="list-style-type: none"> Waarheidsvinding Verhaal minutieus op papier zetten Alle mogelijke vragen stellen 	<ul style="list-style-type: none"> Dezelfde rechercheurs als bij het intakegesprek nemen de aangifte op 	<ul style="list-style-type: none"> Proces-verbaal van aangifte Bewijs van aangifte Eventueel toestemming kinder-verhoorstudio Eventueel verklaring vrijgeven medische gegevens Journal
5. Vervolgtraject onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Waarheidsvinding (feiten verzamelen/aangifte controleren) 	<ul style="list-style-type: none"> Informatie & Intelligence (I&I) Raadplegen BVH/BPS Huiszoeking Digitale recherche Bureau Kinderporno 	<ul style="list-style-type: none"> Proces-verbaal Journal

6. Verhoor verdachte	<ul style="list-style-type: none"> • Waarheidsvinding 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenten blauwe team • Getuigenverhoor • Dezelfde rechercheurs die de intake en aangifte hebben gedaan doen het getuigenverhoor 	<ul style="list-style-type: none"> • Proces-verbaal
7. Vervolgung verdachte	<ul style="list-style-type: none"> • OvJ zo volledig mogelijk informeren over het opsporingsonderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • Confrontatie bewijzen en aangifte • Dezelfde rechercheurs die de intake, aangifte en het getuigenverhoor hebben gedaan doen het verdachtenverhoor • Arrestantenwacht 	<ul style="list-style-type: none"> • Dossier met alle officiële documenten en een stamverbaal

4.2.9 Afdoeningsmodaliteiten

Het verzenden van het dossier aan het OM, zoals in de vorige paragraaf is beschreven, is slechts één van de ‘afdoeningsmodaliteiten’ die het vakgebied zeden kent. De parketsecretaris ondersteunt de OvJ in haar werkzaamheden en beoordeelt het dossier dat door het vakgebied zeden wordt aangeleverd. De parketsecretaris bepaalt hoe een strafzaak wordt afgedaan, lichte zaken mag zij zelf afdoen door bijvoorbeeld een transactie voor te stellen. Een zedenzaak kan op verschillende manieren het opsporingsproces verlaten (Liedenbaum & Kruijzen, 2008: 22-23):

- ‘Niet behandeld: de zaak valt niet binnen het takenpakket van de politie;
- Bemiddeling: een gesprek met aangever en verdachte wordt op vrijwillige basis gearrangeerd;
- Politiesepot: beslissing om in een strafzaak waarin een opsporingsonderzoek heeft plaatsgevonden geen proces-verbaal op te maken, maar te volstaan met een summiere vastlegging en registratie, en met de mededeling aan de verdachte dat er geen strafvervolgung zal worden ingesteld;
- Ingetrokken: via de OvJ wordt de aangifte door de aangeefster ingetrokken;
- OM-sepot: op gronden aan algemeen belang ontleend, kan het OM van verdere vervolgung afzien;
- Opgelegd: een zaak met een verdachte wordt als stok achter de deur bij de administratie opgelegd, maar wordt bij een eventueel volgend feit direct meegenomen;
- Halt of Stop: Halt biedt jongeren tussen de 12 en 18 jaar een alternatieve straf in plaats van traditionele vervolgung. Stop betreft een procedure voor jongeren tot 12 jaar’.

Veel aangiften van een zedenmisdrif eindigen in een sepot, exacte cijfers zijn helaas onbekend. In het geval van een politiese pot wordt door de politie geen onderzoek ingesteld: het belang van de aangifte is te klein, er is te veel tijd verstreken en/of er is geen opsporingsindicatie. Ook kan de OvJ na het afronden van het opsporingsonderzoek besluiten niet tot vervolging over te gaan. Dit sepot van het OM kan verschillende oorzaken hebben bijvoorbeeld onvoldoende bewijs. Vooral in zedenzaken komt dit vaak voor omdat de aangeefster en de verdachte tegenover elkaar staan en er geen getuigen zijn of bewijsmiddelen.

4.3 Het verloop van eenvoudige zedenzaken

Eenvoudige zedenzaken (openbare schennis) verlopen niet precies volgens de zeven fasen van het opsporingsonderzoek zoals deze hierboven staat beschreven. Een agent (mits niveau 4) van een wijkteam mag de aangifte van openbare schennis opnemen. Zodra er een verdachte bekend is moet deze gehoord worden met minimaal één zedenrechercheur. Er is (meestal) geen sprake van een sporenonderzoek of een intakegesprek.

Hoofdstuk 5

Stakeholders en het vakgebied zeden

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar verschillende stakeholders van het vakgebied zeden en geeft antwoord op de tweede deelvraag ‘waarop beoordelen stakeholders en de zedenrechercheurs zelf de werkzaamheden van het vakgebied zeden, en waarop beoordelen zij de geschiktheid van de door het vakgebied zeden geleverde producten?’. Zoals in hoofdstuk 2 al is besproken is er sprake van een afhankelijkheidsrelatie tussen het vakgebied zeden en de stakeholders. In dit hoofdstuk wordt onderzocht hoe deze relatie er uit ziet en wordt duidelijk waarom het voor het vakgebied zeden belangrijk is om deze stakeholders tevreden te stellen. Vervolgens wordt gekeken op welke criteria de stakeholders de prestaties van het vakgebied zeden (zouden willen) beoordelen. Alle informatie in dit hoofdstuk is afkomstig uit de interviews met de zedenrechercheurs en stakeholders. De eerste paragraaf richt zich op de zedenrechercheurs zelf, vervolgens is er achtereenvolgend aandacht voor de teamchef recherche/producthouder zeden, proceseigenaar opsporing, parket-secretaris, AMK, Bureau Jeugdzorg, LANZS en Slachtofferhulp Nederland. De twee laatstgenoemde organisaties geven ook inzicht in de ervaringen van slachtoffers.

5.1 Zedenrechercheurs

Naast het feit dat zedenrechercheurs individueel onderdeel van het vakgebied zeden uitmaken kunnen zij ook als stakeholders worden gezien. De zedenrechercheur heeft zelf immers invloed op de prestaties van het vakgebied zeden. Bovendien kent de zedenrechercheur de werkzaamheden van het vakgebied zeden als geen ander en moet dus kunnen aangeven waarop het vakgebied zeden beoordeeld moet worden.

5.1.1 De relatie met het vakgebied zeden

Het dagelijkse werk van de zedenrechercheurs bestaat voor een belangrijk deel uit het voeren van gesprekken: het horen van verdachten en getuigen, het opnemen van een aangifte of een intakegesprek. Een goede zedenrechercheur stelt dan ook kritische vragen. Een tweede belangrijk deel van de werkzaamheden bestaat uit administratieve handelingen: het journaal bijwerken en intakes op papier zetten. Schattingen van zedenrechercheurs lopen uiteen van ongeveer een derde gesprekken en tweederde administratie tot zestig procent gesprekken en veertig procent administratie.

‘Het geneuzel dat wij doen achter de computer is gigantisch groot. Vorige week heeft er nog een stuk gestaan in de Telegraaf over een hoofdcommissaris die een noodkreet uitte over alle omslachtige en allerlei soorten regeltjes binnen politie en justitie wat zo veel tijd in beslag nam, en dat klopt ook’ (Zedenrechercheur).

5.1.2 Beoordeling

De zedenrechercheurs is gevraagd waar zij in de toekomst op beoordeeld moeten worden. Volgens de zedenrechercheurs bestaat een goede afhandeling van een zedenzaak vooral uit zorgvuldigheid tijdens het onderzoekstraject. Beoordeling moet plaats vinden op de kwaliteit van het werk. Goede verhoren, kritisch zijn en doorvragen en dit goed op papier vastleggen. Een zedenrechercheur zegt hier over:

‘Ik vind je mag best wel afgerekend worden op de kwaliteit van producten die we benoemd hebben in de zin van ambtelijke verslagen, kortom het dossier, maar dat is niet het enige. Je kunt alles heel mooi optypen en ondertussen met de Franse slag maar een onderzoekje doen’.

Andere punten die worden benoemd waarop beoordeeld mag worden zijn: dat er gedurende het onderzoekstraject wordt gehandeld in het belang van het slachtoffer en het belang van andere betrokken partijen. Bovendien is het belangrijk alle betrokkenen met respect te behandelen en ze het gevoel te geven dat je alles, wat binnen je mogelijkheden lag, voor hen hebt gedaan. Een goede zedenrechercheur heeft een professionele houding: staat open voor verhalen zonder conclusies vooraf te trekken, is integer, toont empathie en heeft een alerte houding.

5.2 Teamchef recherche / producthouder zeden

Teamchef recherche en producthouder zeden zijn twee verschillende functies die op dit moment door dezelfde persoon worden vervuld. De teamchef recherche geeft in de Achterhoek op tactisch niveau leiding aan het opsporingsproces. Op operationeel niveau zijn er groepschefs aangesteld die vallen onder de teamchef recherche. Het vakgebied zeden heeft geen aparte groepschef en valt dus rechtstreeks onder de teamchef recherche. De producthouder zeden is procesverantwoordelijk voor de vier vakgebieden zeden in Noord- en Oost-Gelderland. Het dagelijkse leidinggeven aan deze vakgebieden ligt bij de vier coördinatoren, maar wanneer een van deze een besluit neemt waar de producthouder zeden het niet mee eens is, heeft hij de bevoegdheid dit besluit te ‘overrulen’. Uiteraard is het de bedoeling van het vakgebied zeden om hun direct leidinggevende tevreden te stellen.

5.2.1 De relatie met het vakgebied zeden

De teamchef recherche / producthouder zeden heeft met het vakgebied zeden in de Achterhoek niet veel contact over zedenzaken inhoudelijk. Er is goed contact met de coördinator die de teamchef recherche op de hoogte houdt van uitzonderlijke zaken die mogelijk spelen (die bijvoorbeeld in de media gevoelig liggen).

Daarnaast heeft de teamchef recherche contact met de zedenrechercheurs individueel waar het gaat om loopbaanbegeleiding, functioneren en beoordelingsgesprekken.

'Als je kijkt naar het type organisatie is het een professionele organisatie [met mensen] die hun vak kennen, die weten wat ze moeten doen. Die hoef je echt niet aan te sturen op de inhoud van hun werk, die organiseren dat zelf wel' (Teamchef recherche).

5.2.2 Beoordeling

Duidelijke beoordelingscriteria voor het vakgebied zeden waar de teamchef recherche naar kijkt zijn er op dit moment niet:

'Op gevoel, op mensen die ik bezig zie, op wat ik terug krijg van justitie (...) op de manier waarop ik zie dat het overleg met justitie plaats vindt, hoe het overleg hier plaatsvindt, hoe we komen tot onze zaken. (...) Het is allemaal gevoel, het is zo subjectief als de neten, er zit geen enkel objectief criterium in'.

In de toekomst zou het volgens de teamchef recherche een goed idee zijn wanneer er naar processtappen gekeken wordt: hoeveel meldingen leiden tot een intakegesprek en hoeveel intakegesprekken leiden tot een aangifte?

5.3 Proceseigenaar Opsporing

De proceseigenaar opsporing is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het geleverde werk van ondermeer het vakgebied zeden in het hele politiekorps. Het is belangrijk voor het vakgebied zeden dat degene die eindverantwoordelijk is voor hun werkzaamheden tevreden is. Wanneer dat niet zo is kunnen bijvoorbeeld belangrijke veranderingen worden doorgevoerd.

5.3.1 De relatie met het vakgebied zeden

In principe is er geen direct relatie met de uitvoering van de werkzaamheden van het vakgebied zeden in de Achterhoek.

'Als het gaat om de inhoud van het werk [van het vakgebied zeden], wat voor problemen spelen er dagelijks, wat voor zaken spelen er, dan is mijn invloed schuine streep bemoeienis daarmee beperkt tenzij er echt excessen gebeuren' (Proceseigenaar opsporing).

Het contact met het vakgebied zeden verloopt voornamelijk via de teamchef recherche/producthouder zeden en heeft meer betrekking op de inrichting van de organisatie dan zedenzaken inhoudelijk.

5.3.2 Beoordeling

Het enige criterium op dit moment is het aantal verdachten. Het vakgebied zeden wordt niet expliciet op werkzaamheden of producten beoordeeld. Volgens de proceseigenaar opsporing zou een belangrijk nieuw criterium de certificering (en daarmee dus opleiding en training) van zedenrechercheurs kunnen zijn. Dit zegt iets over de competentie van medewerkers om het werk goed te kunnen doen. Voor de toekomst noemt de proceseigenaar opsporing ook een aantal PI's die betrekking hebben op het opsporingsproces. Allereerst is er het aantal zaken dat niet tot vervolging door het OM leidt. Daarnaast kan er gekeken worden hoeveel zaken juist wel tot vervolging leiden en daadwerkelijk leiden tot strafoplegging. Wanneer de rechter overgaat tot

strafoplegging zegt dat iets over de kwaliteit van het bewijs en de totstandkoming er van, kennelijk heeft er goed opsporingsonderzoek plaatsgevonden.

5.4 Parket-secretaris

De parket-secretaris ondersteunt de OvJ. Het OM en de OvJ zijn officieel leidinggevende van het onderzoek, daarom is het belangrijk dat zij tevreden zijn. Wanneer het onderzoek naar het idee van de OvJ niet goed plaats vindt kan er geen (of moeilijk) sprake zijn van vervolging. De parket-secretaris is de rechterhand van de OvJ: zij beoordeelt zaken en kijkt welke vervolgingsbeslissing moet worden genomen. Zedensecretaris is een aparte specialisatie, de parket-secretaris houdt zich dan ook negentig procent van haar tijd bezig met zedenzaken.

5.4.1 De relatie met het vakgebied zeden

De parket-secretaris heeft veel contact met het vakgebied zeden en is bij het OM het eerste aanspreekpunt voor het vakgebied zeden.

‘Als je een gewone niet-spoed zedenzaak hebt, dan kan het zijn dat dat [het contact] pas is na de aangifte. Dan hebben ze de aangifte en hebben ze een aantal getuigen gehoord, dan vragen ze aan het OM toestemming voor aanhouding van de verdachte buiten heterdaad’ (parket-secretaris).

Wanneer er contact is hangt dus af van de zaak waar het om gaat, het contact gaat over bijvoorbeeld toestemming voor aanhouding buiten heterdaad, toestemming voor een studioverhoor en het beoordelen van zedenzaken. Dit soort zaken worden besproken met de zedenrechercheur die de zaak onderzoekt. Maandelijks is er overleg tussen de coördinator van het vakgebied zeden en de OvJ, hierin worden alle zaken die al lopen besproken.

5.4.2 Beoordeling

De ‘Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik’ van het College van Procureurs-Generaal (CPG) ‘bevat regels met betrekking tot de opsporing en vervolging van seksueel misbruik in het algemeen en in afhankelijkheidsrelaties en regels voor de bejegening van slachtoffers van zedendelicten’ (2009: 1). Het betreft een interne richtlijn die opgesteld is als waarborg voor de kwaliteit van de onderzoeken. De parket-secretaris en de OvJ beoordelen het vakgebied zeden zeer strikt op het volgen van de richtlijn. De aanwijzing van het CPG zegt het volgende over de werkzaamheden van de zedenrechercheur (2008: 2-7):

- Vaststaande onderwerpen moeten aan bod komen tijdens het intakegesprek (bijvoorbeeld wat er is gebeurd en of er opnamen van gemaakt zijn, een volledig overzicht staat in bijlage C);
- Vaststaande onderwerpen moeten aan bod komen bij het bespreken van de gevolgen van het doen van aangifte (een volledig overzicht staat in bijlage D);
- Het slachtoffer moet op de volgende zaken worden gewezen:
  - De verschillende fasen in de procesgang en de positie van het slachtoffer;
  - De mogelijkheid om contact op te nemen met Bureau Slachtofferhulp;
  - De mogelijkheid om schadevergoeding te vorderen;
  - Het is mogelijk op de hoogte te worden gehouden door de zedenrechercheur of het OM van het verloop van het onderzoek en het strafproces;
  - ‘De mogelijkheid om afstand te doen van in beslag genomen eigendommen’.

- ‘Het slachtoffer moet worden gewezen op de mogelijkheid tot het voeren van een gesprek met de OvJ /advocaat-generaal⁶.
- De zedenrechercheur moet waarborgen dat hulpverlening aansluit op het politieke traject;
- ‘Indien de betrokkene aangeeft geen aangifte te willen doen, maar er is wel sprake van een bewijsbaar strafbaar feit, dan wordt er zo veel mogelijk bewijs verzameld ten behoeve van een eventuele ambtshalve vervolging indien de geestelijke en/of lichamelijke integriteit van het slachtoffer ernstig bedreigd is/wordt en het slachtoffer zich evident in een afhankelijkheidspositie bevindt’ (2009: 3).
- Zorgvuldig, controleerbaar en neutraal moet de zedenrechercheur te werk gaan bij het opnemen van de aangifte;
- Het slachtoffer moet worden geïnformeerd over belangrijke beslissingen in het onderzoek;
- De aangifte wordt op geluidsband opgenomen, de aangeefster is hiervan op de hoogte;
- Het horen van verdachten wordt op geluidsband opgenomen wanneer het een zaak betreft waar acht jaar of langer gevangenisstraf op staat, of er sprake is van misbruik in afhankelijkheidsrelaties;
- Een verhoor wordt audiovisueel opgenomen wanneer:
  - ‘Er sprake is van (een vermoeden van) een ernstig misdrijf;
  - De getuige is persoonlijk betrokken bij het misdrijf;
  - De leeftijd van de minderjarige getuige is in beginsel beneden 12 jaren, of er is bij een ouder persoon sprake van een achterstand in de ontwikkeling’.
- ‘Na de laatste onderzoekshandeling dient het proces-verbaal binnen dertig dagen aan het OM te worden toegezonden’ (2009: 5).

Naast de richtlijn zijn er nog een aantal criteria waarop de parket-secretaris het vakgebied zeden beoordeelt. Zo moeten er drie elementen opgenomen zijn in het proces-verbaal: tijd (in welke periode is het strafbare feit gepleegd), plaats (waar is het strafbare feit gepleegd) en handelingen (wat is het strafbare feit). Wanneer dit niet duidelijk is kan er niet worden vervolgd. Daarbij moet ook de ‘disclosure’ worden omschreven: waarom gaat iemand nu vertellen over iets wat haar drie jaar geleden is overkomen? Verder is het belangrijk dat er goed doorgevraagd wordt zodat er geen vragen open blijven na het lezen van het dossier. Deze criteria kunnen worden samengevat onder de noemer ‘volledigheid’.

5.5 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Het AMK is een meldpunt waar iedereen die zich zorgen maakt om de opvoedsituatie van een kind, waar een vermoeden van kindermishandeling bestaat binnen of buiten het gezin, naar kan bellen. Het AMK stelt vervolgens een onderzoek in naar het vermoeden van kindermishandeling. Dit gebeurt door in eerste instantie contact op te nemen met de ouders om die op de hoogte te stellen van het onderzoek en met hen een gesprek te voeren over het vermoeden. Vervolgens worden diverse referenten gevraagd of zij het vermoeden kunnen bevestigen, bijvoorbeeld de school van het kind, het consultatiebureau of maatschappelijk werk.

5.5.1 De relatie met het vakgebied zeden

Voor het vakgebied zeden is het belangrijk dat het AMK tevreden is over hun werk. Wanneer een zaak via het AMK aangemeld wordt kan het van belang zijn dat zij toegang hebben tot de informatie waarover het AMK beschikt. Bovendien is het van belang dat wanneer het AMK kennis krijgt van een nieuwe zedenzaak dat zij hier opnieuw melding van maken bij het vakgebied zeden.

---

⁶ De OvJ is werkzaam bij een rechtbank. Een advocaat-generaal heeft een gelijke functie maar is werkzaam bij een gerechtshof. Een gerechtshof behandelt hoger beroep.

Wanneer er een vermoeden is van seksueel misbruik van een kind vraag het AMK in eerste instantie aan de ouders zelf om contact op te nemen met de politie om aangifte te doen. Wanneer ouders dit niet doen kan het AMK alsnog melding/aangifte doen bij de politie.

'Een aangifte heeft te maken met dat er ontkend wordt, het vermoeden is ernstig en wat ons betreft is het verhaal van het kind juist en zijn we ook echt overtuigd dat het gebeurd is. Ouders ontkennen en werken niet mee, dan is aangifte op z'n plaats. Als er een kind is dat bekend dat hij ontucht heeft gepleegd met zijn zusje, ja goed, dan is er wat ons betreft geen aangifte nodig, dan denken we meer aan een melding, maar dan zorgen we wel dat de juiste hulp er komt' (Maatschappelijk werker AMK).

Andersom kan een zedenrechercheur contact opnemen met het AMK wanneer een zaak bijvoorbeeld geseponneerd is, maar toch het gevoel heeft dat er wat aan de hand is. Het AMK heeft dan de mogelijkheid om verder onderzoek te doen. De maatschappelijk werker van het AMK schat dat hij per half jaar over vijf verschillende zaken contact heeft met het vakgebied zeden.

5.5.2 Beoordeling

De maatschappelijk werker van het AMK beoordeelt het vakgebied zeden vooral op samenwerking/communicatie en adequaatheid van reageren. Onder samenwerking/communicatie wordt het informatie uitwisselen tijdens en na het onderzoek verstaan. Adequaatheid slaat op het zetten van stappen in de juiste volgorde, bijvoorbeeld het verhoor van kinderen door gespecialiseerde zedenrechercheurs.

5.6 Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg biedt een breed pakket diensten aan: jeugdhulpverlening (vrijwillige hulpverlening), jeugdbescherming (niet vrijwillige hulpverlening), jeugdreclassering, AMK, spoedeisende zorg, 24-uurs zorg en de kindertelefoon. De locatie in de Achterhoek legt zich vooral toe op jeugdhulpverlening en jeugdbescherming. De gezinsvoogd die werkzaam is bij Bureau Jeugdzorg bezoekt gezinnen en volgt daar het kind, kijkt welke ontwikkelingsbedreigingen er zijn en wat er nodig is om deze op te heffen.

5.6.1 De relatie met het vakgebied zeden

Ook hier geldt dat, net als bij het AMK, het belangrijk is dat deze organisatie tevreden is over het vakgebied zeden vanwege de toegang tot mogelijke informatie en de bereidheid voor het doen van een eventuele volgende melding. Bureau Jeugdzorg neemt contact op met het vakgebied zeden als er een vermoeden van seksueel misbruik is, zij doen dan een verzoek tot onderzoek. Informatie waarover Bureau Jeugdzorg beschikt wordt aan het vakgebied zeden aangeleverd. Dit komt naar schatting een paar keer per jaar voor. Wanneer de politie zich zorgen maakt om een jongere kunnen zij contact opnemen met Bureau Jeugdzorg.

5.6.2 Beoordeling

Bereikbaarheid (de mate waarin je moeilijk of makkelijk met elkaar in contact kunt komen), en betrokkenheid (aandacht voor mogelijke problematieken van een kind) zijn de criteria waar Bureau Jeugdzorg het vakgebied zeden op beoordeelt. Ook communicatie wordt heel erg belangrijk gevonden: het voorbereiden van een kind op het verhoor en aandacht voor het kind en contact na het verhoor van het kind. Tot slot beoordelen zij zedenrechercheurs op het feit of zij zich voldoende verdiepen in de situatie van een kind.

5.7 Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers (LANZS)

Het LANZS is een platform van advocaten die zich hard maken voor de rechten van slachtoffers in zedenzaken. De indruk bij deze advocaten bestond dat het klimaat, strafrechtelijk gezien, tegenover zedenslachtoffers verhardde: een zedenslachtoffer wordt vaak niet als partij gezien, maar slechts als aangeefster/getuige. Een LANZS-advocaat staat slachtoffers bij in zowel de strafzaak als de civiele procedure (eis tot schadevergoeding). Een civiele procedure kan kort na de strafzaak gestart worden of als de zaak erg duidelijk is tegelijk met de strafzaak. Ook kan de advocaat bijvoorbeeld een aanvraag indienen namens het slachtoffer bij het Schadefonds Gewelddsmisdrijven wanneer de geleden schade niet op een andere manier kan worden vergoed of in een kort geding een contactverbod eisen.

5.7.1 De relatie met het vakgebied zeden

Over het algemeen heeft een advocaat weinig contact met het vakgebied zeden, er wordt alleen contact opgenomen wanneer cliënten (slachtoffers) specifieke vragen hebben.

‘Zolang de zaak nog bij de politie is en ik nog geen specifieke vragen heb op grond van wat cliënten mij vertellen dan moet de politie gewoon hun werk doen’ (LANZS-advocaat).

Over het algemeen is de advocaat erg tevreden over de werkwijze van het vakgebied zeden. Zij heeft de indruk dat haar cliënten over het algemeen tevreden zijn over de behandeling door zedenrechercheurs. Voor het vakgebied zeden is het wellicht van minder belang dat de advocaat van zedenslachtoffers tevreden is over hun werkzaamheden. Wel is het van belang dat het dossier in orde is en de werkzaamheden op een juiste manier zijn uitgevoerd anders komt de advocaat tijdens een procedure in de problemen. Belangrijker is dat slachtoffers tevreden zijn, zij zijn immers ‘de klant’ van de politie.

5.7.2 Beoordeling

De advocaat beoordeelt het vakgebied zeden op de mate waarin ze slagen goed contact te leggen met slachtoffers en het nakomen van afspraken met slachtoffers is erg belangrijk. Wanneer er beloofd wordt om te bellen, moet er ook gebeld worden. De advocaat denkt dat ook slachtoffers ‘contact’ het belangrijkste criterium vinden.

5.8 Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland is een organisatie waarin vrijwilligers emotionele, praktische en juridische ondersteuning bieden aan slachtoffers van een misdrijf van uiteenlopende aard. De begeleiding van een slachtoffer duurt gemiddeld enkele maanden en bestaat voornamelijk uit gesprekken. De vrijwilligster die meewerkte aan dit onderzoek begeleidt ongeveer zeven tot acht slachtoffers van een zedenmisdrijf per jaar.

5.8.1 De relatie met het vakgebied zeden

Slachtoffers melden zich meestal via de politie aan, maar kunnen ook zichzelf aanmelden voor ondersteuning. Wanneer iemand via de politie aangemeld wordt kan dat elektronisch of middels een telefoontje van de zedenrechercheur. De zedenrechercheur maakt zelf deze keuze. De vrijwilligster heeft contact met het vakgebied zeden wanneer er onduidelijkheid is over wat er precies gebeurd is en vraagt dan om extra informatie. Ook wanneer er voor het slachtoffer onduidelijkheden zijn rond het onderzoek kan er met het vakgebied zeden contact opgenomen worden. De contacten zijn goed. Voor het vakgebied zeden is het waarschijnlijk niet heel belangrijk dat Slachtofferhulp Nederland tevreden is. Wel wil het vakgebied zeden dat slachtoffers goed geholpen worden en dus is het belangrijk dat het contact goed is. Ook hier geldt dat de tevredenheid van slachtoffers zelf belangrijker is.

5.8.2 Beoordelingscriteria

De medewerkster geeft aan zelf het vakgebied zeden niet te beoordelen, zij gaat af op de mening van slachtoffers. Contact houden is voor slachtoffers van zedenmisdrijven erg belangrijk. Zij willen graag weten hoe het onderzoek er voor staat en waarom bepaalde dingen wel of niet gebeuren. Informatie is dus erg belangrijk: zo moet het opsporingsonderzoek helder zijn, duidelijk moet zijn dat de rechter oordeelt of iemand schuldig is en niet de politie. De vrijwilligster van Slachtofferhulp Nederland denkt dat dit wel verteld wordt, maar dat dit vaak niet doordringt tot het slachtoffer. Ten slotte moet een zedenrechercheur ook empathie kunnen tonen en moet het slachtoffer het gevoel hebben serieus genomen te worden.

5.9 Wensen voor de toekomst

Over het algemeen zijn de stakeholders tevreden over het contact met, en de gang van zaken bij, het vakgebied zeden. Sommige stakeholders hebben wel enkele punten die zij in de toekomst graag anders zouden willen zien.

De parket-secretaris noemt expliciet het tekort aan zedenrechercheurs, volgens haar is dit een landelijk probleem. Dit probleem speelt vooral wanneer zedenrechercheurs worden geplaatst in een zogeheten TGO (Team Grootschalige Opsporing). Dit beeld wordt bevestigd door de proceseigenaar opsporing. Ook de zedenrechercheurs geven aan dat de werklast behoorlijk hoog is, vooral in de vakantieperiodes of bij ziekte van één van de zedenrechercheurs. Aan de andere kant zijn er ook periodes van relatieve rust waarin weinig meldingen van seksueel misbruik bij het vakgebied zeden binnenkomen. De onzekerheid met betrekking tot het aantal meldingen dat binnenkomt is kenmerkend voor het politiewerk.

Naast een tekort aan zedenrechercheurs noemen de zedenrechercheurs zelf de capaciteit op ondersteunende afdelingen zoals de digitale recherche, bureau kinderporno en de kinderverhoorstudio als probleem. Bureau kinderporno beoordeelt beeldmateriaal op in beslag genomen gegevensdragers nadat de digitale recherche eerst de bestanden heeft opgespoord. Het duurt op dit moment minimaal een half jaar voordat het vakgebied zeden een proces-verbaal van bevindingen van bureau kinderporno ontvangt. Intussen tijd ligt het onderzoek (vrijwel) helemaal stil. De verhoorstudio wordt gedeeld met andere korpsen en het aantal studioverhoorders is beperkt. Gemiddeld duurt het twee weken voordat er gebruik kan worden gemaakt van de verhoorstudio.

Volgens Slachtofferhulp Nederland willen slachtoffers na het doen van aangifte beter op de hoogte worden gehouden van de gang van zaken in het opsporingsonderzoek. Nu is het vaak voor aangeefsters erg stil nadat de aangifte is opgenomen. Deze wens staat op gespannen voet met de mogelijkheid die zedenrechercheurs hebben om informatie te verschaffen, het opsporingsonderzoek moet immers niet in gevaar worden gebracht. Ook Bureau Jeugdzorg geeft aan een stuk nazorg te missen. Het zou bijvoorbeeld goed zijn wanneer uitgelegd wordt waarom een zaak geseponeerd wordt en ook Bureau Jeugdzorg geeft aan dat het na de aangifte erg lang stil is.

De medewerker van het AMK spreekt de wens uit elkaar beter te leren kennen. Dit zorgt er voor dat de drempel laag is om contact op te nemen wanneer dit nodig is. Hiermee wordt de samenwerking verbeterd.

Hoofdstuk 6

De meetmethoden ingevuld

Voordat er conclusies kunnen worden getrokken welke PI's de prestaties van het vakgebied zeden goed weergeven worden eerst de verschillende mogelijke meetmethoden onderzocht. Verschillen tussen deze meetmethoden en voor- en nadelen worden bekeken. Daarna worden de meetmethoden daadwerkelijk met PI's ingevuld. Kortom dit hoofdstuk geeft antwoord op de derde deelvraag 'Welke prestatie-indicatoren zijn zinvol voor het vakgebied zeden en welke voor- en nadelen hebben de verschillende meetmethoden?'

6.1. Prestaties van de recherche meten

In deze paragraaf verschuift de focus naar de manier waarop prestaties van het vakgebied zeden kunnen worden gemeten. Voordelen van prestaties meten zijn dat het een belangrijke prikkel voor presteren en bevorderlijk voor leerprocessen kan zijn. Bovendien is het een heldere manier van verantwoorden en kan met de uitkomst van de meting de 'intelligence' van de organisatie worden verbeterd (De Bruijn, 2007: 51-52). Mogelijk negatieve effecten zijn strategisch gedrag en dat ambities worden geblokkeerd ('het gemiddelde wordt de norm').

6.1.1 Prestaties meten

Het is niet eenvoudig om de prestaties van de recherche te meten. Vaak gebeurt dit door te kijken naar het ophelderingspercentage of het aantal arrestaties. Deze manier van meten is erg onbetrouwbaar (Greenwood e.a., 2005: 250). Een groot deel van de misdrijven die worden opgehelderd, worden opgehelderd door geüniformeerde politie op straat, herkenning van de dader op het plaats delict of andere routineactiviteiten van de politie. Bovendien kunnen ophelderingspercentages administratief gemanipuleerd worden.

De prestaties van de politie moeten worden beoordeeld op drie verschillende punten: effectiviteit, efficiëntie en integriteit. Effectiviteit heeft betrekking op het bereiken van doelen. Efficiëntie heeft betrekking op de kosten die gemaakt worden om de doelen te bereiken. Integriteit gaat om zaken als behandelt de politie mensen fatsoenlijk, volgens de wet en moreel juist (Bayley, 1994: 79)?

De keuze met welke PI's de resultaten worden gemeten is niet eenvoudig, maar wel erg belangrijk. De samenleving wil dat er gemeten wordt met PI's die weergeven waar zij zich zorgen om maakt, bijvoorbeeld de veiligheid in een wijk. De politie gebruikt liever PI's die doelen weergeven die redelijkerwijs bereikt kunnen worden. De gemeente ziet waarschijnlijk liever weer andere PI's, bijvoorbeeld gericht op het gebruik van middelen. Bayley zegt hier over:

'The lists of PI's seem to contain apples, oranges, grapefruit and all manner of other fruits and vegetables. In order to make sense of the various measures that have been suggested, it is helpful to recognize that qualitatively different standards are involved, and each has comparative advantages and disadvantages' (Bayley, 1994: 96).

Een goede manier om met deze PI's om te gaan is door een categorisering aan te brengen. Het eerste onderscheid dat gemaakt dient te worden is het verschil tussen directe en indirecte PI's (Bayley, 1994: 96). Direct betekent meten wat de politie heeft bereikt (effectiviteit). Indirect betekent dat er gemeten wordt wat de politie heeft ondernomen en niet zo zeer of het doel bereikt is (efficiëntie). Een tweede onderscheid dat kan worden aangebracht tussen PI's is het verschil tussen 'hard' en 'zacht' (Bayley, 1994: 98). Hard betekent dat objectieve veranderingen gemeten worden en zacht betekent dat subjectieve veranderingen gemeten worden. Wanneer deze twee categorisaties worden gecombineerd komt het volgende overzicht tot stand:

Meting		PI's
1. Direct	A. Hard	Aantal slachtoffers Aantal inbraken
	B. Zacht	Angst voor criminaliteit Vertrouwen in de politie
2. Indirect	A. Hard	Aantal agenten Responstijd
	B. Zacht	Moraal Gevoel van eigenwaarde van agenten

Logischerwijs geeft de politie de voorkeur aan een indirecte meting (Bayley, 1994: 96). Enerzijds omdat deze gebaseerd is op een veronderstelling dat de inzet van meer middelen leidt tot betere prestaties (maar de inzet van meer agenten hoeft uiteraard niet te leiden tot grotere veiligheid), anderzijds omdat deze manier van meten goedkoper is (de benodigde gegevens zijn binnen de organisatie beschikbaar).

Ook geeft de politie in veel gevallen de voorkeur aan een zachte meting (Bayley, 1994: 98). Een veronderstelling hierbij is dat een zachte meting makkelijker te manipuleren is. Daarnaast zijn de gegevens

voor een zachte meting betrekkelijk eenvoudig te verzamelen en vermijd het lastige vragen over de doelen van de politie.

Omdat de politie een organisatie is die het belang van het publiek dient is het onvoldoende om alleen een indirecte en/of zachte meting uit te voeren. Om effectiviteit, efficiëntie en integriteit te meten moet gebruik gemaakt worden van alle vier de categorieën.

Individuele PI's moeten aan bepaalde criteria voldoen. Bouckaert en Auwers (1994: 58) geven een overzicht van de verschillende criteria in de literatuur. Er blijkt geen overeenstemming te zijn. In de meeste gevallen wordt genoemd dat een PI meetbaar, uniform over de tijd (gedurende een langere periode meetbaar), controleerbaar en uniek (dubbeltellingen voorkomen) moet zijn.

6.1.2 Kaders voor het meten van prestaties

Het formuleren van prestatie-indicatoren alleen is onvoldoende, voor een succesvolle meting moet aan de volgende ontwerpprincipes worden voldaan (De Bruijn, 2006: 68-72):

- Er moet vertrouwen zijn tussen leidinggevende en medewerker, wanneer dit niet het geval is stimuleert een prestatie meting strategisch gedrag.
- De prestatie indicatoren moeten gevarieerd zijn. Producten van een organisatie kunnen verschillend worden gedefinieerd en dus ook verschillend worden beoordeeld. De prestatie indicatoren in de meting moeten representatief zijn voor deze definities en beoordelingen van het product.
- De twee voorgaande ontwerpprincipes richten zich op het product en niet op het proces. Prestatie indicatoren gericht op het proces zijn van belang omdat 'een organisatie die onder moeilijke omstandigheden haar productie op peil houdt, dankzij allerlei innovaties in het proces van voortbrenging van producten, door uitsluitend een productmeting geen recht wordt gedaan' (De Bruijn, 2006: 72).

6.2 PI's bezien vanuit het werkproces

In hoofdstuk 4 is het werkproces van het vakgebied zeden beschreven, deels is deze informatie afkomstig van interviews met zedenrechercheurs en deels is deze gebaseerd op eigen waarnemingen. Welke PI's hieruit kunnen worden afgeleid wordt in deze paragraaf bepaald. Iedere subparagraaf geeft een samenvatting van de fase in het opsporingsonderzoek. Vervolgens worden daar PI's bij geformuleerd.

6.2.1 Melding

Doelen⁷:

- Bepalen is dit een zedenzaak voor de Achterhoek
- Slachtoffer gerust stellen
- Noodzakelijke acties bepalen

Middelen:

- Raadplegen BVH/BPS
- Prioriteren

Producten:

- Mutatie
- Journaal

---

⁷ Er kan onduidelijkheid bestaan over de doelen, middelen en producten. Zo kan het journaal als een product worden gezien, maar ook als een middel voor het verdere opsporingsonderzoek. In de meldingsfase is het journaal echter een product. De verdeling over doelen, middelen en producten wordt dus per fase bepaald.

Het eerste doel, vaststellen of het een zedenmisdrijf betreft en of deze onderzocht moet worden door het vakgebied zeden in de Achterhoek kan met twee indicatoren worden gemeten. Allereerst *het aantal onterecht opgestarte zedenonderzoeken (geen zedenmisdrijf)*. De tweede PI is *het aantal onterecht opgestarte opsporingsonderzoeken (ander district/regio)*. Het gerust stellen van het slachtoffer wordt met de volgende PI gemeten: *de zedenrechercheur stelt het slachtoffer gerust*. De laatste PI is *de zedenrechercheur bepaalt na de melding de noodzakelijke acties*.

Om te bepalen of het een zedenzaak betreft die onderzocht moet worden door het vakgebied zeden in de Achterhoek kan naast het bevragen van de melder BVH/BPS geraadpleegd worden voor meer informatie. *BVH/BPS wordt direct na de melding geraadpleegd*, is een PI. Om het slachtoffer gerust te stellen zijn geen bijzondere middelen inzetbaar. Om de noodzakelijke acties te bepalen kan er gebruik worden gemaakt van een lijst met daarop verschillende prioriteringen. De ernst van de zaak bepaalt mede de noodzakelijke acties. *De zedenrechercheur kent de melding een prioriteit toe* is een PI.

Indicatoren voor de geleverde producten zijn voor de hand liggend: *er is een mutatie in BVH gemaakt en het journaal is na de melding opgestart*.

6.2.2 Eventueel sporenonderzoek

Doelen:

- Sporen veiligstellen
- Slachtoffer voorbereiden op het verdere onderzoek

Middelen:

- Onderzoek GGD-arts
- Team Forensische Opsporing
- Digitale recherche

Producten:

- Verslagen van diverse ingezette middelen
- Journaal

Het belangrijkste doel van een eventueel sporenonderzoek is, uiteraard, dat sporen worden veiliggesteld. Echter is dit een doel dat grotendeels buiten de macht van de zedenrechercheur ligt, deze verantwoordelijkheid ligt bij de aanwezige technische rechercheur(s). Daarom is het voor het meten van prestaties van het vakgebied zeden onterecht voor dit doel PI's te formuleren. Het slachtoffer voorbereiden is wel een doel waar de zedenrechercheur verantwoordelijk voor is. Dit wordt geformuleerd als: *het verdere (lichamelijke) onderzoek wordt met het slachtoffer besproken*.

De middelen die in deze fase kunnen worden ingezet zijn helder. De PI's kunnen als volgt geformuleerd worden: *Het aantal onderzoeken door een GGD-arts, het aantal onderzoeken door het team forensische opsporing op het plaats delict en het aantal onderzoeken door de digitale recherche*.

De processen-verbaal van bevindingen worden aangeleverd door het team forensische opsporing en de digitale recherche, de GGD-arts maakt ook een verslag van de bevindingen. Op deze producten heeft de zedenrechercheur geen invloed. Wel is het zaak dat het journaal wordt bijgewerkt: *in het journaal wordt verslag gedaan van het sporenonderzoek*.

PI's voor de producten zijn: *processen-verbaal van de activiteiten met betrekking tot het sporenonderzoek zijn aan het dossier toegevoegd en het sporenonderzoek wordt in het journaal beschreven*.

6.2.3 Intakegesprek

Doelen:

- Waarheidsvinding⁸
- Valse aangifte voorkomen⁹
- Informatie aan slachtoffer geven

Middel:

- Raadplegen BVH/BPS

Producten:

- Journaal
- Ambtelijk verslag (1-1,5 A4)

Het slachtoffer krijgt informatie over wat er strafrechtelijk mogelijk is en wat het doen van aangifte en het verdere onderzoek inhoudt, is het enige doel van deze fase dat gemeten kan worden.

Om goed voorbereid te zijn op het intakegesprek is het belangrijk te weten wie de persoon is met wie het gesprek wordt gevoerd en wie de verdachte is waar het verhaal over gaat. *BVH/BPS wordt geraadpleegd voorafgaand aan het intakegesprek, zegt iets over de voorbereiding op en de kwaliteit van het intakegesprek.*

Een ambtelijk verslag van één tot maximaal anderhalve pagina van het intakegesprek moet worden geschreven en het intakegesprek wordt in het journaal vastgelegd.

6.2.4 Aangifte

Doelen:

- Waarheidsvinding
- Verhaal minutieus op papier zetten
- Alle mogelijke vragen stellen

Middel:

- Dezelfde zedenrechercheurs die het intakegesprek hebben gevoerd nemen de aangifte op

Producten:

- Proces-verbaal van aangifte
- Bewijs van aangifte
- Eventueel toestemming kinderverhoorstudio
- Eventueel verklaring vrijgeven medische gegevens
- Journaal

Waarheidsvinding is als doel niet te meten. De twee andere doelen in deze fase dragen wel aan waarheidsvinding bij. Door het verhaal goed op papier te zetten bestaan er later in het onderzoek geen onduidelijkheden, hetzelfde geldt voor het stellen van alle mogelijke vragen. PI's voor de doelen bij de aangifte zijn *de aangifte staat minutieus op papier* en *alle mogelijke vragen worden bij de aangifte gesteld*.

Een belangrijk middel om een kwalitatief goede aangifte op te nemen is het *inzetten van dezelfde zedenrechercheurs bij het opnemen van de aangifte als die het intakegesprek hebben gevoerd*. Vertrouwen van

---

⁸ Waarheidsvinding is het hoofddoel van de recherche, maar dit doel is niet meetbaar; hoe kun je ooit zeker weten dat de waarheid is gevonden?

⁹ Logischerwijs is dit doel ook niet te meten. Als dit doel wordt bereikt is er geen aangifte gedaan en daarmee kunnen dus ook geen valse aangiftes worden geregistreerd. Als de aangeefster bij haar verhaal blijft en aangifte doet kan in principe niet worden bepaald of deze vals is of niet tenzij daar harde bewijzen voor worden gevonden.

de aangeefster in de zedenrechercheurs die ze inmiddels kent vergroot de kans dat het verhaal nauwgezet en tot in detail verteld wordt. Bovendien is deze manier van werken efficiënt: deze zedenrechercheurs kennen de zaak al en hoeven zich niet in te lezen.

Het product is een proces-verbaal van aangifte, de bijbehorende PI is *het aantal processen-verbaal van aangifte*. Het computersysteem maakt automatisch een bewijs van aangifte aan, daarvoor geldt de PI *het aantal bewijzen van aangifte dat is gegeven aan aangeefsters*. In sommige zaken moeten kinderen gehoord worden en daarvoor is toestemming van de ouders voor nodig, hier is een standaard formulier voor beschikbaar. *Het formulier toestemming verhoor studio wordt bij de aangifte verkregen*. Voor het verkrijgen van medische gegevens is ook een standaardformulier beschikbaar, *de verklaring voor het vrijgeven van medische gegevens wordt bij de aangifte verkregen*.

6.2.5 Vervolgtraject onderzoek

Doel:

- Waarheidsvinding (feiten verzamelen/aangifte checken)

Middelen:

- Informatie & Intelligence (I&I)
- Raadplegen BVH/BPS
- Huiszoeking
- Digitale Recherche
- Bureau Kinderporno
- Agenten blauw team
- Getuigenverhoor

Producten:

- Proces – verbaal
- Journaal

Het aantal informatieverzoeken aan het I&I zegt iets over het inzetten van middelen om tot een goed opsporingsonderzoek te komen. Dit geldt ook voor het zelf raadplegen van BVH/BPS, BVH/BPS wordt geraadpleegd tijdens het vervolgtraject onderzoek. In deze fase van het onderzoek is een belangrijke PI het aantal huiszoekingen, hieraan kan worden gekoppeld het aantal keer dat de Digitale Recherche wordt ingezet, het aantal keer dat Bureau Kinderporno wordt ingezet en het aantal agenten van blauwe teams dat wordt ingezet bij een huiszoeking. Het laatste middel dat kan worden ingezet dat bijdraagt aan waarheidsvinding is het getuigenverhoor, het aantal getuigenverhoren. En ook hier geldt het getuigenverhoor wordt gedaan door de twee zedenrechercheurs die de aangifte en (of) het intakegesprek hebben gedaan.

Van alle onderzoekshandelingen tijdens het vervolgtraject onderzoek wordt proces-verbaal opgemaakt. Bovendien wordt van het vervolgtraject onderzoek verslag gedaan in het journaal.

6.2.6 Verhoor verdachte

Doel:

- Waarheidsvinding

Middelen:

- Confrontatie bewijzen en aangifte
- Dezelfde zedenrechercheurs die intake, aangifte en getuigenverhoor hebben gedaan doen het verdachtenverhoor
- Arrestantenwacht

Product:

- Proces-verbaal

In een kwalitatief goed verhoor wordt de verdachte geconfronteerd met, als deze er zijn, bewijsmiddelen en de aangifte die tegen hem is gedaan. Bijbehorende PI's zijn dus: *de verdachte wordt tijdens het verhoor geconfronteerd met bewijsmiddelen* en/of *de verdachte wordt tijdens het verhoor geconfronteerd met de aangifte tegen hem*. Een andere belangrijke PI die bijdraagt aan het doel waarheidsvinding is dat *dezelfde zedenrechercheurs die intake, aangifte en getuigenverhoor hebben gedaan doen ook het verhoor van de verdachte*. De arrestantenwacht neemt veel werk uit handen van de zedenrechercheurs, de verzorging van de verdachte kan immers aan hen worden overgelaten. Bij iedere arrestant is de arrestantenwacht automatisch betrokken en daarom is het niet noodzakelijk hier een aparte PI voor te formuleren.

Het product dat in deze fase wordt geleverd is het proces-verbaal. De PI die hier dan ook bij hoort is *het aantal processen-verbaal van verhoor van de verdachte*.

6.2.7 Vervolging verdachte

Doel:

- OvJ zo volledig mogelijk informeren over het opsporingsonderzoek

Middelen:

- OvJ raadplegen
- Eerder opgemaakte documenten

Product:

- Dossier met alle officiële documenten en een stamverbaal

Het doel van deze fase van het onderzoek is duidelijk: *de OvJ moet volledig worden geïnformeerd over het opsporingsonderzoek*.

In principe moet een zedenrechercheur met behulp van alle officiële documenten het dossier zelf op kunnen maken. Mochten er vragen zijn dan kan de OvJ worden geraadpleegd, dit is de PI *het aantal keren dat de OvJ wordt geraadpleegd voor het opmaken van het dossier*. Een andere PI is *alle eerder opgemaakte officiële documenten zijn in het dossier gevoegd en het dossier bevat een stamverbaal*.

Het dossier, dat aan de OvJ wordt verzonden, bevat alle officiële documenten en een stamverbaal.

6.3 PI's bezien vanuit de stakeholders

De verwachtingen die stakeholders hebben en de eisen die zij aan het vakgebied zeden stellen zijn volgens hoofdstuk 5 zeer divers. De PI's die hier bij horen kunnen worden onderverdeeld in vier verschillende categorieën: 'kwaliteit', 'communicatie', 'professionele houding' en 'proces'.

6.3.1 Kwaliteit

Kwaliteit is een moeilijk te definiëren begrip en daarmee ook lastig te meten. Elk zedenonderzoek is anders dus in elk onderzoek zal kwaliteit ook een andere betekenis hebben. Vrijwel alle geïnterviewden noemen een kwalitatief goed onderzoek als belangrijk criterium voor de prestaties van het vakgebied zeden. De volgende PI's zeggen iets over de kwaliteit die geleverd wordt door het vakgebied zeden:

- Aantal gecertificeerde zedenrechercheurs
Een rechercheur mag zichzelf gecertificeerd zedenrechercheur noemen wanneer de opleiding 'handelen in zedenzaken' aan de politieacademie is afgerond. Om te zorgen dat de certificering geldig blijft moet minimaal 18 uur per week aan de behandeling van zedenzaken worden besteed. Wanneer een zedenrechercheur gecertificeerd is mag er op gerekend worden dat deze over de benodigde kennis en vaardigheden beschikt om het werk op een goede manier ten uitvoer te brengen.
- Aanwijzing CPG wordt opgevolgd
De OvJ eist een goed onderzoek en een goed dossier op basis waarvan een vervolgingsbeslissing kan worden gemaakt. De aanwijzing van het CPG stelt regels met betrekking tot voornamelijk het intakegesprek en aangifte. Op deze manier is de aanwijzing een kwaliteitswaarborg voor het onderzoek.
- Aantal strafopleggingen door de rechter¹⁰
Wanneer de OvJ besluit de verdachte in het onderzoek te vervolgen komt er een rechtszitting. Wanneer de rechter de verdachte schuldig acht en over gaat tot strafoplegging zegt dat iets over de kwaliteit van het opsporingsonderzoek: verhoren hebben op een juiste manier plaats gevonden, het intakegesprek en de aangifte zijn op een correcte manier opgenomen en bewijsmiddelen zijn overtuigend en op een juiste manier verkregen.
- Alle mogelijkheden in het opsporingsonderzoek zijn benut.
Waarheidsvinding is het hoofddoel van het opsporingsonderzoek zo is gebleken. Om achter de waarheid te komen is het belangrijk om gebruik te maken van informatie en technieken die beschikbaar zijn. Bij een te summier onderzoek is het risico aanwezig dat de waarheid niet wordt gevonden.
- Tijdens de verhoren worden kritische vragen gesteld
Ook het kritisch vragen stellen draagt bij aan waarheidsvinding en daarmee de kwaliteit van het opsporingsonderzoek. Onjuistheden in verklaringen kunnen worden opgespoord en aanwijzingen worden gevonden.
- Het dossier is volledig: tijd, plaats, handelingen, disclosure, stamverbaal en processen-verbaal staan in het dossier
Tijd, plaats en handelingen en disclosure moeten door de zedenrechercheurs worden beschreven in het proces-verbaal. Wanneer hier onduidelijkheid over bestaat is vervolging door de OvJ niet mogelijk. Dit geldt ook voor de aanwezigheid van alle processen-verbaal die tijdens het onderzoek zijn opgemaakt en het stamverbaal.

6.3.2 Communicatie

Goede communicatie wordt door de stakeholders heel erg belangrijk gevonden. De punten die zij belangrijk vinden kunnen als PI als volgt worden geformuleerd:

- Aantal contactmomenten met de aangeefster
Zodra er een melding is gedaan is er intensief contact tussen de aangeefster en het vakgebied zeden; er is een intakegesprek en er wordt aangifte gedaan. Vrijwel alle stakeholders vinden het belangrijk dat de aangeefster na het doen van aangifte op de hoogte wordt gehouden van de stand van zaken van het onderzoek.
- Bereikbaarheid van zedenrechercheurs
Ook bereikbaarheid is voor aangeefsters erg belangrijk. Voor veel aangeefsters is het moeilijk om het vakgebied zeden te bellen met een vraag, het is dan fijn als ze de zedenrechercheur kunnen spreken die hun zaak behandelt.

---

¹⁰ Dit is tevens een procesindicator.

6.3.3 Professionele houding

Deze categorie bevat verreweg de meeste PI's. Iedereen lijkt andere verwachtingen van een zedenrechercheur te hebben maar deze komen toch ook regelmatig overeen. De meesten spreken voor zich, één wordt kort toegelicht. PI's zijn:

- Meeleven/empathie tonen
- Mensen met respect behandelen
- Objectief: geen voorbarige conclusies trekken
- Integer
- Om kunnen gaan met de materie
Zedenmisdriven kunnen emotioneel erg zwaar zijn. Het is belangrijk dat een zedenrechercheur hier zelf psychisch mee om kan gaan.
- Luisteren
- Aangeefster het gevoel geven alles aan hun zaak te doen
- Handelen in het belang van alle betrokken partijen
- Verdiepen in persoonlijke problematiek van betrokkenen

6.3.4 Proces

Onder proces worden de volgende twee indicatoren verstaan:

- Het aantal meldingen dat leidt tot een intakegesprek
- Het aantal intakegesprekken dat leidt tot een aangifte

6.4 PI's vanuit eigen waarnemingen

De interviews hebben veel PI's opgeleverd. Doordat ik dit onderzoek op het kantoor van het vakgebied zeden in de Achterhoek heb uitgevoerd heb ik inmiddels veel gezien en meegemaakt. Deze waarnemingen hebben er voor gezorgd dat ik nog een aantal PI's kan formuleren die belangrijk zijn, die niet direct uit de interviews naar voren komen, deze zijn:

- Het aantal ambtshalve vervolgingen
- Aantal plankzaken¹¹
- Aantal bemiddelingsgesprekken
- Aantal meldingen
- Aantal bij het OM aangebrachte verdachten
- Aantal officiële klachten over zedenrechercheurs individueel
- Aantal officiële klachten over de behandeling van zedenzaken
- Aantal intakegesprekken
- Aantal aangiften
- Vertrouwen van de stakeholders van het vakgebied zeden in zedenrechercheurs
- Tevredenheid over het optreden van de zedenrechercheurs
- Bereidheid van slachtoffers, getuigen en verdachten mee te werken aan het onderzoek
- Aantal zedenrechercheurs
- Aantal arrestaties
- Aantal verdachten
- Moraal van zedenrechercheurs

---

¹¹ 'Een plankzaak is voor mij een plankzaak op het moment dat ie er ligt, omdat we er niet aan te komen. Een plankzaak is geen plankzaak als er een intakegesprek is en we zitten te wachten tot de aangifte komt' (Teamchef recherche/producthouder zeden).

- Gevoel van eigenwaarde van zedenrechercheurs

6.5 Overzicht van alle PI's per meetmethode

Vanuit het werkproces:

Direct		Indirect	
Hard	Zacht	Hard	Zacht
Aantal onterecht opgestarte onderzoeken (geen zedenmisdrijf)	De zedenrechercheur stelt het slachtoffer gerust	BVH/BPS wordt direct na de melding geraadpleegd (heterdaad)	
Aantal onterecht opgestarte onderzoeken (andere regio)	De zedenrechercheur bepaalt na de melding de noodzakelijke acties	Na de melding wordt er een prioriteit aan de zaak toegekend	
Van de melding wordt een mutatie in BVH gemaakt	Slachtoffer krijgt tijdens het intakegesprek informatie over de mogelijkheden	Aantal gecertificeerde zedenrechercheurs	
Na de melding wordt een journaal opgestart	De aangifte wordt minutieus op papier gezet	Aantal onderzoeken van de GGD-arts	
Het verdere (lichamelijk) onderzoek wordt met het slachtoffer besproken	Alle mogelijke vragen worden bij de aangifte gesteld	Aantal onderzoeken door het TFO op het plaats delict	
Processen-verbaal van de activiteiten met betrekking tot het sporenonderzoek zijn aan het dossier toegevoegd	OvJ wordt middels het dossier volledig geïnformeerd over het opsporingsonderzoek	Aantal overige onderzoeken door het TFO	
In het journaal wordt verslag gedaan van het sporenonderzoek		Aantal onderzoeken door de digitale recherche	
Ambtelijk verslag van één tot anderhalve pagina van het intakegesprek		BVH/BPS wordt voor het intakegesprek geraadpleegd	
Het intakegesprek wordt in het journaal vastgelegd		De aangifte wordt opgenomen door de zedenrechercheurs die het intakegesprek hebben gevoerd	
Het aantal processen-verbaal van aangifte		Aantal informatieverzoeken aan I&I	
Het aantal bewijzen van aangifte dat is gegeven aan aangeefsters		BVH/BPS wordt geraadpleegd tijdens het vervolgetraject onderzoek	
Het formulier toestemming kinderverhoorstudio wordt bij de aangifte verkregen		Aantal huiszoeken	
De verklaring voor het vrijgeven van medische		Aantal keer inzet digitale recherche bij huiszoeking	

gegevens wordt bij de aangifte verkregen			
Het dossier bevat alle officiële documenten en een stamverbaal		Aantal keer inzet bureau kinderporno bij huiszoeking	
Van alle onderzoekshandelingen tijdens het vervolgtraject onderzoek wordt proces-verbaal opgemaakt		Aantal keer inzet agenten blauwe teams bij huiszoeking	
Aantal processen-verbaal van verhoor van de verdachte		Aantal getuigenverhoren	
		Getuigenverhoor door zedenrechercheurs die de aangifte en intakegesprek hebben gedaan	
		Verdachte wordt tijdens het verhoor geconfronteerd met bewijsmiddelen	
		Verdachte wordt tijdens het verhoor geconfronteerd met de aangifte	
		Verdachtenverhoor door zedenrechercheurs die de aangifte en intakegesprek en getuigenverhoor hebben gedaan	
		Aantal keren dat de OvJ wordt geraadpleegd voor het opmaken van het dossier	

Vanuit de stakeholders

Direct		Indirect	
Hard	Zacht	Hard	Zacht
Aantal contactmomenten met de aangeefster	Bereikbaarheid van zedenrechercheurs	Aantal gecertificeerde zedenrechercheurs	Alle mogelijkheden binnen het opsporingsonderzoek zijn benut
Aantal strafopleggingen door de rechter	Zedenrechercheur leeft mee/toont empathie	Aanwijzing van het CPG wordt opgevolgd	Aanwijzing van het CPG wordt opgevolgd
Aantal meldingen dat leidt tot een intakegesprek	Zedenrechercheur behandelt mensen met respect	Aantal strafopleggingen door de rechter	Tijdens de verhoren worden kritische vragen gesteld
Aantal intakegesprekken dat leidt tot een aangifte	Zedenrechercheur is objectief	Het dossier is volledig	
	Zedenrechercheur is integer		
	Zedenrechercheur kan psychisch omgaan met de materie		
	Zedenrechercheur luistert		
	Zedenrechercheur geeft de aangeefster het gevoel alles aan hun zaak te doen		
	Zedenrechercheur handelt in het belang van alle betrokken partijen		
	Zedenrechercheur verdiept zich in persoonlijke problematiek betrokkenen		

Vanuit eigen waarnemingen

Direct		Indirect	
Hard	Zacht	Hard	Zacht
Aantal ambtshalve vervolgingen	Vertrouwen van de stakeholders van het vakgebied zeden in de zedenrechercheurs	Aantal zedenrechercheurs	Moraal van zedenrechercheurs
Aantal plankzaken	Tevredenheid van de stakeholders van het vakgebied zeden over het optreden van de zedenrechercheurs	Aantal arrestaties	Gevoel van eigenwaarde ¹² van zeden-echercheurs
Aantal bemiddelingsgesprekken			Bereidheid van slachtoffers, getuigen en verdachten om mee te werken
Aantal meldingen			
Aantal bij het OM aangebrachte verdachten			
Aantal officiële klachten over zedenrechercheurs individueel			
Aantal officiële klachten over de behandeling van zedenzaken			
Aantal intakegesprekken			
Aantal aangiften			
Aantal verdachten			

¹² Eigenwaarde is het beeld dat iemand zichzelf heeft op emotioneel vlak. De definitie van het Van Dale woordenboek is 'het gevoel van hetgeen men waard is, zelfrespect' (Van Dale, 2009).

Hoofdstuk 7

Tot slot: conclusie, bevindingen bezien vanuit het theoretisch kader en aanbevelingen

Paragraaf 6.5 heeft een overzicht gegeven van alle PI's die relevant zijn voor het vakgebied zeden. Maar welke PI's zijn eigenlijk het belangrijkste en welke kunnen inderdaad worden gebruikt? Dit hoofdstuk geeft op deze vragen antwoord. Vervolgens wordt in de discussie gekeken wat de resultaten van het onderzoek betekenen bezien vanuit de literatuur zoals deze in hoofdstuk 2 van dit onderzoek is besproken. Deze afstudeerscriptie eindigt met aanbevelingen voor de implementatie van PI's in de praktijk en verder onderzoek.

7.1 Conclusie

Zoals in paragraaf 6.1.1 staat beschreven moet volgens Bayley beoordeling van de prestaties van de politie plaats vinden op drie punten: effectiviteit, efficiëntie en integriteit. Het is dus belangrijk dat de PI's die worden geselecteerd deze drie punten weergeven. Dit wordt bereikt door zowel een directe als indirecte meting die zowel hard als zacht is. Daarbij moeten individuele PI's meetbaar, uniform (gelijkvormig) over de tijd, controleerbaar en uniek (mutueel (wederzijds) exclusief) zijn (Bouckaert & Auwers, 1994: 58). Dit zijn 'meettechnische' vereisten.

Het werk van het vakgebied zeden is complex, dit blijkt wel uit het grote aantal mogelijke PI's. Het aantal PI's dat is weergegeven in het overzicht in paragraaf 6.5 is dan ook te groot voor een meting van de prestaties van het vakgebied zeden. Bovendien voldoen ze niet allemaal aan de meettechnische vereisten en overlappen sommige PI's elkaar. Om er voor te zorgen dat de meting in de praktijk betrekkelijk eenvoudig plaats kan vinden is er voor zes PI's gekozen die over de vier verschillende meetmethoden verdeeld zijn en komen zowel

voort uit het werkproces, de stakeholders en de eigen waarnemingen. Bij het selecteren van PI's zijn de doelen waarheidsvinding en het doen van een goed opsporingsonderzoek als uitgangspunt genomen. Bij elke PI wordt kort toegelicht hoe deze gemeten zou kunnen worden.

Direct en hard:

1. De kwaliteit van het opsporingsonderzoek/dossier
  - a. Het dossier bevat alle officiële stukken en een stamverbaal
  - b. De aanwijzing van het CPG is gevolgd
  - c. Het aantal veroordelingen door de rechter
2. Het aantal contactmomenten met de aangeefster (na het opnemen van de aangifte)

Ad 1) De kwaliteit van het opsporingsonderzoek/dossier valt uiteen in drie verschillende delen. Het dossier moet compleet zijn zodat de OvJ een gedegen besluit kan nemen om al dan niet tot vervolging over te gaan. Bepalen of aan deze vereiste is voldaan, is relatief eenvoudig: het dossier moet worden nagelopen en gekeken moet worden of alle officiële documenten samen met het stamverbaal in het dossier zijn opgenomen. Daarnaast is het belangrijk dat de aanwijzing van het CPG is gevolgd, want volgens de parket-secretaris is dit de kwaliteitswaarborg vanuit het OM voor het opsporingsonderzoek. Onderzoeken of hieraan is voldaan is lastiger. Zoals te zien is in paragraaf 5.4.2 van dit onderzoek bevat de aanwijzing van het CPG zeer uiteenlopende eisen. Een aantal zouden door de politie zelf getoetst kunnen worden door bijvoorbeeld te kijken naar de inzet van audio(visuele) middelen en het op tijd inzenden van het dossier aan het OM. Andere zaken zoals het bespreken van vaststaande onderwerpen tijdens het intakegesprek en aangifte of het waarborgen van hulpverlening kunnen door middel van vragen achteraf aan de aangeefster worden onderzocht of het af luisteren van de gemaakte geluidsopnamen (de meting krijgt dan mogelijk wel een zacht karakter). Tot slot zegt ook het aantal veroordelingen door de rechter iets over de kwaliteit van het opsporingsonderzoek en het dossier. Er kan pas sprake zijn van een veroordeling wanneer het onderzoek goed in elkaar zit en het op papier goed is verwoord. Op die manier zegt strafoplegging ook iets over de kwaliteit van het onderzoek en het dossier.

Ad 2) Het aantal contact momenten met de aangeefster na het opnemen van de aangifte is een belangrijke PI. Ook de aanwijzing van het CPG zegt hier impliciet iets over namelijk dat het slachtoffer over belangrijke beslissingen in het onderzoek geïnformeerd moet worden. Echter is het belangrijk deze PI apart te benoemen, omdat dit punt opvallend sterk benadrukt wordt door de stakeholders Slachtofferhulp Nederland en Bureau Jeugdzorg. Bovendien vind ik, en ik vermoed ook alle partijen die bij dit onderzoek betrokken zijn, het erg belangrijk dat het slachtoffer goed op de hoogte wordt gehouden. Een periode van (relatief) lange onzekerheid waarin de aangeefster niet weet wat er met de aangifte gebeurt moet erg vervelend zijn. Wel moet duidelijk zijn dat niet geldt hoe meer contact hoe beter.

Direct en zacht:

3. De professionele houding van zedenrechercheurs
  - a. Meeleven/empathie tonen
  - b. Mensen met respect behandelen
  - c. Objectief
  - d. Integer
  - e. Luisteren
  - f. Inzet

Ad 3) De professionele houding van zedenrechercheurs is erg belangrijk voor een goed opsporingsonderzoek. Er moet sprake zijn van een goede balans tussen de verschillende onderdelen waaruit een professionele houding bestaat. Bijvoorbeeld het meeleven met de aangeefster is belangrijk, dit maakt het misschien makkelijker om het verhaal gedetailleerd te vertellen. Aan de andere kant moet hierdoor de objectiviteit van de zedenrechercheur niet in het gedrang komen. Een manier van meten van deze PI zou mensen die gehoord zijn door de zedenrechercheurs (aangeefster/slachtoffer, verdachte, getuige) een enquête in te laten vullen over hoe zij de gesprekken en de houding van de zedenrechercheurs hebben ervaren.

Indirect en hard:

4. Het aantal gecertificeerde zedenrechercheurs
5. Het aantal zedenrechercheurs dat aan één zaak werkt

Ad 4) Het aantal gecertificeerde zedenrechercheurs zegt iets over de achtergrond en competenties van zedenrechercheurs. Certificering waarborgt (deels) de kwaliteit van het opsporingsonderzoek, daarom is het belangrijk dit te meten. De meting is eenvoudig: van iedere zedenrechercheur is bekend of deze wel/niet gecertificeerd is.

Ad 5) Wanneer het hele opsporingsonderzoek door twee zedenrechercheurs wordt uitgevoerd komt dat het onderzoek ten goede. Dit geldt voor het voeren van het intakegesprek, het opnemen van de aangifte en het horen van getuige(n) en de verdachte. Zedenrechercheurs die dit hele proces doen kennen de zaak tot in detail. Op die manier hoeven anderen zich niet in de zaak in te lezen en wordt er tijd bespaard. Bovendien wordt aangegeven dat het goed is om de gesprekken door dezelfde zedenrechercheurs te laten doen omdat zij de zaak tot in detail kennen en hier bijvoorbeeld gebruik van kunnen maken in het verdachtenverhoor. De kans op kritische en scherpe vragen wordt hiermee dus vergroot. Dat twee zedenrechercheurs aan de zaak werken wil natuurlijk niet zeggen dat zij niet overleggen met collega's. Voor de meting in de praktijk betekent dit dat wanneer het dossier opgemaakt is voor verzending aan het OM bekeken kan worden hoeveel zedenrechercheurs aan de zaak gewerkt hebben.

Indirect en zacht:

6. Het welbevinden van zedenrechercheurs
  - a. Eigenwaarde
  - b. Moraal
  - c. Omgaan met psychische druk

Ad 6) De vorige PI's richtten zich vooral op de kwaliteit van het onderzoek en het handelen van zedenrechercheurs binnen het opsporingsonderzoek. Het is ook belangrijk aandacht te schenken aan zedenrechercheurs zelf. De eigenwaarde van een zedenrechercheur geeft aan in welke mate de zedenrechercheur zelf tevreden is over zichzelf met betrekking tot het werk. Ook moet gekeken worden naar het moraal van zedenrechercheurs. Hiermee wordt de mate waarin zedenrechercheurs zelf het gevoel hebben 'het goede' te doen. Tot slot is het erg belangrijk dat de zedenrechercheur om kan gaan met de psychische druk die het werk op kan leveren. Ook hier kan, voor alle drie de zaken, gebruik worden gemaakt van een vragenlijst om de waarde van deze PI te bepalen.

De zes PI's zoals deze hierboven zijn genoemd zijn, zoals gezegd, een selectie van de vele PI's die mogelijk zijn. Dit wil uiteraard niet zeggen dat andere PI's per definitie slecht of niet te gebruiken zijn. Wel denk ik dat de gekozen zes PI's een volledig beeld geven van de prestaties van het vakgebied zeden op diverse vlakken. Er is aandacht voor de kwaliteit van het opsporingsonderzoek en het dossier en de wensen en eisen van diverse

stakeholders en de zedenrechercheurs zelf. Bovendien hebben deze PI's betrekking op het bereiken van doelen (effectiviteit) én middelen (efficiëntie) én integriteit, en is er ruimte voor zowel objectieve metingen als subjectieve ervaringen van diverse betrokkenen.

Procesindicatoren die zijn genoemd door stakeholders zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze veel gecompliceerder zijn in het gebruik dan de zes PI's die uit dit onderzoek naar voren komen. Het aantal intakegesprekken dat leidt tot een aangifte zegt mogelijk iets over de kwaliteit van het intakegesprek dat zedenrechercheurs hebben gevoerd. In dat opzicht zou het een goede PI zijn. Maar het kan ook zijn dat tijdens het intakegesprek blijkt dat het feit waarvoor het slachtoffer contact voor het vakgebied zeden heeft opgenomen niet strafbaar is. In dat geval is het geen goede PI.

De geselecteerde PI's staan nauwelijks op gespannen voet met elkaar. Zoals al is aangegeven moet er wel aandacht zijn voor de twee PI's in de categorie direct en hard. Deze overlappen elkaar gedeeltelijk. Aangezien de PI met betrekking tot de aanwijzing van het CPG verder gespecificeerd en uitgewerkt dient te worden kan er op dat moment zorg voor worden gedragen dat er geen overlap is met de tweede PI. Wat mogelijk wel spanningen oplevert is de professionele houding van de zedenrechercheur enerzijds en het welbevinden anderzijds. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn dat een zedenrechercheur minder empathie toont om zo beter om te kunnen gaan met de psychische druk die het werk met zich meebrengt (welbevinden van zedenrechercheurs). In dat geval zouden beide PI's een negatieve uitkomst hebben.

De onderstaande tabel geeft antwoord op de onderzoeksvraag: 'Op welke wijzen en met welke prestatie-indicatoren kunnen de prestaties van het vakgebied zeden worden gemeten?'

Meting	PI's	
1. Direct	A. Hard	Kwaliteit van het opsporingsonderzoek/dossier Het aantal contactmomenten met het slachtoffer (na de aangifte)
	B. Zacht	De professionele houding van zedenrechercheurs
2. Indirect	A. Hard	Het aantal gecertificeerde zedenrechercheurs Het aantal zedenrechercheurs dat aan één zaak werkt
	B. Zacht	Het welbevinden van zedenrechercheurs

Deze onderzoeksvraag is beantwoord door de drie deelvragen te onderzoeken en te beantwoorden:

1. Hoe verlopen zedenzaken, waaruit bestaan de werkzaamheden, middelen, doelen en producten van het vakgebied zeden?

De tabel in paragraaf 4.2.8 op de pagina's 34-35 geeft een overzicht van de zeven fasen van het opsporingsproces met de daarbij behorende doelen, middelen en producten.

2. Waarop beoordelen stakeholders en de zedenrechercheurs zelf de werkzaamheden van het vakgebied zeden, en waarop beoordelen zij de geschiktheid van de door het vakgebied zeden geleverde producten?

De stakeholders beoordelen het vakgebied zeden en hun producten op zaken die vallen onder vier categorieën: kwaliteit, communicatie, professionele houding en proces (hoofdstuk 5 en paragraaf 6.3).

3. Welke prestatie-indicatoren zijn zinvol voor het vakgebied zeden en welke voor- en nadelen hebben de verschillende meetmethoden?

Er zijn heel veel PI's denkbaar die prestaties van het vakgebied zeden meten (zie hiervoor paragraaf 6.5). Het voordeel van een directe meting is dat er concrete doelen door de organisatie moeten worden gesteld die vervolgens worden gemeten. Het nadeel is dat, in het geval van de politie zeker, om legitieme redenen de doelen niet worden bereikt en dus de meting een slechte prestatie laat zien terwijl dit niet het geval hoeft te zijn. Het voordeel van een indirecte meting is dat de meting relatief eenvoudig en goedkoop is omdat de gegevens over de inzet van middelen over het algemeen binnen de organisatie al beschikbaar zijn. Het voordeel van een harde meting is natuurlijk dat het objectief is en moeilijk te manipuleren en daarmee dus betrouwbaar(der) is. Een nadeel is dat een harde meting niet het hele verhaal vertelt. Het omgekeerde geldt voor een zachte meting. Nadeel is dat dit relatief makkelijk te manipuleren is, maar wel meer achtergrond informatie kan geven. Kortom een combinatie van meetmethoden geeft zo goed mogelijk de prestaties weer.

7.2 Bevindingen gezien vanuit het theoretisch kader

In de vorige paragraaf staat welk pakket van PI's de prestaties van het vakgebied zeden op een goede manier meet. Het is echter ook interessant om te kijken naar (andere) bevindingen van het onderzoek in het licht van het theoretisch kader. Dit wordt dan ook in deze paragraaf gedaan met eerst aandacht voor de street-level bureaucracy, vervolgens de Human Service Organization en tot slot het meten van prestaties in deze organisaties.

7.2.1 Street-level bureaucracy

Lipsky noemt als kenmerk van de street-level bureaucracy dat de vraag naar diensten veelal groter is dan het aanbod. Bovendien is de exacte vraag moeilijk te voorspellen. Dit kenmerk is zeker van toepassing op het vakgebied zeden. De werkdruk is aan de hoge kant, over het algemeen hebben alle zedenrechercheurs genoeg te doen. In het geval van het vakgebied zeden is het natuurlijk niet zo dat zij wanneer er te veel vraag naar diensten is zij deze vraag kunnen negeren. Wanneer er een melding binnenkomt moet er actie worden ondernomen, wel is het zo dat wanneer het niet noodzakelijk is om acuut met een zaak aan de slag te gaan een intakegesprek bijvoorbeeld een week later kan worden gepland.

Een ander belangrijk kenmerk van de street-level bureaucracy is de relatie tussen de cliënt en de medewerker die centraal staat. De relatie tussen zedenrechercheur en aangeefster is niet vrijwillig; de aangeefster kan niet naar een andere organisatie gaan die dezelfde diensten kan leveren. Lipsky noemt ook dat uitval van de cliënt aan karaktereigenschappen van de cliënt wordt toegeschreven. Dit onderzoek heeft aan dit onderwerp geen speciale aandacht geschonken, het is wel aannemelijk dat dit gebeurt. Na een intakegesprek besluit iemand om toch geen aangifte te doen omdat zij bang is aangelegd. De veronderstelling dat de SLB onvoldoende kennis beschikt om zijn werk goed te doen is voor het vakgebied niet erg aannemelijk. Zedenrechercheurs zijn immers specialistisch opgeleid. Natuurlijk hebben zij wel een informatieachterstand in de behandeling van zaken: er wordt afgegaan op de verhalen van slachtoffers, getuigen en een verdachte. Wat de waarheid is, blijft regelmatig onduidelijk.

Doelen van de organisatie zijn vaak vaag geformuleerd. In het geval van het vakgebied zeden is dit inderdaad het geval. Doelen zijn niet helder op schrift gesteld. Wanneer er wordt gekeken naar de doelen in het opsporingsproces zoals deze blijken uit de interviews met de zedenrechercheurs zijn deze ook niet altijd kristalhelder. Wat houdt het voorbereiden van het slachtoffer op verder onderzoek (fase 2) exact in? Wat houdt waarheidsvinding (fasen 3-6) in? Verder geeft Lipsky aan dat doelen vaak tegenstrijdig zijn. Voor deze tegenstrijdigheden zijn geen duidelijke aanwijzingen gevonden. Zoals misschien verwacht wordt leveren zelfs verschillende verwachtingen van stakeholders geen conflicten op. Over het algemeen zijn zij het er allemaal over eens dat het vakgebied zeden goed onderzoek moet doen. Het enige conflict dat tijdens dit onderzoek naar voren is gekomen bestaat tussen het AMK en het vakgebied zeden. Het AMK doet in sommige gevallen van een seksueel misdrijf geen aangifte, namelijk wanneer er sprake is van hulpverlening en zo de situatie wordt 'opgelost'. Het vakgebied zeden is het met deze aanpak niet eens en vindt dat er niet zo maar aan het strafrecht voorbij kan worden gegaan. Beide organisaties zijn dan ook van plan om op korte termijn met elkaar aan tafel te gaan zitten en dit te bespreken.

De zedenrechercheur kan volgens Lipsky met de beperkte beschikbaarheid van middelen op drie verschillende manieren omgaan. Allereerst de vraag naar diensten beperken, het gebruik van middelen maximaliseren en de medewerking van de cliënt zo groot mogelijk maken. Ten tweede de werkzaamheden een nieuwe invulling geven en tot slot de cliënten een nieuwe invulling geven. Er zijn echter geen duidelijke aanwijzingen gevonden dat dit ook gebeurt. Dit wil echter niet zeggen dat het helemaal niet gebeurt. De werkzaamheden kunnen natuurlijk een andere invulling krijgen waardoor het gat tussen beschikbare middelen en doelbereiking kleiner wordt.

Tot slot van deze paragraaf nog iets over het beperken van de vraag door het opleggen van allerlei soorten kosten. Voor het vakgebied zeden zijn opgelegde kosten in de vorm van tijd, informatie, psychische kosten, en wachttijd het meest herkenbaar. Aangeefsters moeten naar het vakgebied zeden in de Achterhoek reizen wat tijd kost. En niet voor iedereen maar het kan zijn dat bijvoorbeeld informatie die tijdens het intakegesprek wordt gegeven verwarrend werkt of dat de psychische kosten voor het doen van aangifte erg hoog zijn. Wachttijd voor de cliënt ontstaat wanneer er onvoldoende middelen voor handen zijn. Voor het vakgebied zeden is hier vooral sprake van waar het gaat om bureau kinderporno. Het kan maanden duren voordat bekend is of er strafbaar materiaal op een gegevensdrager is gevonden. Ondanks dat volgens het onderzoek van het CPB (paragraaf 1.3.2) prestatiemeting kan leiden tot meer aandacht voor makkelijk oplosbare zaken lijkt van creaming bij het vakgebied zeden geen sprake te zijn.

7.2.2 Human Service Organization

Ook Hasenfeld noemt de relatie tussen cliënt en medewerker. Deze wordt belangrijker naarmate hij aan een aantal kenmerken voldoet. In het geval van de zedenrechercheur wordt er voldaan aan twee van de vier kenmerken: het contact tussen medewerker en cliënt op zich is een onderdeel van de toegepaste middelen en de toegepaste middelen hebben een grote invloed op het leven van de cliënt. De verschillende gesprekken die zedenrechercheurs voeren zijn een belangrijk middel in het opsporingsonderzoek en regelmatig het enige middel (afgezien van het raadplegen van computerbestanden). De middelen die worden ingezet zijn van grote invloed op het leven van een cliënt. Dit geldt voor slachtoffers waar het gaat om een lichamelijk sporenonderzoek of het verwerken van wat er gebeurd is, maar bijvoorbeeld ook voor verdachten als het gaat om het verhoren. Als de zedenrechercheurs een verhoor afnemen waarin de verdachte bekend kan dat van zeer grote invloed zijn op het leven van de verdachte. In het zwaarste geval betekent dit een gevangenisstraf van twaalf jaar. Wanneer alleen de verdachte als cliënt van het vakgebied zeden wordt gezien kan gesteld worden dat de andere twee kenmerken eveneens van toepassing zijn. Er kan sprake zijn van een voortdurend contact met de verdachte wanneer deze drie dagen op het politiebureau wordt vastgehouden. Ook daarna kan

er nog zeer regelmatig zijn wanneer het om een ernstig feit gaat en er nog zaken zijn die tijdens verhoren duidelijk moeten worden. In dit laatste geval wordt er dus ook aan het vierde kenmerk voldaan: er wordt veel tijd en ruimte van de cliënt gevraagd.

Er bestaat binnen de HSO verschil tussen officiële en operationele doelen. Officiële doelen zijn bij de zedenrechercheurs en leidinggevenden niet of nauwelijks bekend. Tijdens de interviews werden vooral operationele doelen zoals waarheidsvinding genoemd. Of er een discrepantie tussen deze twee typen doelen is dan ook niet vast te stellen. Het is niet duidelijk of de doelen die het vakgebied zeden zichzelf stelt opgelegd zijn door stakeholders. Zoals in de vorige paragraaf al is beschreven is er nauwelijks sprake van conflicten tussen verschillende doelen.

Tot slot is een belangrijk kenmerk van de HSO dat er sprake is van een loosely coupled system. Activiteiten zijn niet of nauwelijks met elkaar verbonden en is weinig sprake van coördinatie. Het vakgebied zeden is één van de systemen binnen de politie. In dat opzicht kan de politie als organisatie worden gezien als een loosely coupled system. Het vakgebied zeden is dat niet; activiteiten zijn juist wel met elkaar verbonden en er is duidelijk sprake van coördinatie. Gevolg van het loosely coupled system is dat er geen sprake is van een uniforme werkmethode en dus dat medewerkers hun werk een eigen invulling kunnen geven. Ook hiervoor zijn geen aanwijzingen gevonden tijdens het uitvoeren van dit onderzoek. In de praktijk blijkt juist dat zedenrechercheurs veel met elkaar overleggen en elkaar feedback geven.

7.2.3 Prestaties meten

In hoofdstuk 2 van dit onderzoek werd al duidelijk dat het meten van prestaties moeilijk is voor de politieorganisatie. Er is een grote hoeveelheid aan variabelen die van invloed zijn op de prestaties van het vakgebied zeden. Dit geldt ook voor de PI's zoals deze in de vorige paragraaf zijn geformuleerd. Bijvoorbeeld het aantal zedenrechercheurs dat aan een zaak werkt. Wanneer blijkt dat er te veel zedenrechercheurs aan de zaak hebben gewerkt dan kan dat natuurlijk aan het vakgebied zeden zelf liggen. Maar er zijn ook zaken zoals ziekte of inzet in een TGO. Al dit soort variabelen formuleren voor alle PI's vergt een heel nieuw onderzoek. Daarom is het belangrijk om de uitkomst van PI's kritisch te bekijken en bovendien gebruik te maken van alle zes de PI's voor een compleet beeld. Daarnaast waarschuwen Lipsky en Hasenfeld voor het feit dat cliënten van de organisatie over het algemeen niet in staat zijn om de prestaties van de SLB te beoordelen. Dit geldt ook voor aangeefsters en getuigen en (misschien) in mindere mate voor verdachten (in het geval van veelplegers). In dat geval is het dus de vraag of zij een oordeel kunnen vellen over het werk van de zedenrechercheurs. De PI's zoals ze in dit onderzoek zijn geformuleerd vragen niet direct om een beoordeling. Slachtoffers, getuigen en verdachten wordt gevraagd naar hun persoonlijke ervaring. Hadden zij het gevoel dat de zedenrechercheurs zich inzetten voor hun zaak, werd er naar hun geluisterd, werd er voldoende met hun meegeleefd?

Een belangrijke waarschuwing van Hasenfeld heeft betrekking op de onduidelijkheid rond doelen en middelen van de HSO. In dit onderzoek is per fase in het opsporingsonderzoek bekeken van welke doelen, middelen en producten er sprake is op dat moment in het onderzoek. De PI's uit de vorige paragraaf hebben geen betrekking op een specifieke fase. Uit dit onderzoek bleek dat waarheidsvinding het doel van het opsporingsonderzoek is. Natuurlijk is dit doel vaag, want wanneer is de waarheid gevonden en staat dat onomstotelijk vast? Lipsky noemt ook dat de SLB hier mee om moet gaan. In het opsporingsonderzoek zijn de doelen niet tegenstrijdig. Zedenrechercheurs geven aan niet op zaken zoals de kosten van het onderzoek te hoeven letten. Dit zou immers een logische bron van tegenstrijdigheid tussen doelen zijn.

7.3 Aanbevelingen

Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen ook een aantal aanbevelingen worden gedaan. Deze aanbevelingen vallen uiteen in twee verschillende categorieën. Allereerst aanbevelingen die leiden tot een goede implementatie van de PI's in de praktijk en daarna aanbevelingen voor verder onderzoek naar dit onderwerp.

7.3.1. Voor implementatie in de praktijk

- De PI's zoals deze in paragraaf 7.1 zijn benoemd zijn duidelijk, maar nog niet direct te implementeren. De organisatie moet vaststellen of dit inderdaad de PI's zijn die zij willen gebruiken en vervolgens moet worden bepaald hoe deze worden gemeten. Een aantal is zoals gezegd vrij eenvoudig te meten, andere PI's vragen om meer onderzoek. Bijvoorbeeld welke vragen moeten in enquêtes worden opgenomen die een oordeel geven over de professionele houding van zedenrechercheurs? Welke antwoordschalen worden daar bij gebruikt?
- Behalve de manier waarop gemeten wordt moet de organisatie ook bepalen wat zij verwachten van het vakgebied zeden. Wat is een goede score als het bijvoorbeeld gaat om het aantal zedenrechercheurs dat aan een zaak werkt: twee, drie of toch vier? Hoeveel contactmomenten moeten er met het slachtoffer zijn na het opnemen van de aangifte?
- Als de organisatie inderdaad de directe en harde PI overneemt die betrekking heeft op de aanwijzing van het CPG, moet deze verder worden uitgewerkt.
- In paragraaf 6.1.2 zijn drie voorwaarden voor een succesvolle prestatiemeting genoemd. Aan één van deze voorwaarden wordt direct voldaan wanneer gemeten wordt met de PI's die zijn voorgesteld (PI's zijn gevarieerd en meten verschillende definities van producten). De tweede voorwaarde is dat er zowel aandacht is voor het product als het proces, hier wordt niet direct aan voldaan en leidt dan ook tot een aanbeveling in de volgende paragraaf. De derde voorwaarde is dat strategisch gedrag moet worden voorkomen door middel van vertrouwen tussen leidinggevende en medewerker. In de praktijk moet, indien van vertrouwen onverhoopt geen sprake is, voor deze voorwaarde zorg worden gedragen.

7.3.2 Voor verder onderzoek

- Dit onderzoek heeft plaatsgevonden bij het vakgebied zeden in de Achterhoek. Er van uitgaande dat zedenzaken en werkwijzen in andere regio's hetzelfde zijn, zouden de PI's ook voor andere vakgebieden zeden in andere regio's kunnen worden gebruikt. Interessant is om te onderzoeken of deze aanname juist is of dat er mogelijk toch verschillen zijn waardoor andere PI's geformuleerd dienen te worden.
- Op basis van dit onderzoek is het niet mogelijk om PI's te benoemen die een proces binnen het opsporingsonderzoek beslaan. Mogelijk is dit wel erg interessant en zou deze mogelijkheid verder kunnen worden onderzocht. Een voorbeeld van een interessante procesindicator die in een interview genoemd werd door de proceseigenaar opsporing, is het aantal intakegesprekken dat leidt tot een aangifte.

Summary

The immediate cause of this research and research question

The police force Noord- en Oost-Gelderland consists of four different districts: Noordwest-Veluwe, Apeldoorn, IJsselstreek and Achterhoek. This master thesis focuses on the Achterhoek district, and more specific on the vice squad in the Achterhoek district. The vice squad investigates all reports concerning sexual abuse. After the report, a victim can make the report official by making up a declaration with the detectives of the vice squad. This declaration is the official start of the investigation. The investigation is officially led by the prosecutor. Seven detectives who are specially trained for this type of work are working at the vice squad. One of these detectives has a coordinative function which includes setting up schedules and deliberating with management and the prosecutor.

Currently the public prosecutor decides together with the police how many suspects should be brought to the public prosecutor. The amount of suspects that is brought to the public prosecutor, is the only performance indicator for the vice squad. According to the police this is not the right performance indicator to measure the performance of the vice squad. Especially in this field of police work there are a lot of false declarations (declaration of a crime that did not happen). Detectives invest a lot of time and energy to find a suspect, but there is none. Other reasons why this is not a good way of measuring the performance are for example: the victim decides to make the report not official or the offender is not found. Of course, this does not mean the detectives did not do their job well. In 2008 the vice squad in the Achterhoek district should have brought fifty suspects to the public prosecutor, they did not reach this target and brought 28 suspects to the public prosecutor. The new target for 2009 is forty suspects. Because of this difficult situation concerning performance measurement, the police asked for research on how performances of the vice squad should be measured in the future. This leads to the main question of this master thesis:

In which ways and with which performance indicators should the performance of the vice squad be measured?

Literature to understand the vice squad and performance measurement

First of all it is important to understand the police organization and more specific the vice squad. 'Public service workers who interact directly with citizens in the course of their jobs, and who have substantial discretion in the execution of their work are called street-level bureaucrats. Public service agencies that employ a significant number of street-level bureaucrats in proportion to their workforce are called street-level bureaucracies' (Lipsky, 1980: 3). The police and the vice squad can be seen as a street-level bureaucracy. The request of the public for services is more than can be delivered. In general the workload is quite high. To reduce the request from the public costs can be charged by the detectives. The costs consist of, in case of the vice squad, time, information, psychic costs and waiting time. A very important other characteristic of the street-level bureaucracy is the central role for the contact between client and worker. This is indeed the case at the vice squad, the most important service (or resource) are the conversations of detectives with victims, suspects and witnesses. A third characteristic is the fact that goals are formulated in a vague way. For example, an important goal for the vice squad is 'seek for the truth'. But what does that mean? How can this goal be measured?

The police is, according to Hasenfeld, a human service organization. This means that the goal of the organization is to 'to protect, maintain or enhance the personal well-being of individuals by defining, shaping or altering their personal attributes' (2007: 1). Also here, an important characteristic is the contact between worker and client. The contact becomes more important when:

- the contact is an important resource of the worker;
- the contact has a large influence on the life of the client;
- there is continuous contact;
- the contact consumes a lot of time and space from the client.

The contact between worker and client is one of the most important resources of the vice squad, in. This contact can have a large influence on the client's life (e.g. for a victim to cope with what happened or a suspect to go to prison). Looking at the suspect the contact can also be continuous in case of (temporary) custody, this automatically means a lot of time and space is taken from the suspect.

Both authors, Lipsky and Hasenfeld, warn for difficulties with performance measurement within these types of organizations, because:

- There are a lot of possible variables which influence the performance.
- Clients are not able to criticize the performance, they cannot compare the received treatment with the treatment of other public service workers in the same organization.
- Goals and resources of the organization are vague.

Research methods

To collect data to answer the research question different research methods are used. First of all I started with a period of observation. My place of work is at the vice squad in the Achterhoek district. This way I could observe the detectives and follow their discussions about cases. This led to a good first impression of the work of the vice squad. With this impression the questions for the interviews with three detectives and different stakeholders are formulated. The stakeholders of the vice squad are those people or groups who can influence the vice squad or are influenced by the vice squad. The stakeholders of the vice squad in this research are:

- Superior of the criminal investigation department Achterhoek district /superior of all four vice squads in Noord- en Oost-Gelderland.
- Superior of the investigation process Noord- en Oost-Gelderland.
- Secretary of the public prosecutor.
- Office for advice and complaints concerning child abuse (AMK, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling).
- Office for youth supervision (Bureau Jeugdzorg).
- National network of lawyers for victims of sexual abuse (LANZS, Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers).
- Office for assistance of crime victims (Slachtofferhulp Nederland).

Unfortunately it is not possible to have direct contact with victims because of their privacy and the mental pressure to talk about sexual abuse. That is why LANZS and Slachtofferhulp Nederland are interviewed. Witnesses and suspects are also excluded in this research because of the same reasons. A last reason for not interviewing these groups concerns problems with the reliability. Information coming from a few persons is not representative for the whole group. For example the lawyer has contact with many victims and therefore able to represent a lot of victims at once.

A third source of information is, of course, internal documentation. It gives more information about the organization, the vice squad and internal rules. A very important document for this research is coming from the

directorate of attorney general 'Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik'. This document includes rules how to detect and adjudicate sexual abuse.

The investigation at the vice squad and performance indicators

Every case at the vice squad is unique, but in general there are seven stages in the criminal investigation. These stages are:

1. Report.
The vice squad receives the report of sexual abuse.
2. If necessary a trace inquiry.
This type of inquiry can be split up into two different parts. First a corporal inquiry, a doctor looks for blood, sperm and other traces. Second there is an inquiry at the scene of the crime.
3. Informative conversation.
In this conversation a detective discusses briefly with the victim what happened, what she wants the detectives to do, the possibilities in criminal law and the consequences of official declare a crime and the investigation. After this informative conversation the victim gets time to think and can decide to make an official declaration or not.
4. Official declaration.
An official declaration means that the victim asks the vice squad to start an investigation. The whole story of the victim is very precisely written down by a detective of the vice squad.
5. Continuation of the investigation.
The continuation of the investigation is divers. For example the continuation can consist interrogating a witness, searching for more information in a police database or a house-search.
6. Interrogating the suspect.
In case of a suspect the prosecutor decides whether he should be arrested or not. When this is indeed the case, the detectives start an interrogation.
7. Adjudication of the suspect
When the interrogations and all possible other investigative actions are finished, the detectives draw up the file. The file is sent to the prosecutor who decides to adjudicate or not.

The next table gives an overview of the seven stages, goals, resources and products for each stage.

Stage	Goal	Resource	Product
1. Report	<ul style="list-style-type: none"> Decide is this a case for the vice squad in the Achterhoek district Reassure the victim Decide about necessary actions 	<ul style="list-style-type: none"> Consult computer database BVH Define the priority of the case 	<ul style="list-style-type: none"> Mutation Journal
2. If necessary a trace inquiry	<ul style="list-style-type: none"> Safeguard traces Prepare the victim on further inquiry 	<ul style="list-style-type: none"> Trace inquiry by a doctor Team Forensic Tracing Digital Criminal Investigation Department 	<ul style="list-style-type: none"> Different reports Journal
3. Informative conversation	<ul style="list-style-type: none"> Seek for the truth Prevent a false declaration Inform the victim 	<ul style="list-style-type: none"> Consult computer database BVH 	<ul style="list-style-type: none"> Journal Professional report
4. Official declaration	<ul style="list-style-type: none"> Seek for the truth Write down the story precisely Ask all possible questions 	<ul style="list-style-type: none"> The same detectives who had the informative conversation take the official declaration 	<ul style="list-style-type: none"> Report of official declaration Certificate of official declaration If necessary authorization for the interrogation studio If necessary authorization for release medical information Journal
5. Continuation of the investigation	<ul style="list-style-type: none"> Seek for the truth (collect facts/check the official declaration) 	<ul style="list-style-type: none"> Information department I&I Consult computer database BVH House-search Digital Investigation Department Child 	<ul style="list-style-type: none"> Report Journal

				Pornography Department • Police officers of 'neighborhood teams' • Witness interrogation • The same detectives who had the informative conversation and the official declaration interrogate the witness
6. Interrogating the suspect	• Seek for the truth	• Confrontation with evidence and official declaration • The same detectives who had the informative conversation, the official declaration and the interrogation of the witness interrogate the suspect • Prisoner Care	• Report	
7. Adjudication of the suspect	• Inform the prosecutor fully about the investigation	• Consult the prosecutor • All official documents of the whole investigation	• File with all official documents and an extensive index	

A large amount of performance indicators can be subtracted from this overview (e.g. after the report BVH is consulted, or the file contains all official documents and an extensive index).

Also the earlier mentioned stakeholders have an opinion about necessary performance indicators. These performance indicators of the stakeholders can be subdivided into four groups (quality, communication, professional attitude and process).

Quality:

- Number of certified vice squad detectives
- The 'aanwijzing' of the directorate of attorney general is followed

- Number of guilty verdicts¹³
- Undertaking of all possible activities in the investigation
- Critical questions are being asked during the interrogations
- The file is complete: time, place, actions, disclosure, extensive index and reports are included.

Communication:

- Number of contacts with the victim
- Reachableness of detectives

Professional attitude of the detectives:

- Sympathize
- Treat people respectful
- Objective: no premature conclusions
- Incorruptible
- Psychic handle these type of crime
- Listen
- Let the victim know the vice squad does everything possible
- Act in the interest of all groups involved
- Go into personal problems of people involved

Process:

- Number of reports which lead to an informative conversation
- Number of informative conversations which lead to an official declaration

In my opinion after looking at the description of the investigation process and the interviews with the stakeholders some performance indicators were still missing. I formulated these performance indicators based on my experience as a researcher at the vice squad. These performance indicators are:

- Number of prosecutions by virtue of one's office
- Number of non-active cases
- Number of mediations
- Number of reports
- Number of suspects brought to the public prosecutor
- Number of official complaints concerning detectives individually
- Number of complaints concerning the exertion of the investigation of the case
- Number of informative conversations
- Trust of the stakeholders in the vice squad and the detectives
- Satisfaction with the proceeding by detectives
- Willingness of victims to cooperate
- Integrity of the vice squad
- Number of vice squad detectives
- Number of arrests
- Number of suspects
- Moral of detectives
- Self esteem of detectives

---

¹³ Also a performance indicator in the category process.

To decide which performance indicators should be used to measure the performance of the vice squad, Bayley's theory is important. Especially for the police, Bayley developed a system with performance indicators. The performance should be measured on three different points: effectiveness, efficiency and integrity. Effectiveness is about reaching goals, efficiency is about the costs made to reach these goals and integrity is about whether the police treat people properly and according to the law (Bayley, 1994:79). A distinction between performance indicators can be made in different ways. First of all there is a distinction between a direct and an indirect measurement. Direct is about reaching goals (effectiveness) and indirect is about resources or costs (efficiency). A second distinction is between hard and soft. Hard is an objective measurable change, soft is a subjective change. The next table gives an overview of these four types of performance indicators with some examples.

Measurement		Performance indicators
1. Direct	A. Hard	Number of victims Number of crimes
	B. Soft	Fear of crime Trust in the police
2. Indirect	A. Hard	Number of police officers Reaction time
	B. Soft	Moral Self esteem of police officers

Conclusion

Looking at the seven stages of an investigation, the review of stakeholders and my own observations there are about eighty possible performance indicators for the vice squad. Of course this amount is way too large to use in practice. That is why a selection has been made. A first important condition for making this selection is the measurability, after all a performance indicator which cannot be measured is worthless. The goals of the vice squad finding the truth and a good investigation are the second basic rule by selecting the performance indicators. To give a complete view on the performance of the vice squad performance indicators of all four categories should be used. The selected performance indicators are:

Direct and hard:

- The quality of the investigation/file
  - a. The file consist of all official reports and an extensive index
  - b. The 'aanwijzing' of the directorate of attorney general is followed
  - c. Number of guilty verdicts
- Number of contacts with the victim (after the official declaration)

Direct and soft:

- Professional attitude of detectives of the vice squad
  - a. Sympathize
  - b. Treat people respectful

- c. Objective: no premature conclusions
- d. Incorruptible
- e. Listen
- f. Let the victim know the vice squad does everything possible

Indirect and hard:

- Number of certified detectives of the vice squad
- Number of detectives that work on a case

Indirect and soft:

- The consent of detectives
  - a. Self esteem
  - b. Moral
  - c. Psychic handle these type of crime

Measurement		PI's
1. Direct	A. Hard	Quality of the investigation/file Number of contacts with the victim (after the declaration)
	B. Soft	The professional attitude of vice squad detectives
2. Indirect	A. Hard	Number of certified vice squad detectives Number of vice squad detectives that have worked on a case
	B. Soft	The consent of vice squad detectives

As mentioned before, these six performance indicators are just a selection out of the eighty possible performance indicators. This does not mean that other performance indicators or combinations of performance indicators are wrong. In my opinion these six are the best combination. There is attention for the quality of the investigation and the file and the wishes and claims of stakeholders and detectives of the vice squad. Furthermore these performance indicators concern effectiveness, efficiency and integrity. Furthermore there is room for subjective and objective measurement.

Recommendations

Recommendations resulting from this research can be divided into two categories. Recommendations for implementing the performance indicators of the vice squad and recommendations for further research.

Recommendations for implementing the performance indicators:

- The police organization should decide if these six performance indicators are the ones they like to use in practice. After that they should decide how these performance indicators should be measured. For

example: which questions should be asked in the survey concerning the professional attitude of detectives of the vice squad?

- The management has to make clear what they expect from the vice squad and the detectives. How many detectives should work on an investigation? How many times should the detective be in touch with the victim after the official declaration?
- The direct and hard performance indicator concerning the 'aanwijzing' of the directorate of attorney general should be further developed and specified.
- In the literature three premises are mentioned for successful performance measurement. The first one, the performance indicators are varied and reflect different definitions of the product delivered, is sufficiently present. In the next paragraph there is attention for the second premise. This recommendation focuses on the third premise: trust between management and detective is necessary to make sure strategic behavior does not take place. I do not have indications for insufficient trust, but in case of insufficient trust, this should be restored first.

Recommendations for further research:

- It is interesting to research other vice squads in Noord- en Oost-Gelderland. It depends on the work process and investigations of these vice squads whether these six performance indicators are also useful in these regions.
- Further research concerning performance indicators which reflect a process are interesting. What can be said about the number of mentions which lead to an informative conversation? Or the number of informative conversations which lead to an official declaration?

Referenties

Publicaties

Babbie, E. (2004), *The practice of social research*, Belmont: Thomson Wadsworth.

Bayley, D. H. (1994), *Police for the future*, New York: Oxford University Press.

Bouckaert, G. & Auwers, T. (1999), *Prestaties meten in de overheid*, Brugge: Die Keure.

Bruijn, H. de (2006), *Prestatiemeting in de publieke sector. Tussen professie en verantwoording*, Utrecht: Uitgeverij Lemma BV.

Bruijn, H. de Prestatiemeting en ketensamenwerking, *Tijdschrift voor veiligheid*, 2007, vol. 6, pp.51-62.

Centraal Plan Bureau (2004), *Centrale doelen, decentrale uitvoering. Over de do's and don'ts van prestatieprikkels voor semi-publieke instellingen*, Den Haag: Centraal Plan Bureau Pierre Koning.

College van Procureurs-Generaal (2008), Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik, *Staatscourant 2008*, nr. 2738.

Geurts, P. (1999), *Van probleem naar onderzoek. Een praktische handleiding met COO-cursus*, Bussum: Uitgeverij Coutinho bv.

Greenwood, P., Chaiken, J.M. & Petersilia, J. (2005), The investigative function, In T. Newburn (Eds.), *Policing: Key Readings* (pp.460-471). Portland, Oregon: Willan Publishing.

Hasenfeld e.a., Y. (1992), *Human Services as complex organizations*, California: Sage Publications Inc.

Hasenfeld, Y. (2007), *Human Service Organizations*, Essex: Pearson Education (limited custom book edition).

Hoekendijk, M.G.M. (2007), *Zakboek Strafvordering voor de Hulpofficier van Justitie 2007*, Deventer: Kluwer.

Liedenbaum, C. & Kruijssen, M. (2008), *Opsporing onder druk*, Apeldoorn: Politie en Wetenschap.

Lipsky, Michael (1980), *Street-Level Bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*, New York: Russel Sage Foundation.

Lipsky, Michael, *Street-Level Bureaucracy: The Critical Role of Street-Level Bureaucrats*, kopie pp.401-408.

Politie Noord- en Oost-Gelderland (2009), *Seksueel misbruik. Informatie over de rechtsgang na seksueel misbruik*, Brochure voor slachtoffers van seksueel misbruik.

Poot, C.J. de, Bokhorst, R.J., Koppen, P.J. van & Muller, E.R. (2004), *Rechercheportret. Over dilemma's in de opsporing*, Alphen aan den Rijn: Kluwer.

Terpstra, J. & Trommel, W. (2006), *Het nieuwe bedrijfsmatige denken bij de politie*, Enschede: Instituut voor Maatschappelijke Veiligheidsvraagstukken.

Vaags, C. (2008), *NOG tevredener. Een onderzoek naar de tevredenheid bij aangifte in de politieregio Noord- en Oost-Gelderland*, Afstudeerscriptie Universiteit Twente.

Wiebrens, C.J., Celdagen zeggen meer over doelmatigheid politie, *Economische Statistische Berichten*, 2002, vol. 87, pp. 900-903.

Websites

Politie (2007), [www.politie.nl/Noord en Oost Gelderland/OverDitKorps](http://www.politie.nl/Noord_en_Oost_Gelderland/OverDitKorps), 4 november 2008.

Van Dale (2009), <http://www.vandale.nl/vandale/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=eigenwaarde>, 17 juli 2009.

Verhoef, M. (2008), www.seksueelmisdrijf.nl, 4 november 2008.

Bijlagen

Bijlage A

Prioritering zedenzaken

1. Acuu
2. Minderjarig slachtoffer
3. Pleegdatum < ½ jaar
4. Pleegdatum > ½ jaar
5. Schennis

Prioriteit 1:

- Heterdaad of zeer recent gepleegde zedenmisdriven.
- Informatieve gesprekken en het opnemen van aangiften (daarna volgt opnieuw prioritering).
- Niet uit te stellen (deel)onderzoeken n.a.v. aangiften met een lagere prioriteit om bewijstechnische reden, maatschappelijke onrust of andere gewichtige reden.

Prioriteit 2:

- Recente zedenmisdriven met kans op maatschappelijke onrust.
- Zedenmisdriven waarbij een minderjarig slachtoffer (< 18 jaar) betrokken is.

Prioriteit 3:

- Zedenmisdriven max. een half jaar geleden gepleegd.

Prioriteit 4:

- Zedenmisdriven langer dan een half jaar geleden gepleegd.

Prioriteit 5:

- Schenniszaken

Bijlage B

'Overzicht van onderscheiden opsporingsmethoden en opsporingsclusters' (Poot e.a., 2004: 68).

Opsporingsclusters	Afzonderlijke methoden
Getuigenonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Buurtonderzoek • Passantenonderzoek • Horen getuigen (getuigen in de brede zin des woords, dus niet alleen ooggetuigen) • Signalement van de dader gegeven door getuigen • Overige informatie met opsporingsindicatie (kenteken, woon- werklocatie, stamkroeg enz.) gegeven door getuigen • Naam verdachte gegeven door getuigen • Zoeken naar getuigen via publicatie of opsporingsbericht
Technisch onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Vingerafdrukken, handschoensporen • Veilig stellen sporen of goederen, inbeslagname goederen • Foto's van plaats delict, wapens, verwondingen, overig bewijs materiaal • Huiszoeking
Politiekennis (gericht zoeken naar politiekennis en informatie in bestanden)	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale politiekennis; verdachte herkend door politie • Informatie afkomstig van Criminele Inlichtingeneenheid (CIE) • Koppeling van delicten via ondervraging verdachte • Identificeren van de verdachte via modus operandi • Koppeling van de zaak aan andere delicten (via signalement, modus operandi enz.) • Verdachte opgespoord met ondervraging andere verdachte in andere zaak • Raadplegen (politie)bestanden • Verspreiden telexbericht (SIS: signaleren van voertuigen, paspoorten enz.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Interne aandachtvraging
Acties politie (eigen waarnemingen en technische acties die worden uitgevoerd door de politie)	<ul style="list-style-type: none"> • Heterdaad • Zoeken in de omgeving van de plaats delict; aanhouding tijdens de vlucht; speurhond • Observatie; posten • Opvragen historische gegevens van telefoon en faxverkeer • Aftappen van telefoon, mobilfoon, portofoon enz. • Videobanden opvragen van bewakings- en surveillancecamera's (bijvoorbeeld bij benzine- of treinstations) • Reconstructie van het delict
Herkenningsmethoden	<ul style="list-style-type: none"> • Foto-, spiegel- of Oslo-confrontatie; heterdaadherkenning • Geursorteerproef • Herkenning van stem, handschrift, wapens, goederen
Informatie afkomstig van het slachtoffer	<ul style="list-style-type: none"> • Verkrijgen van signalement via slachtoffer • Verkrijgen van overige informatie met opsporingsindicatie via slachtoffer • Verkrijgen van de naam van de dader via het slachtoffer
Horen verdachte	<ul style="list-style-type: none"> • Verdachte wordt aangehouden • Verdacht wordt verhoord

Bijlage C

'Wat er aan de orde moet komen in een informatief gesprek' (CPG, 2008: 8)

AANWEZIGHEID van vertrouwenspersoon sluit uit dat die persoon later als getuige wordt gehoord.

WAT is er (globaal) gebeurd?

HOE is dat bekend geworden (bijvoorbeeld als het om een kind gaat)?

WAAR is het gebeurd?

WANNEER is het gebeurd?

WIE is/zijn slachtoffer(s)?

WIE is/zijn verdachte(n)?

Zijn er GETUIGEN?

Zijn er SPOREN?

Geeft men toestemming voor MEDISCH ONDERZOEK?

Is een THERAPEUT/HULPVERLENER ingeschakeld?

Is er toestemming voor inzage in MEDISCHE DOSSIERS?

Is een dagboek bijgehouden?

Zijn er FOTO-/VIDEO-opnamen gemaakt?

Is er met ANDEREN gesproken?

Heeft de melder zich georiënteerd op het onderwerp?

Wat is het MOTIEF van de aangifte?

Is de OPVANG van het slachtoffer geregeld?

Bijlage D

‘Wat aan de orde moet komen bij het bespreken van de consequenties van een aangifte’ (CPG, 2008: 9)

VERWACHTINGEN van een politieonderzoek bij de aangever.

Uitleg over DOEL/STATUS van een aangifte

Uitleg over de PROCEDURE:

- Juridische uitleg over verjaring, bewijzen, hoger beroep e.d.

WIJZEN op:

- Mogelijk kritische vragen en uitleg
- Opname van de aangifte op geluidsband; doelen van de opname vermelden
- De mogelijkheid van verscheidene verhoren
- Kans op vervolging
- RC-verhoor
- Openbaarheid van de zitting
- Bijstand vertrouwenspersoon
- Mogelijkheid medisch onderzoek
- Consequenties van een valse aangifte

Wijzen op de mogelijkheid dat het SLACHTOFFER moet worden GEHOORD en op de consequenties die dat voor een kind kan hebben; erop wijzen dat daarvoor TOESTEMMING nodig is van de wettelijk vertegenwoordiger.

STUDIOVERHOOR bij een kind tussen de 4 en 12 jaar

Mogelijkheid dat (andere) GETUIGEN worden gehoord

Aangeven van ALTERNATIEVEN (hulpverlening, civiele procedure)

Aanbod BEDENKTIJD

Bijlage E

Vragenlijsten interviews

Toonkaart 1 Fasen in een zedenzaak

Melding

Eventueel sporenonderzoek

Intakegesprek

Aangifte

Vervolgtraject onderzoek

Verhoor verdachte

Vervolging verdachte

Toonkaart 2

Gelijk aan bijlage B.

Interview zedenrecherchers

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat is jouw functie en wat houdt het werk in?
3. Hoe lang ben je werkzaam in deze functie?
4. Wat maakt iemand een goede zedenrechercheur?

Werkzaamheden als zedenrechercheur

Het verloop van zedenzaken heb ik omschreven in zeven verschillende fasen, deze zijn:

Toonkaart 1

1. Melding
  - a. Wat doet de zedenrechercheur in deze fase van het onderzoek?
  - b. Klopt het dat de zedenrechercheur die de melding binnenkrijgt een prioriteit geeft aan de melding?
  - c. Wat voor gevolgen heeft deze prioritering voor een zedenzaak?
  - d. Wat zijn de doelen van jou als zedenrechercheur in deze fase?
  - e. Wat zijn de doelen van de organisatie in deze fase?
  - f. Welk product levert de zedenrechercheur in deze fase af?
  - g. Welke middelen kunnen worden ingezet om jouw doelen te bereiken?
  - h. Welke middelen kunnen worden ingezet om de doelen van de organisatie te bereiken?
2. Eventueel sporenonderzoek
  - a. Wat houdt een eventueel sporenonderzoek na de melding precies in (plaats delict en slachtoffer)?
  - b. Waaruit bestaan de werkzaamheden van de zedenrechercheur in deze fase?
  - c. Wie of welke middelen kun je hier bij inzetten?
  - d. Wat zijn de doelen van de zedenrechercheur in deze fase?
  - e. Wat zijn de doelen van de organisatie in deze fase?
  - f. Welk product levert de zedenrechercheur in deze fase af?
3. Intakegesprek
  - a. Wat is een intakegesprek?
  - b. Waaruit bestaan de werkzaamheden van de zedenrechercheur (taakverdeling, afhandeling)?
  - c. Wat is het doel van jou als zedenrechercheur van een intakegesprek?
  - d. Welke doelen wil de organisatie met een intakegesprek bereiken?
  - e. Kun je spreken van een product dat je aflevert in deze fase? Zo ja, wat is dat product?
  - f. Welke middelen kun je inzetten om je doelen te bereiken in deze fase van onderzoek?
4. Aangifte
  - a. Wat houdt aangifte doen in?
  - b. Waaruit bestaan de werkzaamheden van de zedenrechercheur (taakverdeling, afronden)?
  - c. Wat is het doel van jou als zedenrechercheur van een aangifte?
  - d. Welke doelen wil de organisatie met een aangifte bereiken?
  - e. Kun je spreken van een product dat je aflevert in deze fase? Zo ja, wat is dat product?
  - f. Welke middelen kun je inzetten om je doelen te bereiken in deze fase van onderzoek?
5. Vervolgtraject onderzoek
  - a. Wat houdt het vervolgtraject van een onderzoek volgens jou in?
  - b. Het vervolgtraject bestaat uit een aantal opsporingsclusters (met daarin diverse opsporingsmethoden) (Poot e.a., 2004: 68). De clusters wil ik één voor één doorlopen en per opsporingsmethode bepalen (Toonkaart 2):
    - i. Of deze van toepassing is bij zedenzaken;
    - ii. Zo ja, uit welke werkzaamheden de opsporingsmethode bestaat;
    - iii. In welke mate zedenrecherchers dit zelf doen en/of uitbesteden;
    - iv. Wat het doel is van de zedenrechercheur en de organisatie.
  - c. Als je van een product kunt spreken, wat is dan het product dat je levert in deze fase?
6. Verhoor verdachte
  - a. Wat houdt het verhoor van een verdachte precies in?
  - b. Waaruit bestaan de werkzaamheden van de zedenrechercheur (taakverdeling, afronden)?
  - c. Wat is het doel van jou als zedenrechercheur van een verdachteverhoor?
  - d. Welke doelen wil de organisatie met een verdachtenverhoor bereiken?
  - e. Kun je spreken van een product dat je aflevert in deze fase? Zo ja, wat is dat product?
  - f. Welke middelen kun je inzetten om je doelen te bereiken in deze fase van onderzoek?
7. Vervolging verdachte
  - a. Uit welke handelingen bestaat het opmaken van het dossier dat verzonden wordt naar de OvJ?
  - b. Welke doelen heb je hierbij? En de organisatie?
  - c. Hoe ziet het product er uit dat je aflevert?
  - d. Welke middelen kun je inzetten om je doelen te bereiken in deze fase van het onderzoek?

8. Hoe zou je de algemene werklust van de afdeling omschrijven?
9. Zijn er over het algemeen veel plankzaken?
10. Hoe vaak en met wie heb je overleg?
11. Waar liggen de knelpunten die vertraging in de afhandeling van zaken veroorzaken?
12. Hoe ligt de verhouding tussen verhoren, administratie en andere taken?
13. Wie heeft er invloed op deze verhouding?

Relatie met stakeholders

1. Met wie heb je, naast directe collega's, vakinhoudelijk contact over je werkzaamheden?
2. Zou je kunnen omschrijven hoe je relatie is met (hoe vaak contact, wiens initiatief, waarover gaat contact):
  - a. Proceseigenaar Opsporing
  - b. Teamchef Recherche
  - c. Officier van Justitie
  - d. Slachtoffers
  - e. Slachtofferhulp Nederland
  - f. Algemeen Meldpunt Kindermishandeling
  - g. Bureau Jeugdzorg
3. Wie beoordelen het vakgebied zeden?

Vragen over werkzaamheden vanuit de literatuur:

1. Heb je wel eens het gevoel dat er meer vraag is naar de diensten van het vakgebied zeden dan kan worden aangeboden? Wanneer is dat? Waar ligt dat aan? Hoe ga je daar mee om?
2. Geef je prioriteit aan zaken waarvan je denkt dat het dossier snel af te ronden is?
3. Aan welke regels ben je gebonden? Wordt hier op toegezien?
4. Heb je wel eens te maken met tegenstrijdige verwachtingen van buitenaf (stakeholders)? Wanneer (voorbeelden)?

Beoordelen

1. Waaruit bestaat volgens jou een goede afhandeling van een zedenzaak (per fase, *toonkaart 1*)?
  2. Op welke onderdelen zou het volgens jou eerlijk zijn om afgerekend te worden?
-
1. Heb jij nog vragen en/of opmerkingen? Mis je nog iets?

Interview Teamchef Recherche

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat houdt jouw functie als teamchef recherche in?
3. Welke gespecialiseerde afdelingen zijn er binnen de recherche?
4. Hoe lang ben je werkzaam in deze functie?
5. Welke werkzaamheden voer je uit met betrekking tot het vakgebied zeden?

Relatie met het vakgebied zeden

1. Heb je met het vakgebied zeden inhoudelijk contact over zedenzaken? Wanneer? Wat wordt er dan besproken?
2. Heb je met alle zedenrechercheurs contact? Wie neemt het initiatief voor het contact?
3. Zijn er naast concrete misdrijven ook andere werkgerelateerde zaken die je bespreekt?
4. Hoe vaak heb je gemiddeld contact met het vakgebied zeden?
5. Zou je het contact met het vakgebied zeden als diepgaand omschrijven?
6. In hoeverre heb je zicht op wat er speelt binnen het vakgebied zeden?
7. In hoeverre heb je zicht op de verhoudingen binnen het vakgebied zeden?
8. Heb je invloed op de werkzaamheden van de zedenrechercheurs?

Werkzaamheden van het vakgebied zeden

14. Heb je zicht op de algemene werklast van de afdeling, zo ja hoe zou je deze omschrijven?
15. Zijn er over het algemeen veel plankzaken?
16. Waar liggen de knelpunten die vertraging in de afhandeling van zaken veroorzaken?
17. Is er (wel eens) sprake van een grotere vraag naar diensten van het vakgebied zeden dan kan worden aangeboden? Wanneer is dat? Waar ligt dat aan? Hoe wordt daarmee omgegaan?

Prestaties

1. Welke doelen heeft het vakgebied zeden officieel (per fase, toonkaart 1)?
2. Welke doelen heeft het vakgebied volgens jou in de praktijk (per fase, toonkaart 1)?
3. Welke verwachtingen heb je van een zedenrechercheur? En van het vakgebied zeden als geheel?
4. Wat maakt een zedenrechercheur volgens jou tot een goede zedenrechercheur?
5. Wanneer we het vakgebied zeden als een fabriek zouden bekijken waarin producten gemaakt worden, welke producten leveren zij dan aan jou?
6. Waar moeten deze producten aan voldoen?
7. Waarop beoordeel je de prestaties van het vakgebied zeden?
8. In hoeverre wordt jijzelf beoordeeld op de prestaties van het vakgebied zeden?
9. Welke organisaties of personen stellen volgens jou nog meer eisen aan het vakgebied zeden? Hoe zien deze eisen er volgens jou uit? Hoe denk jij over deze eisen?
  - Justitie
  - Slachtoffers
  - AMK en Bureau Jeugdzorg
1. Heb je nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?

Interview Proceseigenaar Opsporing

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat houdt uw functie als proceseigenaar opsporing in?
3. Hoe houdt uw functie met het vakgebied zeden verband?
4. Hoe lang bent u werkzaam in deze functie?

Relatie met het vakgebied zeden

1. In hoeverre hebt u contact met het vakgebied zedenzaken?
  - a. Met wie spreekt u dan?
  - b. Wie neemt het initiatief voor contact?
  - c. Wat wordt er dan besproken?
2. Zou u het contact als diepgaand omschrijven?
3. Hebt u zicht op de verhoudingen binnen het vakgebied zeden?
4. In hoeverre hebt u zicht op wat er speelt binnen het vakgebied zeden?
5. Hebt u invloed op de werkzaamheden van zedenrechercheurs? Op welke manier?

Werkzaamheden van het vakgebied zeden

1. Hebt u zicht op de algemene werklust van de afdeling, zo ja hoe zou u deze omschrijven?
2. Zijn er over het algemeen veel plankzaken?
3. Waar liggen de knelpunten die vertraging in de afhandeling van zaken veroorzaken?
4. Is er (wel eens) sprake van een grotere vraag naar diensten van het vakgebied zeden dan kan worden aangeboden? Wanneer is dat? Waar ligt dat aan? Hoe wordt daarmee omgegaan?

Prestaties

1. Welke doelen heeft het vakgebied zeden officieel?
2. Welke doelen heeft het vakgebied volgens u in de praktijk?
3. Welke verwachtingen hebt u van het vakgebied zeden?
4. Welke verwachtingen hebt u van een zedenrechercheur?
5. Wanneer we het vakgebied zeden als een fabriek zouden bekijken waarin producten gemaakt worden, welke producten leveren zij dan aan u?
6. Waar moeten deze producten aan voldoen?
7. Waarop beoordeelt u de prestaties van het vakgebied zeden?
8. In hoeverre wordt u beoordeeld op de prestaties van het vakgebied zeden?
9. Welke organisaties of personen stellen volgens u nog meer eisen aan het vakgebied zeden? Hoe zien deze eisen er volgens u uit? Hoe denkt u over deze eisen?
  - Justitie
  - Slachtoffers
  - AMK en Bureau Jeugdzorg
1. Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?

Interview parket-secretaris OM Zutphen

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat houdt uw functie van parket-secretaris in?
3. Bent u gespecialiseerd in zedenzaken?
4. Hoe verschilt uw functie (in hoofdlijnen) met de functie van een Officier van Justitie?
5. Hoe lang bent u werkzaam in deze functie?

Relatie met het vakgebied zeden

1. In welke fasen van een zedenzaak heeft u contact met het vakgebied zeden? (*Toonkaart 1*)
  - a. Met wie spreekt u dan?
  - b. Wie neemt het initiatief voor contact?
  - c. Wat wordt er dan besproken?
2. Hebt u ook contact over andere werkgerelateerde zaken naast concrete zedenmisdrijven?
3. Zou u de contacten als diepgaand omschrijven?
4. In hoeverre hebt u zicht op wat er speelt binnen het vakgebied zeden?
5. Hebt u zicht op de verhoudingen binnen het vakgebied zeden?

Prestaties

1. Welke verwachtingen heeft u van een zedenrechercheur? En van het vakgebied zeden?
  2. Een product dat het vakgebied zeden aan u levert is een proces-verbaal wat al dan niet wordt ingestuurd bij het OM. Waar bestaat een volledig proces-verbaal dat door de politie wordt ingestuurd uit?
  3. Aan welke eisen moet een goed proces-verbaal volgens u voldoen?
  4. Controleert u ieder proces-verbaal op de aanwijzing van het College van Procureurs-Generaal?
  5. Levert het vakgebied zeden ook andere producten aan u? Waar moeten deze producten aan voldoen?
  6. Beoordeelt u, naast het proces-verbaal, het vakgebied zeden ook op andere zaken?
  7. In hoeverre wordt u beoordeeld op de prestaties van het vakgebied zeden?
-
1. Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?

Interview medewerker Slachtofferhulp Nederland

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat doet Slachtofferhulp Nederland?
3. Wat houdt uw functie als medewerker van Slachtofferhulp in?
4. Hoe lang bent u hierin werkzaam?
5. Slachtoffers van welk type misdrijf begeleidt u het vaakst?
6. Hoe vaak begeleidt u slachtoffers van zedenmisdrijven?
7. Welke behoeftes hebben slachtoffers en in hoeverre kunt u hieraan voldoen?

Contact met het vakgebied zeden en slachtoffers

1. Hoe komen slachtoffers van zedenmisdrijven met u in contact?
2. Met welke problemen hebben zedenslachtoffers te maken?
3. Waar bestaat uw hulpverlening aan een zedenslachtoffer uit?
4. Hoe lang begeleidt u een zedenslachtoffer gemiddeld? Hoe vaak hebt u contact in die periode?
5. Waar gaat dit contact dan over?
6. Zou u het contact als diepgaand omschrijven?
7. Hoe vaak hebt u contact met de afdeling zeden van de politie?
8. Waar gaat dit contact dan over?
9. Vindt er een terugkoppeling plaats?

Uw mening over het vakgebied zeden

1. Bent u tevreden over de werkwijze van de politie in de behandeling van zedenzaken?
2. Wat vindt u wel/niet goed aan de werkwijze van de politie in de behandeling van zedenzaken?
3. Wat mag het slachtoffer aan zorg van het vakgebied zeden verwachten? Wordt daar aan voldaan?
4. Waarop beoordeelt u de prestaties van het vakgebied zeden?
5. Levert het vakgebied zeden een product aan u (dossier)?
6. Waarop beoordeelt u dit product/deze producten?
7. Wat maakt een zedenrechercheur volgens u tot een goede zedenrechercheur?
8. Wat vindt u dat een slachtoffer van het vakgebied zeden mag verwachten? Voldoet de politie daaraan?
9. Hebt u het gevoel dat u als vrijwilliger serieus wordt genomen door het vakgebied zeden?

Het zedenslachtoffer en het vakgebied zeden

1. Zijn slachtoffers van een zedenmisdrijf over het algemeen tevreden over de behandeling van de politie?
2. Wat is de meest gehoorde klacht van slachtoffers met betrekking tot het handelen van de zedenrechercheur?
3. Waar zijn slachtoffers juist wel tevreden over met betrekking tot het handelen van de zedenrechercheur?
4. Wat is volgens u belangrijk dat de zedenrechercheur voor het slachtoffer doet tijdens het onderzoek? Gebeurt dit voldoende?
5. Waar beoordelen slachtoffers zedenrechercheurs op denkt u?
6. Wanneer we het vakgebied zeden als een fabriek zouden bekijken waarin producten gemaakt worden, welke producten leveren zij dan aan het slachtoffer?
7. Waar moeten deze producten, volgens slachtoffers, aan voldoen?
1. Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?

Interview advocaat/ voorzitter Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers (LANZS)

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat houdt uw functie als advocaat van zedenslachtoffers in?
  - a. In wat voor soort zaken treedt u op?
  - b. Is uw werkgebied voornamelijk regionaal of ook landelijk?
3. Wat houdt uw functie als voorzitter van LANZS in?
4. Hoe lang bent u werkzaam in deze functie(s)?

Contact met het slachtoffer en het vakgebied zeden

1. Hoe komen slachtoffers van zedenmisdriven bij u als advocaat terecht?
2. Met welke problemen hebben zedenslachtoffers te maken?
3. Waaruit bestaat uw dienstverlening aan een zedenslachtoffer?
4. Hoe lang duurt het contact dat u hebt met een zedenslachtoffer (weken, maanden, jaren?) Hoe vaak hebt u contact met slachtoffers ter voorbereiding van een rechtszaak?
5. Wat wordt er in dat contact besproken?
6. Zou u het contact met slachtoffers als diepgaand omschrijven?
7. Hoe vaak hebt u contact met de afdeling zeden van de politie?
8. Waar gaat dit contact dan over?

Uw mening over het vakgebied zeden

10. Bent u tevreden over de werkwijze van de politie in de behandeling van zedenzaken?
11. Wat vindt u wel/niet goed aan de werkwijze van de politie in de behandeling van zedenzaken?
12. Waarop beoordeelt u als advocaat de prestaties van het vakgebied zeden?
13. Levert het vakgebied zeden een product aan u (dossier)?
14. Waarop beoordeelt u dit product/deze producten?
15. Wat maakt een zedenrechercheur volgens u tot een goede zedenrechercheur?

Het zedenslachtoffer en het vakgebied zeden

8. Zijn slachtoffers van een zedenmisdrif over het algemeen tevreden over de behandeling van de politie?
9. Wat is de meest gehoorde klacht van slachtoffers met betrekking tot het handelen van de zedenrechercheur?
10. Waar zijn slachtoffers juist wel tevreden over met betrekking tot het handelen van de zedenrechercheur?
11. Wat is volgens u belangrijk dat de zedenrechercheur voor het slachtoffer doet tijdens het onderzoek? Gebeurt dit voldoende?
12. Waar beoordelen slachtoffers zedenrechercheurs op denkt u?
13. Wanneer we het vakgebied zeden als een fabriek zouden bekijken waarin producten gemaakt worden, welke producten leveren zij dan aan het slachtoffer?
14. Waar moeten deze producten, volgens slachtoffers, aan voldoen?
1. Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?

Interview medewerker Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) / medewerkers Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Persoonlijk

1. Naam
2. Wat doet het AMK / BJZ?
3. Wat is uw functie en wat houdt uw functie in?
4. Hoe lang bent u werkzaam in deze functie?

Contact met de afdeling zeden van de politie

1. Op welke manieren komt het AMK / BJZ in contact met de afdeling zeden?
  2. Hoe vaak komt u in contact met de afdeling zeden? En het AMK / BJZ in het geheel?
  3. Welke onderwerpen bespreekt u met elkaar?
  4. Op welke momenten is het AMK / BJZ verplicht contact op te nemen met de afdeling zeden?
  5. Heeft de afdeling zeden ook soortgelijke verplichtingen naar uw organisatie toe?
  6. Bent u tevreden over het contact? Wat zou u eventueel anders willen zien?
  7. Wat maakt een zedenrechercheur volgens u tot een goede zedenrechercheur?
  8. Wanneer we het vakgebied zeden als een fabriek zouden bekijken waarin producten gemaakt worden, welke producten leveren zij dan aan het AMK / BJZ?
  9. Waar moeten deze producten aan voldoen?
  10. Waarop beoordeelt u de afdeling zeden nog meer?
-
1. Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, is er iets niet besproken?